



Broj: 01-6-04-602 /15-26
Datum: 15.07.2015. godine

 BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO:		20-07-2015	
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-	04-	1016/15	

BOSNA I HERCEGOVINA

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BIH
PREDSTAVNIČKI DOM
SARAJEVO

n/r predsjedavajućeg

Predmet: Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2014. godini,
dostavlja se,-

Veza: Akt Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-1724-18/15
od 10.07.2015. godine

U prilogu akta, dostavljamo Vam **Informaciju o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2014. godini**, koju je Vijeće ministara BiH razmatralo i usvojilo na 14. sjednici održanoj **08.07.2015. godine**.

Informaciju Vam dostavljamo u pisanoj formi.

S poštovanjem,



Prilog:

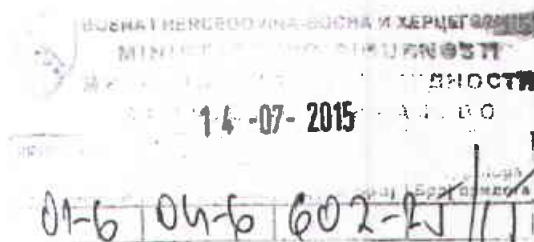
-kao u tekstu

Dostavljeno:

-naslovu

-a/a

Broj: 05-07-1-1724-18/15
Sarajevo, 10. 7. 2015. godine



MINISTARSTVO SIGURNOSTI
- n/r tajnika Ministarstva -

SARAJEVO

PREDMET: Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 14. sjednici održanoj 8. 7. 2015. godine, razmotrio je i usvojilo Informaciju o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2014. godini, te zadužilo Ministarstvo sigurnosti da Informaciju dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

O zaključku vas informiramo radi njegove provedbe.

S poštovanjem,


GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša



Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2014. godini

JANUAR – DECEMBAR 2014. GODINE

Sadržaj

Uvod	3
Sažetak informacije.....	4
Sigurnosni izazovi i rizici u 2014. - 2015. godini.....	9
Granična sigurnost.....	12
Prekogranični kriminal.....	21
Kretanje kriminala u 2014. godini.....	27
Organizirani kriminal u BiH.....	29
Kaznena djela protiv integriteta BiH.....	34
Terorizam.....	34
Pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti.....	37
Privredni (gospodarski) kriminal	39
Krivotvorenje novca.....	40
Korupcija.....	41
Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga.....	43
Kaznena djela trgovine osobama	47
Kaznene djela krijumčarenje osoba.....	48
Kaznena djela izazivanje opće opasnosti.....	49
Ilegalno držanje i trgovina oružjem, municijom i minsko-eksplozivnim sredstvima.....	51
Kaznena djela protiv imovine.....	53
Kaznena djela krađe motornih vozila.....	53
Razbojstva-oružane pljačke.....	55
Zločini iz mržnje - Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti.....	55

Krivična djela protiv polnog integriteta.....	56
Krivična djela protiv života i tijela.....	57
Javni red i mir.....	57
Aktivnosti Sektora za zaštitu i spašavanje Ministarstva sigurnosti BiH u toku katastrofalnih poplava u Bosni i Hercegovini.....	58

Uvod

Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2014. godini te provedenim mjerama institucija i agencija za zaštitu zakonitosti s tim u vezi u toj godini (na osnovu podataka tih institucija i agencija) ima za cilj da zakonodavnoj vlasti BiH posluži kao osnov u namjeri da u svom budućem radu, kroz zakonodavne inicijative, unaprijedi postojeće zakonske okvire (na nivou BiH) u skladu sa evropskim standardima, kako bi se osigurala efikasnija borba protiv svih vidova organiziranog kriminala, protiv korupcije, terorizma, kao i protiv općeg kriminaliteta.

Također, ovaj jednogodišnji presjek stanja je temelj za sagledavanje potrebe za unapređenje postojećih politika, strategija i akcionih planova za borbu protiv svih vidova kriminala, kao i potrebe jačanja institucionalnih kapaciteta za borbu protiv kriminala.

Informacija je urađena u pet cjelina: granična sigurnost, kretanje kriminala u 2014. godini, uključujući opći i organizirani kriminal, izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti, zatim stanje javnog reda i mira u BiH u toj godini te aktivnosti Sektora za zaštitu i spašavanje Ministarstva sigurnosti BiH u vezi prošlogodišnjih katastrofalnih poplava.

Važna napomena: U trenutku finaliziranja teksta ove informacije (maj 2015. godine) na sigurnosnom planu u BiH desila su se dva događaja-teroristički napad na Policijsku stanicu Zvornik te hapšenja u okviru policijske akcije kodnog naziva „Ruben“, o čemu ste blagovremeno informirani putem informacije urađene po zaključku Vijeća ministara BiH kao i Parlamentarne skupštine BiH.

Zato, u čitanju i analiziranju Informacije o stanju sigurnosti u BiH u 2014. godini, ne treba miješati te dvije ravni događanja, niti zaključke jedne informacije suprotstavljati zaključcima druge, već ih sagledati u hronološkom slijedu.

Sažetak informacije

Informacija o stanju sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2014. godini je sačinjena u skladu sa ovlastima i obavezama Ministarstva sigurnosti BiH, te na osnovu raspoloživih podataka policijskih agencija BiH i u BiH (SIPA-Državna agencija za istrage i zaštitu BiH, Uprava za indirektno oporezivanje BiH, Granična policija BiH, Služba za poslove sa strancima BiH, Obavještajno-sigurnosna agencija BiH, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske i Policija Brčko distrikt BiH, kao i sektori Ministarstva sigurnosti BiH).

Stanje sigurnosti u Bosni i Hercegovini u 2014. godini imalo je slijedeće ključne trendove:

U oblasti granične sigurnosti i kretanja i boravka stranaca:

- Evidentirano je 2.593 prelazaka ili pokušaja prelaska preko državne granice za 1.195 lica kojima su od strane nadležnih organa raspisane potjernice o traganju, mjere zabrane prelaska državne granice, zatim bezbjednosno interesantnih lica, lica o kojima je potrebno dostaviti informaciju o prelasku državne granice i ostalih potraga. Broj evidentiranih prelazaka državne granice lica koja su registrovana u bazama podataka Granične policije BiH po raznim osnovama veći je za 123 ili 4,98% u odnosu na 2013. godinu.
- U ilegalnom prelasku državne granice otkriveno je 189 lica što je manje za 39 lica ili 17,11% u odnosu na 2013. godinu kada je otkriveno 228 lica.
- Evidentiran je ukupno 1.101 strani državljanin koji je deportovan iz BiH ili je jedan dio njih samostalno napustio BiH u roku ostavljenom za dobrovoljno napuštanje, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje za 58,4% (2013.-695). Najčešći razlog deportacije je ilegalan boravak u BiH: u 79,25%. Najveći broj deportovanih stranaca su državljani susjednih zemalja (40,88%), lica afro-azijskog porijekla (32,08%) i lica sa putnom ispravom Kosova (20,13%). Najčešći razlog zbog kojeg su strani državljani samostalno napustili BiH je otkazan bezvizni režim (61,36%).
- Registrovano je 1.987 stranaca kojima nije dozvoljen ulazak u BiH jer nisu ispunjavali uslove propisane Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, što je smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 92 ili 4,43%.
- Preko državne granice evidentiran je prelazak 230.947 lica-državljana zemalja visokog migracijskog rizika. Razlika između ulaska i izlaska državljana ovih zemalja je pozitivna (11.137) i u odnosu na 2013. godinu veća za 27,02%.
- U skladu sa potpisanim međunarodnim sporazumima o readmisiji-admisiji lica prihvaćeno je 58 stranih državljana. Najveći broj stranaca prihvaćen je iz Republike Hrvatske (94,83%). Prisutan je kontinuitet prihvata državljana Turske (17), Albanije (12) i lica sa putnom ispravom Kosova (17). Izvršena je readmisija iz BiH 131 stranog državljana. U odnosu na prethodnu godinu evidentirano je povećanje broja predatih lica afro-azijskog porijekla, lica sa putnom ispravom Kosova, te državljana Albanije kojih u prethodnoj godini nije bilo.
- Inspektori Službe za poslove sa strancima BiH vršili su inspekcijske kontrole boravka stranaca u fizičkim i pravnim licima koje pružaju usluge smještaja, turističkim agencijama, obrazovnim institucijama, preduzećima i institucijama u kojima rade stranci po osnovu izdate radne dozvole, preduzećima u kojima su osnivači strani državljani, kontrole adresa stanovanja i promjene adrese stanovanja. Tokom 2014. godine izvršeno je **7.944** kontrola kojom prilikom su utvrđene određene nepravilnosti i izdata su **732**

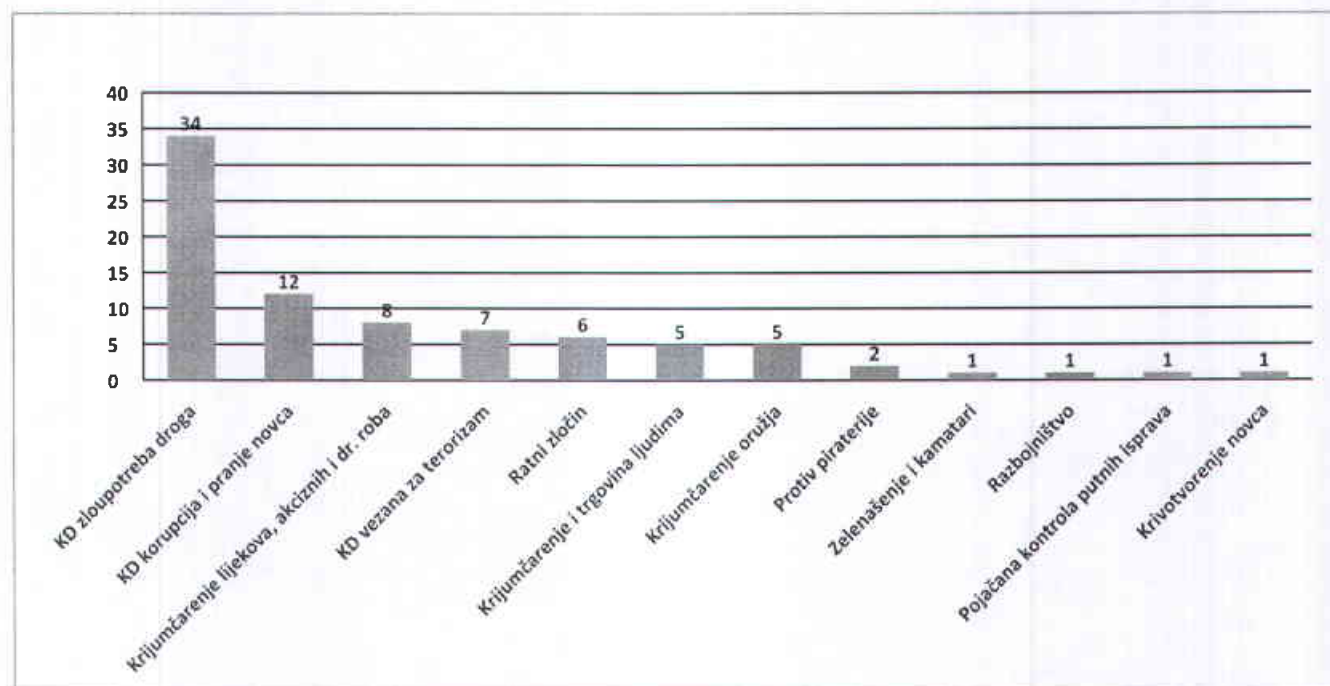
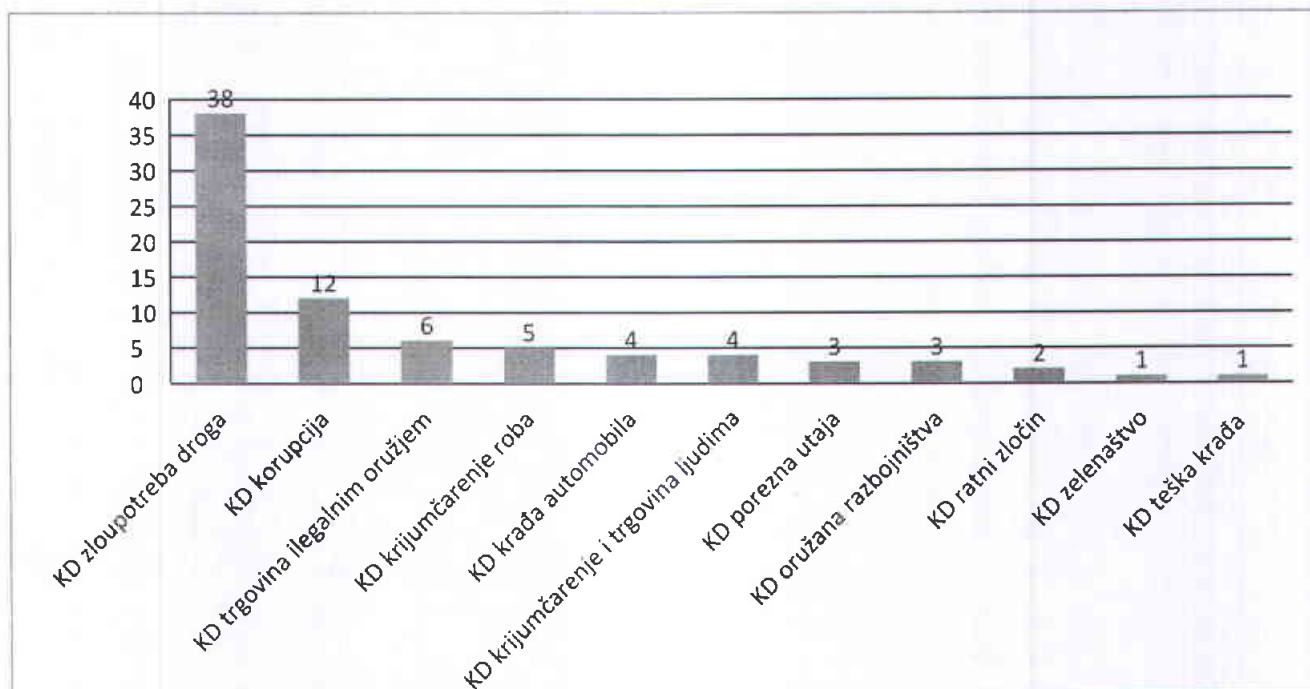
prekršajna naloga, što je neznatno **uvećanje od 2 %** u odnosu na isti izvještajni period 2013. godine, tokom kojeg je izvršeno **7.795** kontrola.

- U vezi s tim je u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca **izvršeno preduzimanje određenih mjera prema strancima u 1.573 slučaja** i to: donešeno je **395** rješenja o otkazu bezvизnog boravka, **422** rješenja o otkazu privremenog boravka, **83** rješenja o otkazu stalnog boravka, **57** rješenja o otkazu bezvизnog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, **2** rješenja o otkazu privremenog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, **380** rješenja o protjerivanju stranaca iz BiH, dok je za **249** lica rješenjem određena mjera stavljanja pod nadzor (od čega je **198** lica smješteno u Imigracioni centar, dok je **33** lica smješteno pod nadzor u mjestu boravišta a za **18** lica produžena je mjera nadzora u Imigracionom centru) i **5** zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju, **što je uvećanje od 28,54%** u odnosu na 2013. godinu.
- **Služba za poslove sa strancima** je putem Sektora za operativnu podršku u ovom izvještajnom periodu po zahtjevima DKP-a BiH i Terenskih centara, od Obavještajno- sigurnosne agencije i drugih sigurnosnih agencija zatražila **1.597** sigurnosnih provjera za **3.041** stranog državljanina u postupcima ovjere pozivnih pisama, izdavanja viza, te odobrenja/produženja privremenog i odobrenje stalnog boravka, sve sa ciljem davanja doprinosa zaštiti ukupnog bezbjedonosnog sistema BiH kao i borbi protiv terorizma i svih vidova neregularnih migracija, **što je povećanje od 68,46 %** u odnosu na 2013. godinu, tokom koje je zatraženo **948** provjera za **2.007** stranih državljanina.

U oblasti kriminaliteta:

- Sigurnost granica i dosljedno provođenje Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu najvažnije su za sprječavanje i borbu protiv terorizma i organiziranog kriminala. **Prekogranični kriminal** se zato posmatra kao poseban aspekt sigurnosti granice BiH. Prikupljeni podaci ukazuju da je Bosna i Hercegovina potpuno posvećena suzbijanju nezakonitih migracija i krivičnih djela na granici. Kao posebni aspekti sigurnosti granica izdvajaju se djela krijumčarenja droga, oružja, lica i roba, među kojima preovladavaju djela krijumčarenja roba i droga i to u graničnom pojasu, a ne na graničnim prijelazima. U toku 2014. godine došlo je do pada broja krivičnih djela u ovoj oblasti za **14,14%**. I dalje su najbrojnija krivična djela neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga (21) i pokušaj njihovog krijumčarenja preko državne granice.
- U 2014. godini registrirano je smanjenje **ukupnog broja počinjenih krivičnih djela** na nivou Bosne i Hercegovine za **7,57 %** u odnosu na prethodnu godinu. Ovome treba dodati i smanjenje broja izvršenih krivičnih djela iz općeg kriminaliteta za **12,38%** kao i smanjen broj prekršaja u oblasti javnog reda i mira za **10,58%**. **Sve ovo ukazuje da se bazična sigurnost u Bosni i Hercegovini stabilizuje i pored niza sigurnosnih izazova i rizika, za koje treba naći prave mjere i odgovore, kao i činjenice da se policija susreće sa sve složenijim krivičnim djelima, od kojih neka unose strah među građane.**
- Kao značajan činilac u sprečavanju i otkrivanju kriminaliteta jeste i koeficijent ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela. Tako je u 2014. godini, u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske koeficijent ukupne rasvijetljenosti iznosio **69,8%** (**69%** u 2013.), a po nepoznatom izvršiocu-NN **53,9%** (**52,8%** u 2013.). Treba istaći da su u MUP-u Republike Srpske u 2014. rasvijetljena i **673** krivična djela po NN izvršiocu iz prethodnog perioda. U Federalnoj upravi policije, u 2014. godini, ukupna stopa otkrivenosti je **59,66%**, te u odnosu na isti period 2013. godine, kada je ova stopa iznosila **58,82%**, došlo je do porasta otkrivenosti od **0,84%**. Slična kretanja su i u Policiji Brčko distrikt BiH.
- U gore pomenutom kontekstu, Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) radila je u 2014. godini na ukupno **2.118** predmeta koji su se odnosili na otkrivanje i istraživanje krivičnih djela iz nadležnosti Suda BiH, od čega je okončala **993** ili **47%**. Od ukupnog broja predmeta, **1.271** predmet je bio istražni, od čega je okončano **529** ili **42%**, dok je obavještajnih predmeta bilo **847**, od čega su okončana **464** ili **55%**. Uporedbe radi, SIPA je u 2013. godini radila na **1.263** istražna predmeta, od čega je okončala **552** predmeta ili **43,7 %**.

I u 2014. godini **policijske strukture BiH i u BiH nastavile su izvođenje brojnih operativnih akcija** protiv počinilaca najtežih oblika kriminala, čime je nastavljen pozitivan trend iz prethodne godine. U 2013. godini bilo je 79 opsežnih akcija a u 2014. su bile 83 takve akcije u kojima je slobode lišeno više stotina osoba i pretreseno nekoliko desetina lokacija. Te akcije predstavljene su na sljedećim grafikonima:



- Statistički podaci ukazuju da je, unazad dvije godine, **zaustavljena stagnacija u borbi protiv najtežih i društveno najštetnijih krivičnih djela koja su kažnjiva po Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine, te da je u 2014. godini zabilježen pad njihovog izvršenja za značajnih 13,44%.** (U 2013. godini pad je bio neznatan i iznosio je 0,58%.)
- U padu su registrirana krivična djela **u oblasti privrednog kriminala** za 7,56%, kao i registrirana djela iz oblasti korupcije za 6,19%. Zabrinjavajući je iznos učinjene materijalne štete budžetima BiH od 33,123.476 KM, što je ipak manje za oko 973.132 KM nego u 2013. godini. Među ovim djelima preovladavaju zloupotreba službenog položaja, pronevjere, porezne utaje, krijumčarenje, prevara u privrednom poslovanju, obmana kod dobijanja kredita, carinske prevare, primanje i davanje dara i drugih oblika koristi, povrede autorskih prava i dr. Treba istaći da su registrirana djela u oblasti krivotvorenja novca u porastu za 3,57% u odnosu na 2013. godinu.
- Registrirana krivična djela vezana **za trgovinu ljudima** u BiH imaju pad u odnosu na 2013. godinu od 5,88%, a pad imaju i **krivična djela krijumčarenje osoba** na nivou BiH za značajnih 29,16 %.
- Broj registriranih krivičnih djela u vezi **sa zloupotrebom droga u BiH** u 2014. godini (1.411) je u porastu u odnosu na 2013. godinu (1.345) za 4,90%. Ova krivična djela počinilo je 1.614 osoba, što je za 2,67% više nego prethodne godine. Najbrojnije krivično djelo je posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga. Povećanju broja otkrivenih krivičnih djela vezanih za zloupotrebu opojnih droga kao i broja počinitelaca takvih djela doprinijele su i brojne policijske akcije u posljednje dvije godine. U 2014. godini manje je zaplijenjeno heroína, kokaina i hašiša, a više marihuane i amfetamina. Zaplijena je tokom protekle godine, može se reći, bila na nivou uličnih dilera, jer nije bilo presjecanja značajnih krijumčarskih međunarodnih kanala.
- U 2014. godini **u BiH nije izveden nijedan teroristički napad.** U kontekstu mogućih opasnosti od terorizma, BiH dijeli poziciju mnogih zemalja. Suočena je sa određenim stalnim rizicima, a povremeno i konkretnim pojedinačnim prijetnjama. Neke potencijalne prijetnje su blagovremeno uočavane i preventivno suzbijane, a vinovnici privedeni odgovornosti. Tako su u SIPA-i podnesena 22 izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da su počinjena krivična djela terorizma i krivična djela koja se mogu dovesti u vezu sa terorizmom, protiv 22 poznata lica i jednog NN lica, a u 2013. godini tri izvještaja protiv jednog poznatog lica i dva NN lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog lica. Policijski službenici Federalne uprave policije, postupajući u prethodnom periodu na identifikaciji počinitelaca koji su 7. 2. 2014. godine izvršili paljenje zgrade Predsjedništva i Arhiva BiH, pod nadzorom Tužilaštva BiH, podnijeli su izvještaj o počinjenom krivičnom djelu terorizam iz člana 201. a u vezi sa krivičnim djelom napad na ustavni poredak iz člana 156. KZ BiH protiv sedam lica.
- Za borbu protiv terorizma u BiH potrebna je bolja koordinacija sigurnosnih institucija BiH i u BiH odnosno partnerstvo među njima, koje se najjasnije ogleda kroz razmjenu podataka iz te oblasti ugrožavanja sigurnosti zemlje.
- U 2014. godini Finasijsko-obavještajno odjeljenje SIPA-e, koje je nadležno za sprečavanje i istraživanje krivičnih djela **pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti** podnijelo je Tužilaštvu BiH osam izvještaja (uključujući i dvije dopune) protiv 38 fizičkih osoba i 10 pravnih lica, što je neznatno više nego prošle godine.
- Prema raspoloživim podacima, kroz finasijski sistem BiH u legalne novčane tokove ubačeno je 19.356.726,31 KM nelegalno stečenog novca, a u 2013. godini 18.817.788,61 KM, dok je pričinjena materijalna šteta od prijavljenih krivičnih djela po budžete u BiH iznosila 9.106.864,84 KM, a u 2013. godini 5.401.241,20 KM.

- SIPA je u 2014. godini podnijela tri izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da su počinjena krivična djela **protiv integriteta Bosne i Hercegovine**, protiv osam lica i jedna dopuna izvještaja protiv šest lica, a u 2013. godini jedan izvještaj protiv jednog lica.
- U toku 2014. godine, policijske agencije BiH i u BiH su registrirale ukupno 454 krivična **korupcijska djela**, što u odnosu na prošlu godinu (484), predstavlja smanjenje broja ovih krivičnih djela za 6,19%. U toku 2014. godine za korupcijska krivična djela ukupno je prijavljeno 668 lica. Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja te ovlaštenja u privredi preovladavaju kao najčešća korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini. U 2014. godini registrirano je 298 takvih krivičnih djela (prethodne godine 252), što predstavlja čak 43,6% svih korupcijskih krivičnih djela. Na krivična djela primanje i davanje dara i drugih oblika koristi (41 krivično djelo) odnosi se 9% od ukupnog broja korupcijskih djela, a zatim slijede i druga krivična djela protiv poslovanja i sigurnosti platnog prometa te krivična djela iz oblast poreza i carina.
- Sve navedeno ukazuje da **mreže organiziranog kriminala** nije lako eliminirati i da djeluju u čitavoj BiH, te da imaju negativan uticaj na političke i ekonomske strukture, i pored brojnih policijskih operacija. U tom kontekstu, SIPA ostvaruje učešće u udarnim grupama za borbu protiv organiziranog kriminala i terorizma, a nastavlja se i provedba Strategije BiH i Akcionog plana za borbu protiv organiziranog kriminala 2014.-2016.
- **Krivična djela protiv imovine** su i dalje najbrojnija među registriranim, i značajno utječu na osjećaj sigurnosti građana. Zabilježeno je smanjenje broja ovih krivičnih djela (20.845) za 9,96%, gdje preovladavaju teška krađa, krađa, razbojništvo, razbojnička krađa i oštećenje tuđe stvari.
- U prethodnom periodu urađeno je dosta toga i bilo je rezultata u sprečavanju **krađe motornih vozila**. To se odrazilo i u 2014. godini: došlo do smanjenja ovog krivičnog djela za 1,09% u odnosu na 2013. godinu.
- Registriranih razbojništava je u 2014. godini neznatno manje na nivou BiH (1.025) nego u prethodnoj godini, manje ih je za 0,87%.
- U 2014. godini u BiH su u padu registrirana **krivična djela razbojničke krađe** za 30,7%
- Smanjen je broj registriranih **krivičnih djela izazivanja opće opasnosti** (397) za 14,25%, uključujući i krivična djela upotreba, posjedovanje i trgovinu ilegalnog oružja ili minsko-eksplozivnih sredstava (manje za 21,85% u odnosu na 2013. godinu).
- Raznim policijskim akcijama i mjerama, u toku 2014. godine u BiH je oduzeto 4.438 komada **raznog ilegalnog vatrenog oružja** (prethodne godine 3.927 komada), počevši od teškog oružja (puškomitraljezi i PAM-ovi, 16 komada), protivoklopnog oružja (ručni bacači, rakete i zolje, 6 kom.), preko pušaka i poluautomatskih pušaka, 101 kom.), automatskih pušaka (87 kom.), pištolja i automatskih pištolja (308 kom.), lovačkih pušaka (161) te brojnih različitih minsko-eksplozivnih naprava i sredstava kao i pripadajuće municije.
- Smanjen je broj registriranih tzv. zločina iz mržnje, odnosno **akata nacionalne, rasne i vjerske netrpeljivosti** prema licima i objektima (9) za 47%.
- U BiH je u 2014. godini povećan broj registriranih krivičnih djela (**KD**) **protiv polnog integriteta** (152) za 12,59% u odnosu na 2013. godinu. **Smanjen je broj počinjenja krivičnog djela silovanje (28) za 15,15%**, ali su u porastu ostala krivična djela protiv polnog integriteta: obljuba nad nemoćnim licem (15) za

25,0%, polno nasilje nad djetetom (29) za 7,40%, iskorištavanje djece i malodobnih osoba za pornografiju (2013. četiri KD, 2014. osam KD), itd.

- Na nivou BiH, u 2014. godini registriran je pad krivičnih djela **protiv života i tijela** (1.750) za 1,40% u odnosu na 2013. godinu. U odnosu na prethodnu godinu, u 2014. godini došlo je na nivou BiH **do povećanja broja ubistava (49) za 6,5%** kao i ubistava u pokušaju (70) za 18,64%. U padu su krivična djela nanošenje teške tjelesne ozljede za 1,90%, nanošenje lake tjelesne povrede za 0,90% te učestvovanje u tuči za 75,40%
- Stanje javnog reda i mira u BiH, na osnovu policijskih statističkih podataka, povoljnije je nego prethodne godine. Smanjen je broj narušavanja odnosno prekršaja za 10,58%. Najbrojnije su tuče, fizički napadi, vrijeđanje, svađe, nedolično ponašanje, sprečavanje pripadnika policije u obavljanju javnih funkcija, neovlaštena upotreba oružja, nasilničko ponašanje, ugrožavanje prijetnjom napada, prosjačenje i dr.
- Jedan broj incidentata, narušavanja javnog reda i mira, odnosno iskazivanja određenih oblika sigurnosno-interesantnih reagiranja (tj. iskazivanja otvorenog socijalnog bunta zbog nezaposlenosti i osiromašenja građana, protivljenja načinu privatizacije preduzeća, te verbalnih prijetnji spram pojedinih predstavnika vlasti u BiH) bilo je motivirano lošim socijalnim i ekonomskim stanjem. **U tom smislu, tokom februara 2014. godine socijalni nemiri u Federaciji BiH, narušili su sigurnosnu situaciju, došlo je do paljenja zgrade Predsjedništva i Arhiva BiH, što su Federalna uprava policije i Tužilaštvo BiH kvalifikovali kao terorizam; u Tuzlanskom i Zeničko-dobojskom kantonu došlo je do uništavanja javne i privatne svojine, a slično se dešavalo i u Unsko-sanskom i Srednjobosanskom kantonu.**
- U 2015. godini agencije za zaštitu zakonitosti očekuje još jača borba u oblasti suzbijanja kriminala (u onim oblastima u kojima je 2014. godine došlo do povećanja broja krivičnih djela u odnosu na prethodni period) i korupcije. Važno je agencijama za provedbu zakona i pravosuđu dati podstrek i podršku u smislu da nastave svoj rad i da im se stvori ambijent za procesuiranje ovih pojava, imajući u vidu prisutne izazove i rizike u BiH i izvan nje. Potrebno je ostvariti, na osnovu međunarodnih sporazuma, razmjenu policijskih statističkih podataka sa susjednim zemljama kako bi se u međusobnom upoređivanju bolje definisalo realno sigurnosno stanje u BiH.
- Proteklu godinu su također karakterisale, sa sigurnosnog aspekta, katastrofalne poplave u Bosni i Hercegovini i Regionu, što je u prvi plan istaklo, pored ostalog, potrebu bržeg unapređenja sistema zaštite i spašavanja. To je također ukazalo i na važnost koordinacije međunarodne pomoći u zaštiti i spašavanju, te praktično pokazalo da je Operativno-komunikacijski centar 112 BiH osposobljen da bude u službi zaštite građana Bosne i Hercegovine.
- Na osnovu bitnih pokazatelja, iznijetih kako u Sažetku Informacije tako i u njenoj razradi, može se reći da je stanje sigurnosti u BiH u 2014. godini na nivou svih postkonfliktnih društava i na nivou stanja sigurnosti u ostalim zemljama regije, uz jačanje saznanja da BiH mora biti svjesna da ima problem s terorizmom i radikalnim ideologijama, koje mogu da zloupotrijebe nezadovoljstvo građana političko-ekonomskom situacijom.

Sigurnosni izazovi i rizici u periodu 2014. - 2015. godina

Sigurnosni izazovi s kojima se susreće Bosna i Hercegovina moraju se razmotriti, kako u kontekstu globalnog okruženja, tako i u kontekstu regionalnih i unutrašnjih zbivanja. Trendovi i događaji za koje se čini da su daleko, mogu uticati i na našu sigurnost, katkad na potpuno neočekivan način. Neki od tih izazova u kojima se sigurnost Bosne i Hercegovine mora ispitati, uključuju više izazova:

Globalni izazovi: Sigurnosni izazovi s kojima se Bosna i Hercegovina susreće, moraju se razmotriti u kontekstu **sveukupnih odnosa globalnog okruženja**. Izazovi što ih donose aktuelna globalna kretanja, uveliko su posljedica rastućih razlika u nivou ekonomskog i društvenog razvoja, između bogatog i siromašnog dijela svijeta i **rastuće dužničke krize u svijetu, međunarodnog terorizma u svim njegovim pojavnim oblicima**, stalnog ugrožavanja životne sredine, nekontrolisane proizvodnje i prodaje naoružanja, intenziviranja prisilnih migracija koje su posljedica oružanih sukoba i društvenih kretanja u nekim zemljama Sjeverne Afrike i Bliskog Istoka ili su rezultat političkih pritisaka u nekim tranzicijskim zemljama u geostrateškoj borbi velikih sila za prevlast. Tu su i izazovi povezani s raznim oblicima međunarodnog organiziranog kriminala, koji potiču trajnu socijalnu i ekonomsku nestabilnost u pojedinim državama regije, odnosno zemalja u okruženju, što se reflektira i u Bosni i Hercegovini.

Regionalni izazovi: Svi izazovi na globalnoj razini mogu indirektno ili direktno uticati na stabilnost u regiji Jugoistočne Evrope. Poseban izazov s kojim se susreće Jugoistočna Evropa kao cjelina, jeste nestabilnost kao rezultat finansijskih procesa prelaska na tržišnu ekonomiju, što je rezultiralo ekonomskim zaostajanjem ove regije, te svjetska ekonomska kriza. Prema geostrateškom položaju, područje Jugoistočne Evrope nalazi se na važnim trgovačkim putevima između Evrope i Azije. To su istovremeno i putevi nezakonite trgovine oružjem, narkoticima, te bijelim robljem, a mogu biti korišteni i za tranzit terorističkih skupina i sredstava za izvođenje terorističkih akcija. Regija je u posljednjem desetljeću dvadesetog vijeka bila poprište mnogih sukoba, koji su ostavili ekonomske, psihološke, socijalne i druge posljedice. U tom kontekstu treba sagledavati i reagovanja dobrog dijela javnosti i politike u bivšim jugoslovenskim republikama na presude u vezi suđenja za počinjene ratne zločine.

Unutrašnji izazovi: Bosna i Hercegovina je država opterećena određenim unutrašnjim problemima političke prirode, koji su ozbiljna opasnost za socijalnu, političku, sigurnosnu i svaku drugu stabilnost zemlje. Neki od unutrašnjih izazova su:

1. Pitanje sigurnosti na regionalnom i globalnom planu, prije svega u **domenu borbe protiv međunarodnog terorizma u svim njegovim pojavnim oblicima**.
2. **Stanje bazične sigurnosti u bosanskohercegovačkom društvu: opći kriminalitet i stanje javnog reda i mira.**

3. Visoka stopa nezaposlenosti, koja doprinosi povećanju općeg siromaštva i društvenog raslojavanja, koja se manifestuje i kroz javno protestovanje i drugo ispoljavanje nezadovoljstva građana. Ne treba zanemariti ni javljanje straha i očajanja zbog egzistencijalne ugroženosti kao ni pojedinačno ispoljavanje nasilnog ekstremizma u okviru takvih protesta.

4. Postojanje onih vidova ekstremizma koji imaju za cilj ugrožavanje teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine, izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti, slobode i prava čovjeka i građanina, uznemirenost građana te sprečavanje povratka izbjeglica i raseljenih lica.

U posljednje vrijeme suočavamo se sa pojedinim ekstremistima koji vrbuju „dobrovoljce“ za odlazak na sirijsko ratište i njihovo pristupanje jedinicama ISIL-a, kao i sa povratkom tih indoktriniranih „dobrovoljaca“ u Bosnu i Hercegovinu. Također, tu je i pranje novca u cilju finansiranja terorističkih aktivnosti.

Retorika pojedinih ekstremista koji javno, kroz poticanje pojedinaca na odlazak na bliskoistočna ratišta, podstiču na terorističku aktivnost itekako predstavljaju sigurnosni rizik.

5. Privredni kriminalitet i korupcija, aktuelni problemi vezano za sumnjivo kreditiranje poreznih dugovanja pojedinih privatnih firmi te ratne i sumnjive poratne privatizacije; pranje novca kroz „investicije“ i postojanje druge protivzakonito stečene imovine.
6. Postojanje mreže organiziranog kriminala, uključujući i prekogranični. Relativno brzo obnavljanje neutralisanih mreža, posebno „profitabilnih“ oblika kriminala: preprodaja ukradenih vozila, trgovina ljudima, krivična djela vezana za posjedovanje i rasturanje narkotika, i sl. Suočavamo se i sa novim vrstama sintetičkih droga koje nisu dosad bile na bh. „tržištu“.
7. Izostanak bolje međusobne koordinacije i komunikacije među policijskim agencijama i sigurnosnim institucijama u BiH.
8. Brojni ekološki izazovi i problemi, povezani sa sistemskom korupcijom.
9. Nerasvijetljena politička i druga ubistva tokom i nakon rata.
10. Neprocesuiranje nekih slučajeva ratnog zločina za koje su nadležne domaće vlasti.
11. Rizik zloupotrebe bezviznog režima i njegovo eventualno ukidanje.
12. Prisilne migracije, posebno iz zemalja visokog migracijskog rizika.
13. Sve složenija krivična djela.
14. Postojanje tamne brojke kriminaliteta.

Kada je riječ o konkretizaciji prioriteta vezanih za aktuelno sigurnosno stanje u Bosni i Hercegovini, lista sigurnosnih pitanja-prioriteta je također, usklađena sa postojećom procjenom prijetnji organizovanog

kriminala za regiju Jugoistočne Evrope (OCTA SEE), s naglaskom na organiziranu i međunarodnu dimenziju krivičnih djela od interesa za BiH.

I GRANIČNA SIGURNOST

1. Zaštita međunarodnih granica, unutrašnjih graničnih prelaza i regulisanje prometa na graničnim prelazima, readmisija, azil i migracije

Promet osoba preko državne granice

Tokom 2014. godine registrovan je prelazak **40.069.160** lica preko državne granice, od čega na ulazu **20.238.710**, a na izlazu **19.830.450** lica. U odnosu na 2013. godinu (41.995.554) promet lica preko državne granice **smanjen je za 1.926.394 lica ili 4,59%**.

U toku 2014. godine evidentiran je prelazak državne granice (ulaz i izlaz) **15.986.112** transportnih sredstava, što je u odnosu na 2013. godinu (16.902.756) **smanjenje za 916.644 ili 5,42%**.

Otkrivene osobe sa potraga

U izvještajnom periodu evidentirano je **2.593 prelazaka** ili pokušaja prelaska preko državne granice za **1.195 lica** kojima su od strane nadležnih organa raspisane potjernice, raspisi o traganju, mjere zabrane prelaska državne granice, bezbjednosno interesantnih lica, lica o kojima je potrebno dostaviti informaciju o prelasku državne granice i ostale potrage. Broj evidentiranih prelazaka državne granice lica koja su registrovana u bazama podataka Granične policije (GP) BiH po raznim osnovama veći je za **123 ili 4,98%** u odnosu na 2013. godinu (2.470).

Pregled identifikovanih prelazaka i pokušaja prelazaka državne granice lica koja su registrovana u bazama podataka GP BiH:

Lica pronađena po potragama sudova INTERPOL-a i drugih nadležnih organa			WATCH lista	Zabrana prelaska, info o prelasku i dr.	UKUPNO
aktivne potrage	obustavljene potrage	ukupno			
507	366	873	871	849	2.593

Pregled identifikovanih lica kroz potražnu djelatnost u bazama podataka GP BiH:

Lica pronađena po potragama sudova INTERPOL-a i drugih nadležnih organa			WATCH Lista	Zabrana prelaska, info o prelasku i dr.	UKUPNO
aktivne potrage	obustavljene potrage	ukupno			
473	174	647	180	368	1.195

Po osnovu raspisa i potraga nadležnih sudsko-policijskih organa BiH prilikom granične kontrole identifikovano je **533 lica**, a nakon provjere validnosti potrage preduzete su mjere prema **407 lica** za koja je utvrđeno da su potrage aktivne, dok je za **126 lica** utvrđeno da je potraga obustavljena. Po ovom osnovu registrovano je **725 prelazaka** ili pokušaja prelaska državne granice. Na osnovu raspisanih potjernica po zahtjevu INTERPOL-a Sarajevo pronađeno je **114 lica** od kojih je naknadnim provjerama utvrđeno da je **66** potjernica aktivno, dok je u **48** slučajeva izvršenim provjerama utvrđeno da je potjernica za kontrolisanim licima obustavljena. Po ovom osnovu registrovano je **148 prelazaka** ili pokušaja prelaska državne granice.

Od ukupnog broja identifikovanih lica za kojima su potrage/potjernice u trenutku kontrole bile aktivne u bazama Granične policije BiH, **366 ili 41,92% u međuvremenu su obustavljene**, a da informacija o tome nije blagovremeno dostavljena GP BiH.

Evidentirano je **178 lica** prilikom **546 prelaska**, sa mjerom informisanja zbog kriminalne prošlosti.

Na osnovu zaprimljenih zahtjeva o izrečenim mjerama zabrane prelaska državne granice identifikovana su **103 lica** o čemu su obavješteni organi koji su izrekli zabranu. Ova lica su registrovana u **144 prelaska** državne granice. Na osnovu zahtjeva Ministarstva bezbjednosti, Sektora za azil,

evidentirana su **22** lica koja su u statusu tražitelja azila, odnosno imaju izbjeglički status u BiH, te su za sve slučajeve dostavljene informacije za ova lica navedenom organu. Po ovom osnovu registrovana su **33** prelaska preko državne granice. Na osnovu zahtjeva bivše Komisije za reviziju državljanstva BiH i Sektora za državljanstva Ministarstva civilnih poslova (MCP) registrovano je **57** lica u **111** prelaska preko državne granice. Tom prilikom izvršeno je oduzimanje **10** dokumenata BiH (**5** ličnih karti i **5** putnih isprava). Evidentirano je **6** lica u **8** prelazaka državne granice, koji nisu vratili dokumente BiH prilikom ispisa iz državljanstva BiH. Tom prilikom kod ovih lica nisu pronađeni dokumenti BiH.

Pored navedenog po drugim osnovama u skladu sa zahtjevima nadležnih organa u BiH, evidentirana su **2** lica u **7** prelazaka.

Osobe predate nadležnim organima

Nadležnim organima predato je **299** stranih državljana što je **smanjenje** za **4,17%** u odnosu na prethodnu godinu kada je predato 312 lica. Službi za poslove sa strancima BiH predato je 221 lice ili 73,91%, UINO BiH 12 ili 4,01% i ostalim organima 66 ili 22,07% od broja predatih lica. Među razlozima za predaju stranih državljana najviše je prekoračenje ili ilegalan boravak (220, u 2013. godini 206), uhapšeni po potragama (67, u 2013. godini 95) i tako dalje.

Pregled državljanstava predatih lica:

Nos. PI Kosovo.. 50	Nepoznato državlj.... 4	Kina..... 2	Malezija..... 1
Srbija..... 45	Šri Lanka..... 4	Švedska..... 2	Mauricijus..... 1
....			
Turska..... 40	Egipat..... 3	V. Britanija..... 2	Nizozemska.... 1
Hrvatska..... 35	Iran..... 3	Vijetnam..... 2	Palestina..... 1
....			
Albanija..... 14	Libija..... 3	Alžir..... 1	Poljska..... 1
Afganistan..... 13	Oman..... 3	Australija..... 1	Koreja..... 1
Sirija..... 10	Pakistan..... 3	Azerbejdžan..... 1	Rusija..... 1
....			
Njemačka..... 8	UAE..... 3	Finska..... 1	SAD..... 1
Slovenija..... 7	Filipini..... 2	Japan..... 1	Somalija..... 1
Austrija..... 6	Francuska..... 2	Kamerun..... 1	Tunis..... 1
Crna Gora..... 5	Italija..... 2	Kolumbija..... 1	Ukrajina..... 1
Makedonija..... 4	Jordan..... 2	Kongo..... 1	Zambija..... 1

Ilegalni prelasci BiH granice, broj otkrivenih lanaca odnosno organizatora krijumčara ljudi

U ilegalnom prelasku državne granice otkriveno je **189** lica što je **manje** za **39** lica ili **17,11%** u odnosu na 2013. godinu kada je otkriveno 228 lica.

Lica otkrivena u ilegalnom prelasku državne granice:

ILEGALNI/NEZAKONITI PRELASCI DRŽAVNE GRANICE										
Granica sa	2013	2014	+/- (%)	udio u 2014. (%)	u BiH	udio (%)	iz BiH	udio (%)	na GP	van GP
Hrvatska	103	94	-8,74	49,74	46	24,34	48	25,40	94	103
Crna Gora	59	37	-37,29	19,58	25	13,23	12	6,35	37	59
Srbija	52	40	-23,08	21,16	32	16,93	8	4,23	40	52
Pomorski promet	0	0	/	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0

Vazdušni promet	14	18	28,57	9,52	13	6,88	5	2,65	18	14
Ukupno	228	189	-17,11	100,00	116	61,38	73	38,62	189	228

Na graničnim prelazima otkriveno je **47** (na ulazu 20 + na izlazu 27) lica u ilegalnom prelasku državne granice, a van graničnog prelaza **142** (na ulazu 96 + na izlazu 46) lica. Navedeni podaci ukazuju na tendenciju većeg broja ilegalnih prelazaka državne granice van graničnih prelaza i ilegalnih prelazaka na ulazu. Lica otkrivena u ilegalnom prelasku državne granice imala su državljanstvo 17 zemalja.

Državljanstva lica otkrivenih u ilegalnom prelasku državne granice prema mjestu prelaska i smjeru kretanja:

Redn i broj	Državljanstvo	Broj lica	Na GP	Ulaz	Izlaz	Van GP	Ulaz	Izlaz
1.	Bosna i Hercegovina	78	1	0	1	77	51	26
2.	Srbija	17	0	0	0	17	17	0
3.	Nosioci PI sa oznakom R Kosovo	17	7	0	7	10	4	6
4.	Turska	14	10	8	2	4	4	0
5.	Afganistan	13	11	3	8	2	2	0
6.	Hrvatska	12	1	1	0	11	11	0
7.	Sirija	9	0	0	0	9	3	6
8.	Pakistan	5	5	2	3	0	0	0
9.	Crna Gora	5	0	0	0	5	4	1
10.	Albanija	4	2	0	2	2	1	1
11.	Irak	4	4	0	4	0	0	0
12.	Šri Lanka	3	3	3	0	0	0	0
13.	Iran	3	3	3	0	0	0	0
14.	Makedonija	2	0	0	0	2	2	0
15.	Kamerun	1	0	0	0	1	0	1
16.	Egipat	1	0	0	0	1	0	1
17.	Palestina	1	0	0	0	1	1	0
	Ukupno	189	47	20	27	142	100	42

Osobe koje su zatražile azil na granici ili u graničnom pojasu, ili imaju izbjeglički status

U izvještajnom periodu namjeru podnošenja zahtjeva za azil izrazila su dva državljana Šri Lanke i dva državljana Turske na međunarodnom graničnom prelazu Aerodrom Sarajevo i jedan državljani Konga na graničnom prelazu Unka. Lica su predata nadležnim kancelarijama Službe za poslove sa strancima BiH. U 2013. godini namjeru podnošenja zahtjeva za azil izrazili su jedan državljani Konga i dva državljani Sirije, svi na međunarodnom graničnom prelazu Aerodrom Sarajevo.

Deportirane osobe iz BiH

U izvještajnom periodu evidentirano je ukupno **1.101** stranih državljana koji su deportovani iz BiH ili su samostalno napustili BiH u roku ostavljenom za dobrovoljno napuštanje, što je u odnosu na prethodnu godinu **povećanje** za **58,4%** (2013. – 695).

Evidentirano je **159** stranih državljana koji su deportovani iz BiH. Razlozi zbog kojih su strani državljani deportovani iz BiH:

- ilegalan boravak u BiH.....	12	strana državljana ili	79,25
	6		%
- izvršenje krivičnih djela u vezi sa opojnim drogama.....	4	strana državljana ili	2,52%
- izvršenje krivičnih djela u vezi sa trgovinom ljudima.....	1	strani državljan ili	0,63%
- ostali razlozi.....	28	stranih državljana ili	17,61
			%

Broj deportovanih stranih državljana po državljanstvima:

R.Srbija.....	5	Crna Gora.....	8	Gana.....	3	Pakistan.....	1
Nos. PI R.Kosovo...	3	Albanija.....	5	Južna Koreja.....	1	Alžir.....	1
Afganistan.....	2	Hrvatska.....	5	Zambija.....	1	Njemačka.....	1
...	2	Iran.....	3	Bugarska.....	1	SAD.....	1
Sirija.....	9	Somalija.....	3	Makedonija.....	1	Bez državljanstva.....	1
Nigerija.....	8	...	...	...	...		

Najveći broj deportovanih stranaca su državljani susjednih zemalja (40,88%), lica afro-azijskog porijekla (32,08%) i lica sa putnom ispravom Kosova (20,13%).

Evidentirana su **942** strana državljana koji su samostalno napustili teritoriju BiH u roku ostavljenom za dobrovoljno napuštanje.

Razlozi zbog kojih su strani državljani samostalno napustili BiH:

- otkazan bezvizni režim.....	57	ili	61,36
	8		%
- rješenje o protjerivanju.....	28	ili	30,35
	5		%
- otkazan privremeni boravak.....	25	ili	2,66%
- otkaz boravka sa protjerivanjem.....	41	ili	4,35%
- odbijen zahtjev za azil.....	5	ili	0,53%
- odbijen zahtjev za boravak.....	8	ili	0,85%

Strani državljani koji su samostalno napustili BiH imali su državljanstvo 62 zemlje, 32 nosioca putnih isprava sa oznakom „Republika Kosovo“ i jedno lice bez državljanstva:

Srbija.....	26	Malezija.....	6	Australija.....	2	Koreja.....	1
	9	Indija.....	5	Filipini.....	2	Iran.....	1
Hrvatska.....	15	...	...	Moldavija.....	2	Južna Koreja.....	1
	7	Sirija.....	5	Švajcarska.....	2	Japan.....	1
Turska.....	12	Jordan.....	4	UAE.....	2	Latvija.....	1
	7	Pakistan.....	4	Vijetnam.....	2	Luxemburg.....	1
Crna Gora.....	11	SAD.....	4	Afganistan.....	1	Mauricijus.....	1
	6						
Nos. PI Kosova.....	32						
Makedonija.....	30						
Njemačka.....	23						

Italija.....	16	Šri Lanka.....	4	Alžir.....	1	Palestina.....	1
Albanija.....	15	Ukrajina.....	4	Azerbejdžan....	1	Saudijska Arabija...	1
Slovenija.....	12	Češka.....	3	Brazil.....	1	Senegal.....	1
Austrija.....	9	Irak.....	3	Bugarska.....	1	Švedska.....	1
Egipat.....	8	Mađarska.....	3	Djibuti.....	1	Uzbekistan.....	1
Libija.....	8	Oman.....	3	Etiopija	1	Venecuela.....	1
Poljska.....	7	Tunis.....	3	Gana.....	1	Velika Britanija.....	1
Rumunija.....	7	Holandija.....	3	Kanada.....	1	Zambija.....	1
Rusija.....	7	Armenija.....	2	Kolumbija.....	1	Bez državljanstva...	1

Vozila vraćena prilikom pokušaja ulaska/izlaska u/iz BiH, uz navođenje razloga

Broj transportnih sredstava kojima nije dozvoljen prelazak državne granice u 2014. godini iznosi **5.196** što je **manje** za **1.392** ili **21,13%**, u odnosu na isto period prethodne godine kada je evidentirano **6.588** transportnih sredstava. Broj transportnih sredstava kojima nije dozvoljen **ulazak** u BiH je **4.847** ili **93,28%**, a **izlazak** nije dozvoljen u **349** slučaja ili **6,72%** od broja vozila kojima nije dozvoljen prelazak državne granice.

Transportna sredstva kojima nije dozvoljen prelazak državne granice prema granici:

Granica sa	2014.	Udio (%)	Vraćena TS na	
			ulazu	izlazu
Hrvatska	3.864	74,36	3.543	321
Srbija	352	6,77	334	18
Crna Gora	980	18,86	970	10
Ukupno	5.196	100,00	4.847	349

Razlozi odbijanja prelaska granice transportnim sredstvima su:

Razlog vraćanja	Ulaz	Izlaz	Ukupno	Udio (%)
Neposjedovanje zelenog kartona ili odgovarajućeg osiguranja	3.547	1	3.548	68,28
Neposjedovanje važeće dokumentacije o vozilu ili zapisnika o oštećenju motornog vozila	797	30	827	15,92
Neposjedovanje dokumentacije za obavljanje prijevoza roba i putnika u međun. saobraćaju	219	104	323	6,22
Drugi razlozi	284	214	498	9,58
Ukupno	4.847	349	5.196	100,00

Izdate vize na graničnim prijelazima

Na graničnim prelazima izdato je **58** viza, što je **manje** za **37,63%** u odnosu na 2013. godinu kada su izdate **93** vize. U ovom izvještajnom periodu izdate su 4 „gratis“ vize. Sve vize izdate su na međunarodnom graničnom prelazu Aerodrom Sarajevo.

Vize su izdate državljanima **14** zemalja:

Alžir.....	5	Gruzija.....	4	Kirgistan.....	3	Moldavija.....	2
...		...		...		...	
Armenija.....	1	Indija.....	1	Kolumbija.....	1	Sudan.....	7
...		...		...		...	
Azerbejdžan.....	8	Irak.....	1	Maroko.....	1	Tunis.....	21
...		...		...		...	
Bangladeš.....	2	JAR.....	1				
...							

Slučajeva poništavanja ili skraćanja vize BiH na državnoj granici nije bilo.

Readmisija/admisija - prihvrat osoba po sporazumima

U skladu sa potpisanim međunarodnim Sporazumima o readmisiji-admisiji lica prihvaćeno je **58** stranih državljana što je **smanjenje za 27,50%** u odnosu na 2013. godinu (**80**). Po osnovu Sporazuma između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske o predaji i prihvatu lica čiji je ulazak ili boravak nezakonit prihvaćeno je **55** stranaca. Na Međunarodnom aerodromu Sarajevo izvršen je prihvrat **dva** državljana Hrvatske iz Švajcarske i **jednog** državljanina Sirije iz Austrije.

Izvršena je readmisija iz BiH **131** stranog državljanina, ili **111,29% više** u odnosu na 2013. godinu (**62**). Najveći broj stranaca predat je Republici Srbiji i Crnoj Gori (**82,44%**).

Najveći broj stranaca prihvaćen je iz Republike Hrvatske (**94,83%**). Prisutan je kontinuitet prihvata državljana Turske (17), Albanije (12) i lica sa putnom ispravom Kosova (17). U odnosu na prethodnu godinu evidentirano je povećanje broja predatih lica afro-azijskog porijekla (2014. – 49; 2013. – 15), lica sa putnom ispravom Kosova (2014. – 23; 2013. – 1), te 8 državljana Albanije kojih u prethodnoj godini nije bilo. Sve evidentirane osobe afro-azijskog porijekla predate su Republici Srbiji, a državljani Albanije i lica sa putnom ispravom Kosova Crnoj Gori.

Ulazak državljana zemalja visokog migracijskog rizika

U toku 2014. godine evidentirani broj lica iz zemalja visokog migracijskog rizika preko državne granice iznosi **230.947** lica, što je **povećanje za 21.457 lica ili 10,24%** u odnosu na 2013. godinu (209.490 lica). U BiH je ušlo 121.042, a izašlo 109.905 državljana zemalja visokog migracijskog rizika što predstavlja pozitivnu razliku od 11.137 lica.

Uočava se da je u ovom izvještajnom periodu u odnosu na prethodnu godinu evidentirano **povećanje razlike broja izlaza u odnosu na ulaz za 2.369 lica ili 27,02%**. Povećanje razlike prije svih odnosi se na državljane: Abanije 1.104 ili 55,81%, Turske 398 ili 6,96, Kine 909 ili 203,36% i Indije 170 ili 104,29%. Također, evidentno je i smanjenje razlike koje se između ostalih osnosi na državljane zemalja: Iraka- 139 ili 95,21%, Pakistana- 112 ili 99,12% i Šri Lanke- 66 ili 48,89%.

Odbijeni ulasci strancima u BiH, uz navođenje razloga

Tokom 2014. godine registrovano je **1.987** stranaca kojima nije dozvoljen ulazak u BiH jer nisu ispunjavali uslove propisane Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu. Upoređujući podatke sa podacima iz 2013. godine (**2.079**), evidentirano je **smanjenje broja stranaca kojima nije dozvoljen ulazak u BiH za 92 ili 4,43%**. U izvještajnom periodu ulazak je odbijen za državljane **75** zemalja, četiri lica bez državljanstva i četiri lica čije državljanstvo nije poznato.

Odbijeni ulasci po razlozima:

Neposjedovanje važeće putne isprave	1.359	68,39%
Neposjedovanje vize za ulazak, boravak, prelazak preko teritorije BiH ili odobrenja boravka propisano Zakonom	290	14,59%
Nemogućnost dokazivanja ili pružanja informacija o svrsi namjeravanog boravka	217	10,92%
Neposjedovanje dovoljno sredstava za izdržavanje, uključujući i sredstva za zdravstvenu zaštitu	57	2,87%

Izrečene mjere protjerivanja, otkaza boravka ili zabrana ulaska na teritoriju BiH	31	1,56%
Prijetnja bezbjednosti BiH, javnom poretku, javnom redu i miru, javnom zdravlju u BiH ili međunarodnim odnosima	9	0,45%
Maloljetnici	9	0,45%
Prilikom pokušaja ulaska u BiH predložena krivotvorena putna isprava	6	0,30%
Neposjedovanje ulazne vize susjedne države u koju putuje	4	0,20%
Proveo na teritoriji BiH 90 dana u periodu od šest mjeseci, računajući od dana prvog ulaska, a radi se o državljaninu zemlje bezviznog režima	3	0,15%
Lice se vodi u evidencijama kod nadležnog organa kao prestupnik	1	0,05%
Prilikom pokušaja ulaska u BiH predložena falsifikovana viza ili dozvola boravka	1	0,05%
UKUPNO	1.987	100,00%

Migracije (sigurnosni aspekti)

Nastavljen je kontinuitet smanjenja prometa lica (za 4,59%) i transportnih sredstava (za 5,42%) preko državne granice. U BiH nije dozvoljen ulazak za 1.987 stranaca. Ulaz nije dozvoljen državljanima 75 zemalja, četiri lica bez državljanstva i četiri lica nepoznatog državljanstva. Smanjen je broj odbijenih ulazaka za državljane R. Srbije, Ruske Federacije, Albanije, Kine, Italije, dok je povećan broj odbijenih ulazaka državljanima Turske, R. Hrvatske, Gruzije, Libije, Poljske, Kazahstana, Slovenije, Egipta i Moldavije. Prelazak državne granice nije dozvoljen za 5.196 transportnih sredstava.

Evidentirano je 2.593 prelazaka ili pokušaja prelaska preko državne granice za 1.195 osoba koja se nalaze u bazama potraga po raznim osnovama. Od ukupnog broja identifikovanih lica za kojima su potrage/potjernice u trenutku kontrole bile aktivne u bazama GP BiH, 366 ili 41,92% u međuvremenu su obustavljene. Uspostavljanje nove aplikacije za granične provjere rezultiralo je pronalaženju 990 dokumenta (288 dokumenata izdatih u BiH i 702 stranih dokumenata) koji nisu validni za prelazak državne granice.

Preko državne granice evidentiran je prelazak 230.947 lica državljana zemalja visokog migracijskog rizika. Razlika između ulaska i izlaska državljana ovih zemalja je pozitivna (11.137) i odnosu na 2013. veća za 27,02%. Smanjenje razlike evidentirano je kod državljana Iraka, Šri Lanke i Pakistana. Najveća razlika ulaz/izlaz evidentirana je kod državljana Turske (6.119), Albanije (3.082), Kine (1.356) i Indije (333).

U ilegalnom prelasku državne granice otkriveno je 189 lica. Prilikom ilegalnog ulaska u BiH otkriveno je 116 lica, dok je prilikom ilegalnog izlaska iz BiH otkriveno 73 lica. Na graničnim prelazima otkriveno je 47 lica u ilegalnom prelasku državne granice, a van graničnog prelaza 142 lica. U ilegalnom prelasku najviše je državljana BiH 78, zatim nosilaca PI sa oznakom Republika Kosovo 17, Srbije 17, Turske 14, Afganistana 13, Hrvatske 12, Sirije 9, Pakistana 5, Crne Gore 5, Iraka 4, Albanije 4, Irana 3, Šri Lanke 3, Makedonije 2, Egipta 1, Palestine 1 i Kameruna 1.

U skladu sa potpisanim međunarodnim Sporazumima o readmisiji-admisiji lica prihvaćeno je 58 stranih državljana. Najveći broj stranaca prihvaćen je iz Republike Hrvatske (94,83%). Prisutan je kontinuitet prihvata državljana Turske (17), Albanije (12) i lica sa putnom ispravom Republika Kosovo (17). Izvršena je readmisija iz BiH 131 stranih državljana. U odnosu na prethodnu godinu evidentirano je povećanje broja predatih lica afro-azijskog porijekla, lica sa putnom ispravom Republika Kosovo, te državljani Albanije kojih u prethodnoj godini nije bilo. Sve evidentirane osobe afro-azijskog porijekla predate su Republici Srbiji, a državljani Albanije i lica sa putnom ispravom Kosova Crnoj Gori.

U izvještajnom periodu prihvaćeno je 1.102 državljana BiH iz 25 zemalja. Na osnovu potpisanih sporazuma o readmisiji sa zemljama EU i Švajcarskom prihvaćena su 994 lica (2013. – 865). Najveći broj lica vraćen je iz Njemačke (440), Švedske (140) i Švajcarske (114).

Evidentiran je 1.101 strani državljan koji su deportovani iz BiH ili su samostalno napustili BiH u roku ostavljenom za dobrovoljno napuštanje. Najveći broj lica su državljani susjednih zemalja, državljani Turske i lica sa prostora Kosova.

Na graničnim prelazima izdato je 58 vize državljanima 14 zemalja. Sve vize izdate su na međunarodnom graničnom prelazu Aerodrom Sarajevo. Slučajeva poništavanja ili skraćivanja vize BiH na državnoj granici nije bilo.

Broj preduzetih operativnih policijskih akcija (pojedinačnih i zajedničkih) u Graničnoj policiji BiH

Tokom 2014. godine Granična policija BiH je realizovala više desetina operativnih akcija, samostalno, kao i u saradnji sa službenicima UIO, MUP-ovima, SSP BiH, Uredom za veterinarstvo BiH, inspeksijskim organima u BiH, uz učešće graničnih policija susjednih zemalja.

Pored gore navedenih operativnih akcija na kopnenim graničnim prelazima, međunarodnim aerodromima u BiH i graničnom pojasu provedene su međunarodne operativne akcije: "Pirotehnika 2013" sa ciljem suzbijanja neovlaštenog prenosa pirotehničkih sredstava za ličnu i širu upotrebu, "Pangea VII" sa ciljem suzbijanja, otkrivanja i pronalaženja lažnih farmaceutskih proizvoda, "Bijeli Merkur 2" sa ciljem otkrivanja i zaplijene pošiljki falsifikovane i druge nezakonite robe, „Gold“ po Naredbi Suda BiH zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo Udruživanje radi činjenja krivičnih djela, a u vezi sa Zloupotrebom položaja ili ovlaštenja i Primanjem dara i drugih oblika koristi, odnosno Krijumčarenje, Davanje dara i drugih oblika koristi, "Tref" po Naredbi Suda BiH zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo „Organizovani kriminal“, a u vezi sa Neovlaštenim prometom opojnih droga“, „Tref II“ u cilju otkrivanja i dokumentovanja KD Udruživanje radi vršenja KD, u vezi sa KD Krijumčarenje, Nesavjestan rad u službi, Zloupotreba položaja i ovlaštenja, Primanje dara i drugih oblika koristi, Odavanje tajnih podataka, Nedoovoljen promet akciznih proizvoda i Organizovanje grupe ljudi ili udruženja za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe.

Pripadnici Granične policije su učestvovali u realizaciji operativnih akcija „Cemt“ - provjeravanje CEMT dozvola i otkrivanje falsifikovanih dozvola i „Aureus“ - pronalazak kulturnog dobra ili umjetnine, spriječavanje nedozvoljene trgovine i kulturnim dobrima i umjetninama itd. koju je organizovao INTERPOL. U organizacije SELEC-a realizovana je OA „Hit“, koja je imala za cilj sprečavanje krijumčarenja vozila.

U okviru saradnje sa FRONTEX-om Granična policija BiH je učestvovala u pet združenih operacija: "Focal Points Air 2014" u periodu 14.-31.05.2014. u Sloveniji (aerodrom Ljubljana), "Flexible Operational Activities 2014" u periodu 27.05.-26.06.2014. u Mađarskoj (MGP Kelebia), "Alexis 2014" u periodu 03.-26.06.2014. u Češkoj (aerodrom Prag), "Focal Points Air 2014" u periodu 26.08.-04.09.2014. u BiH (MGP Aerodrom Sarajevo) i "Focal Points Land 2014" u periodu 02.09.-02.10.2014. u Bugarskoj (FP Lesovo).

Nastavljena je implementacija DCAF Programa granične sigurnosti u skladu sa Regionalnim akcionim planom 2012 – 2015 za izgradnju kapaciteta i poboljšanje zajedničkih i koordiniranih mjera u području granične bezbjednosti u regiji Zapadnog Balkana. Na temelju regionalne analize rizika i operativnih potreba realizovane su četiri zajedničke operacije u kojima je učestvovala Granična policija BiH: „Nišava 2014“ u periodu 02.-08.04.2014. na odabranom dijelu srbijansko-bugarske „zelene granice“ i na g/p Gradina fokusirana na otkrivanje ilegalnih migranata na zelenoj granici i na kontrole na drugoj liniji provjera, „Breza 2014“ u periodu 23.-30.06.2014. na 32 granična prelaza u zemljama regije (Albanija-5, BiH-6, Crna Gora-5, Makedonija-6, Srbija-10) usmjerena na kontrole motornih vozila na drugoj liniji provjera, otkrivanje prevoza ilegalnih migranata, žrtava krijumčarenja i trgovine ljudima, falsifikovanje dokumenata te krijumčarenje robe, „Bojana 2014“ provedena u periodu 22.-28.09.2014. na graničnim prelazima u Albaniji i Crnoj Gori (Durrës, Bozaj i Sukobin/Muricani) usmjerena na provjere na drugoj liniji i otkrivanje krijumčarenja droge, prevoza skrivenih ilegalnih migranata, žrtava krijumčarenja i trgovine ljudima, trgovanje ukradenim vozilima, krivotvorenje dokumenata, krijumčarenje oružja, carinske robe itd. i zajednička operacija „Jelka 2014“ u periodu 10.-17.12.2014. koja se fokusirala na provjere na drugoj liniji i otkrivanje falsificiranih i nevažećih dokumenata koji se koriste za prelazak državne granice na odabranim g/p BiH, Albanije, Crne Gore, Makedonije i Srbije.

Aktivnosti Službe za poslove sa strancima u BiH u otkrivanju i sprečavanju neregularnih migracija

Inspektori za strance su vršili inspeksijske kontrole boravka stranaca u fizičkim i pravnim licima koje pružaju usluge smještaja, turističkim agencijama, obrazovnim institucijama, preduzećima i institucijama u kojima rade stranci po osnovu izdate radne dozvole, preduzećima u kojima su osnivači strani državljani, kontrole adresa stanovanja i promjene adrese stanovanja. Tokom 2014. godine izvršeno je **7.944** kontrola kojom prilikom su utvrđene određene nepravilnosti i izdata su **732** prekršajna naloga, što je neznatno **uvećanje od 2 %** u odnosu na isti izvještajni period 2013. godine, tokom kojeg je izvršeno **7.795** kontrola.

Služba za poslove sa strancima je prepoznala i kao važan segment uvela vršenje operativnih provjera na terenu s ciljem utvrđivanja činjeničnog stanja postojanja osnovanosti podnesenih zahtjeva za ovjeru

pozivnih pisama te odobrenja/produženja privremenog boravka u suprotstavljanju neregularnim migracijama. U ovom periodu inspektori za strance su izvršili ukupno **12.029** operativnih provjera, **što je uvećanje od 11,25 %** u odnosu na izvještajni period 2013. godine kada je izvršeno **10.813** operativnih provjera.

Kao rezultat taktičke procjene Terenskih centara o mogućim neregularnostima i zloupotrebama već odobrenih privremenih i stalnih boravaka, vršene su ponovne nenajavljene kontrole od strane inspektora za strance, posebno privremenih boravaka po osnovu braka sa državljanima BiH i obrazovanja, kao i stalnih boravaka koje su do sada dale značajne rezultate. Naime, tokom ovog izvještajnog perioda izvršene su **2.864** inspekcijske kontrole prilikom čega su utvrđene **552** nepravilnosti, dok je tokom 2013. godine izvršeno **2.730** inspekcijskih kontrola prilikom čega su utvrđene **572** nepravilnosti.

U vezi s tim je u skladu sa Zakonom izvršeno **preduzimanje određenih mjera prema strancima u 1.573 slučaja** i to: donešeno je **395** rješenja o otkazu bezviznog boravka, **422** rješenja o otkazu privremenog boravka, **83** rješenja o otkazu stalnog boravka, **57** rješenja o otkazu bezviznog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, **2** rješenja o otkazu privremenog boravka sa izrečenom mjerom protjerivanja, **380** rješenja o protjerivanju stranaca iz BiH, dok je za **249** lica rješenjem određena mjera stavljanja pod nadzor (od čega je **198** lica smješteno u Imigracioni centar, dok je **33** lica smješteno pod nadzor u mjestu boravišta dok je za **18** lica produžena mjera nadzora u Imigracionom centru) i **5** zaključaka o dozvoli izvršenja rješenja o protjerivanju, **što je uvećanje od 28,54%** u odnosu na 2013. godinu.

Inspektori za strance naše Službe su prilikom kontinuiranog operativnog rada na terenu, odnosno svakodnevnim preduzimanjem mjera i radnji iz nadležnosti Službe, primjenjivali Zakonom propisana ovlaštenja. Tokom 2014. godine primjenjena su posebna ovlaštenja u **4.751** slučaju i to: izvršeno je 1.929 pregleda - lica, stvari, vozila i prostorija, privremeno je oduzeto 1.217 ličnih isprava, 159 stvari - predmeta, privremeno je zadržano 1.113 lica, 333 lica je privedeno i nije bilo slučajeva upotrebe sredstva prinude, **što je uvećanje od 35 %** u odnosu na 2013. godinu.

Inspektori za strance Službe za poslove sa strancima i drugi ovlašteni službenici, preduzimajući sve potrebne mjere i radnje iz svoje nadležnosti dolazili su do veoma korisnih i u najvećoj mjeri pouzdanih operativnih saznanja o neregularnim migracijama kao i saznanja koja su se mogla dovesti u vezu sa krivičnim djelima iz nadležnosti drugih sigurnosnih agencija. Prikupljena saznanja i informacije su analizirane i procjenjene od strane službenika Sektora za operativnu podršku, **što je rezultiralo izradom 141 informacije o prikupljenim operativnim saznanjima za 390 lica** koje je Služba blagovremeno dostavljala u nadležnost i postupanje Tužilaštvu BiH, OSA-i, SIPA-i, Graničnoj policiji, entitetskim MUP-a i drugim agencijama na dalju nadležnost i postupanje i bile su od velikog značaja u otkrivanju i procesuiranju počinilaca krivičnih djela, **što je uvećanje od 62 %** u odnosu na 2013. godinu tokom koje je Služba u dalju nadležnost dostavila 87 informacija za 281 lice. Ovom prilikom posebno treba istaći izuzetnu saradnju sa Obavještajno-sigurnosnom agencijom BiH, koja se ogleda u skoro svakodnevnoj i pravovremenoj razmjeni informacija i podataka.

Također je nadograđena saradnja Službe sa institucijama na području BiH iz segmenta kretanja i boravka stranaca i razmjene informacija koje su korištene za preduzimanje mjera i aktivnosti iz nadležnosti bilo koje bezbjednosne agencije na području BiH. U periodu od januara do decembra 2014. godine ostvarena je službena saradnja u **11.034** slučajeva, što je povećanje od **9,5 %** u odnosu na izvještajni period 2013. godinu tokom koje je službena saradnja ostvarena u **10.078** slučajeva.

U ovom periodu, Služba za poslove sa strancima BiH (Služba) je na zahtjev drugih institucija BiH za **844** lica dostavila informacije i izdala uvjerenja o činjenicama iz službenih evidencija putem Sektora za operativnu podršku i Terenskih centara, dok je sa druge strane za **14.250** lica Služba po službenoj dužnosti od drugih bezbjedonosnih agencija zatražila provjere.

Služba je putem Sektora za operativnu podršku u ovom izvještajnom periodu po zahtjevima DKP-a BiH i Terenskih centara, od Obavještajno- sigurnosne agencije i drugih sigurnosnih agencija zatražila **1.597** sigurnosnih provjera za **3.041** stranog državljanina u postupcima ovjere pozivnih pisama, izdavanja viza, te odobrenja/produženja privremenog i odobrenje stalnog boravka, sve sa ciljem davanja doprinosa zaštiti ukupnog bezbjedonosnog sistema BiH kao i borbi protiv terorizma i svih vidova neregularnih migracija, **što je povećanje od 68,46 %** u odnosu na 2013. godinu, tokom koje je zatraženo **948** provjera za **2.007** stranih državljanina.

U evidenciji „ROS“ - Registar određenih stranaca je evidentirano **14.165** stranaca sa **15.379** mjera prema strancima te je Služba za poslove sa strancima tokom 2014. godine izvršila **623** provjere na osnovu zahtjeva nadležnih organa prilikom postupka prijema stranih državljanina u državljanstvo BiH,

od čega **319** na zahtjev Ministarstva uprave i lokalne samouprave RS **286** na zahtjev Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova i **18** na zahtjev Ministarstva civilnih poslova, što je **uvećanje od 4,5 %** u odnosu na 2013. godinu.

U ovom periodu u Imigracioni centar, prema knjizi evidencije prijema, smješteno je **218** neregularnih migranata, od čega je **10** maloljetnih lica, dok je **26** lica boravilo i tokom 2013. godine, što ukupno iznosi **244** lica koji su ukupno ostvarili boravak od **7.668** korisničkih dana u Imigracionom centru.

U specijalizovanoj ustanovi Međunarodni forum solidarnosti „Emmaus“ od strane Službe za poslove sa strancima, odnosno Terenskih centara je bilo smješteno **6** lica.

U sigurnoj kući MEDICA u Zenici, boravilo je jedno lice, smješteno kao potencijalna žrtva trgovine ljudima.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- U 2014. godini ozvaničen je početak projekta „Dalje jačanje upravljanja azilom i migracijama u Bosni i Hercegovini“. Glavna svrha ovog projekta je povećanje pristupa fer i efikasnom postupku azila za tražioce azila i poboljšanje tretmana ilegalnih i legalnih migranata u BiH. U naredne dvije godine eksperti iz BiH i Holandije usko će sarađivati na jačanju kapaciteta organa vlasti nadležnih za migracije u BiH.
- U Ministarstvu sigurnosti BiH radi se na nacrtu Zakona o azilu. Pored toga, urađen je dokument Migracioni profil za 2013. godinu.
- Vršiti se prihvati i smještaj osoba pod međunarodnom zaštitom u Azilantski centar. Radi se na uspostavi sistema redovnog praćenja i izvještavanja o primjeni standarda Vijeća Evrope u azilantskim centrima.

II PREKOGRANIČNI KRIMINALITET

Registrirani prekogranični kriminalitet je u toku 2014. godine, u odnosu na prethodnu godinu, u padu za **14,14%**.

Krijumčarenje ljudima

U ovom razdoblju Granična policija BiH nadležnim tužiteljstvima podnijela je **12** službenih izvještaja za **9** registriranih krivičnih djela (KD) krijumčarenja ljudi (član 189. KZ BiH).

Broj krivičnih djela, podnesenih službenih izvještaja i prijavljenih lica sa uporednim podacima za 2013. godinu:

Vrsta KD (kvalifikacija)	Broj registriranih KD			Broj službenih izvještaja			Broj lica		
	2013.	2014.	± (%)	2013.	2014.	± (%)	2013.	2014.	± (%)
čl. 189. KZ BiH (Krijumčarenje lica)	19	9	-52,63	16	12	-25,00	67	26	-61,19

Državljanstvo prijavljenih lica:

Državljanstvo	Broj lica
Bosna i Hercegovina	15
Turska	3
Srbija	1
Hrvatska	1

Malezija	1
Velika Britanija	1
Danska	1
NN	3
Ukupno	26

Pripadnici **Granične policije BiH** su na području Zapadnohercegovačkog kantona u saradnji sa MUP-om Republike Hrvatske realizirali Međunarodnu operativnu akciju „Veza“ usmjerenu protiv organizirane kriminalne skupine koja se bavila krijumčarenjem državljana Turske prema zemljama Evropske Unije. Na osnovu naredbi Suda BiH i Tužiteljstva BiH izvršeno je osam pretresa objekata na području općine Ljubuški prilikom kojih je lišeno slobode osam lica za koje postoje osnove sumnje da su počinili kazneno djelo iz člana 250. KZ BiH organizirani kriminal u vezi sa članom 189. KZ BiH krijumčarenje ljudi. Protiv 10 lica državljana BiH podnesen je izvještaj Tužiteljstvu BiH.

Ekonomski (zagranični) kriminal i porezne utaje s naglaskom na kaznena djela korupcije i iznude

Pripadnici **Granične policije BiH** su zbog postojanja osnova sumnje da su izvršena 23 koruptivna krivična djela (2013. - 6), nadležnim tužilaštvima podnijeli 17 službenih izvještaja (2013. - 4). Od toga se tri službena izvještaja odnose na član 249. KZ BiH (udruživanje radi izvršenja krivičnih djela) u vezi sa krivičnim djelom zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja, jedan službeni izvještaj se odnosi na član 249. KZ BiH (udruživanje radi izvršenja KD) u vezi sa krivičnim djelom primanje dara i drugih oblika koristi (primanje mita) i jedan službeni izvještaj se odnosio na član 249. KZ BiH (udruživanje radi izvršenja krivičnih djela) u vezi sa krivičnim djelom davanje dara i drugih oblika koristi (davanje mita).

Za izvršenje navedenih krivičnih djela prijavljeno je 49 lica (2013. - 7): 48 državljana BiH i jedan državljanin Makedonije.

Pregled broja djela, podnesenih službenih izvještaja i prijavljenih lica vezano za koruptivna krivična djela, sa uporednim podacima za 2013. godinu, koje je registrirala **Granična policija BiH**:

Vrsta krivičnog djela (kvalifikacija)	Broj krivičnih djela			Broj sl. izvještaja			Broj prijavljenih lica		
	2013	2014	± (%)	2013	2014	± (%)	2013	2014	± (%)
Zloupotreba službenog položaja	0	12	/	0	10	/	0	28	/
Primanje dara i drugih oblika koristi	2	6	200,00	1	5	400,00	3	6	100,00
Davanje dara i drugih oblika koristi	3	3	0,00	2	1	-50,00	3	12	300,00
Nesavjestan rad u službi	1	2	100,00	1	1	0,00	1	3	200,00

Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga

U izvještajnom razdoblju **Granična policija BiH** je nadležnim tužilaštvima podnijela 19 službenih izvještaja (2013. - 20) zbog izvršenih 21 (2013. - 20) krivičnih djela u kojima je prijavljeno 39 lica: državljana BiH – 33, Crne Gore – 3, Hrvatske – 2 i Turske – 1 (2013. - 28). Od toga se jedan službeni izvještaj odnosio na član 250. KZ BiH (organizirani kriminal) u vezi sa članom 195. KZ BiH (neovlašteni promet opojnim drogama).

Kod nadležnih sudova prekršajno je procesuirano 17 lica (2013. - 24) zbog počinjenih 17 prekršaja (2013. - 24).

Pregled sa uporednim podacima iz 2013. godine, koje je registrirala **Granična policija BiH**:

	2013	2014	± (%)
Broj podnesenih službenih izvještaja	20	19	-5,00
Broj izvršenih krivičnih djela	20	21	5,00

Broj prijavljenih lica	28	39	39,29
Broj podnesenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka/izdatih prekršajnih naloga	24	17	-29,17
Broj prijavljenih lica	24	17	-29,17

U tabeli su navedeni uporedni podaci (za 2013. i 2014. godinu) pronađene droge i ostalih opojnih sredstava, zaplijenjenih u operativnom radu **Granične policije**:

Vrsta opojne droge	2013.	2014.
Heroin (gr)	0,5	10,40
Kokain (gr)	0,125	1,66
Ecstasy (kom.)	8	2
Marihuana (gr)	28.080,78	13.517,92
Marihuana (stabljike)	6	4
Marihuana sjemenke (kom.)	0	56
Speed (gr)	9,491	90,60
Bromazepam (kom.)	239	35
Diazepam (kom.)	118	58
Ostalo (gr)	0,00	317,20
Ostalo (kom.)	157	1.436
Hašiš (gr)	6,40	0,00

Policijski službenici **Granične policije BiH** su na ulazu u BiH na Međunarodnom graničnom prijelazu Deleuša spriječili krijumčarenje 10,45 kg opojne droge marihuane. Pakovanja biljne materije oblijepljena folijom otkrivena su u rezervnom točku koji se nalazio u prtljažniku putničkog vozila crnogorskih registarskih oznaka, kojim je upravljao državljanin Crne Gore.

Pripadnici **Granične policije (GP) BiH** u suradnji sa MUP-om KS, realizirali operativnu akciju "TREF". Tokom akcije lišeno je slobode 11 osoba, a izvršeni su pretresi na 13 lokacija na području Sarajeva, Kiseljaka i Busovače. Tokom akcije "TREF" ukupno je zaplijenjeno oko 6 kg marihuane, od toga pripadnici GP BiH zaplijenili su 2.471,2 g marihuane.

Pripadnici **GP BiH** su na graničnom prijelazu za pogranični promet Duži na izlazu iz BiH otkrili 84,9 grama opojne droge speed. Droga je otkrivena ispod poklopca motora prilikom granične kontrole putničkog vozila kojim je upravljao državljanin BiH i Republike Hrvatske.

Pripadnici **Granične policije BiH** su zbog postojanja osnova sumnje u izvršenje krivičnog djela neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga na području opštine Kozarska Dubica izvršili pretres prostorija u vlasništvu državljanina BiH. Pretresom je otkriveno i privremeno oduzeto četiri stabljike biljke *canabis sativa*, paket opojne droge marihuane u količini od 610 grama, dva paketića opojne droge kokain u količini 1,66 grama, te opremu i sredstva pogodna za vještački uzgoj marihuane.

Krivotvorenje novca i drugih vrijednosnica

Pripadnici **Granične policije BiH** su na ulazu u BiH, na graničnom prelazu Rača, prilikom kontrole putničkog vozila registarskih oznaka Slovenije otkrili 19.900 američkih dolara, za koje postoji sumnja da su falsificirani.

Krivotvorenje ličnih isprava (krivotvorenje osobnih iskaznica, vozačkih dozvola, putovnica)

U ovom periodu **Granična policija (GP)** je nadležnim tužilaštvima podnijela 59 službenih izvještaja (2013. – 86) zbog počinjenih 69 krivičnih djela falsifikovanje isprava (2013. – 104). Za ova krivična djela prijavljeno je 79 fizičkih lica (2013. – 108) i jedno pravno lice (2013. – 1): državljanina BiH – 50, Srbije – 15, Iraka – 4, Makedonije – 2, Crne Gore – 2, te Hrvatske, Turske, Italije, Kameruna, Njemačke i Albanije po jedan državljanin.

Tokom 2014. GP je privremeno oduzela **95** dokumenta (2013. – 90) od **74** lica (2013. – 86), za koje postoji sumnja da su falsifikovani. Na ulazu u BiH oduzeto je **49** dokumenata od **47** lica, a na izlazu iz BiH **46** dokumenata od **27** lica.

Broj oduzetih dokumenata po vrstama:

Vrsta dokumenta	Ukupan broj	
	2013.	2014.
Putna isprava	22	16
Saobraćajna dozvola	4	1
Vozačka dozvola	4	12
Lična karta	6	7
Viza	0	4
Dozvola boravka	3	2
CEMT dozvola	23	13
Zeleni karton	18	18
Osiguranje za vozilo	0	1
*Ostalo	10	21
Ukupno	90	95

Državljanstva lica koja su koristila falsifikovane dokumente i pravac kretanja (**podaci GP**):

Državljanstvo lica (slučajevi)	Ula z	Izla z	Ukupn o	Granica BiH sa				
				Hrvatsk a	Srbij a	Crna Gora	Aerodrom i	Pomorski/rije čni
BiH	14	19	33	19	11	2	1	
Srbija	10	3	13	5	8			
Albanija		1	1	1				
Makedonija	2		2		2			
Švajcarska		1	1	1				
Kosovo		1	1			1		
Crna Gora	2		2			2		
Kamerun		1	1	1				
Irak	4		4				4	
Pakistan	2		2				2	
Njemačka	1		1			1		
Turska	12	1	13		2		11	
Ukupno	47	27	74	27	23	6	18	

Krivična djela protiv imovine

U izvještajnom razdoblju **Granična policija (GP)** BiH je nadležnim tužiteljstvima dostavila **4** službena izvještaja (2013. – 3) za počinjena **4** krivična djela krađe (2013. – 3) za koja su prijavljena **4** lica (2013. – 10).

Krijumčarenje robama i nedozvoljena trgovina

Zbog nedopuštenog prometa raznih vrsta roba i izbjegavanja carinskog nadzora Granična policija BiH je nadležnim tužilaštvima podnijela 33 službena izvještaja (2013. - 24) zbog 38 krivičnih djela (2013. - 25), za koja je prijavljeno 286 lica (2013. - 149). Od toga se dva službena izvještaja odnose na član 250. KZ BiH (organizovani kriminal) u vezi sa članom 214. KZ BiH (krijumčarenje) i jedan službeni izvještaj na član 249. KZ BiH (udruživanje radi izvršenja KD) u vezi sa članom 214. KZ BiH (krijumčarenje).

Registrovana krivična djela, podneseni službeni izvještaji i broj prijavljenih lica sa uporednim podacima za 2013. godinu (podaci Granične policije BiH) :

Vrsta KD	Broj krivičnih djela			Broj sl. izvještaja			Broj prijavljenih lica		
	2013.	2014.	± (%)	2013.	2014.	± (%)	2013.	2014.	± (%)
čl. 214. KZ BiH (Krijumčarenje)	18	29	61,11	17	26	52,94	140	274	95,71
čl. 212. KZ BiH (Nedozvoljena trgovina)	4	6	50,00	4	6	50,00	4	8	100,00
čl. 210. a KZ BiH (Nedozvoljen promet akciznih proizvoda)	2	2	0,00	2	1	-50,00	2	3	50,00
čl. 215. KZ BiH (Organizovanje skupine ljudi ili udruženja za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe)	1	1	0,00	1	/	0,00	3	1	-66,67

Za navedena krivična djela prijavljeno je 149 državljana Bosne i Hercegovine, 27 državljana Republike Srbije, 11 državljana Republike Hrvatske, jedan državljanin Republike Slovenije, dok za 98 osoba nije bilo moguće utvrditi državljanstvo.

U Graničnoj policiji (GP) preduzet je niz policijskih akcija. U okviru operativne akcije „Ants“ koja je organizovana od strane SELEC centra, u zoni odgovornosti JGP Trebinje zaplijenjeno je 3.500 kutija cigareta marke „Ronhill“ i 500 kutija marke „Trokadero“.

U okviru operativne akcije „Laufer“, u graničnom pojasu na području opštine Bileća pripadnici GP BiH spriječili su krijumčarenje 3.500 kutija cigareta „Ronhill Light“ sa akciznim markicama Republike Hrvatske.

U okviru operativne akcije „Laufer 3“, u graničnom pojasu Trpavac na području opštine Bileća, pripadnici GP BiH su spriječili krijumčarenje 5.810 kutija cigareta „Eva Slims“ i „Merilyn“ bez akciznih markica i na g/p Klobuk na ulazu u BiH 1.990 kutija cigareta Ronhill sa akciznom markicom R. Hrvatske.

U okviru zajedničke Operativne akcije „Most 1“ pripadnici Granične policije (GP) BiH, u saradnji sa pripadnicima MUP-a Republike Srbije spriječili su krijumčarenje cigareta na području Rudog. Pri kontroli putničkog vozila otkriveno je 2.620 kutija Merilyn Slims i 50 kutija FM slims cigareta bez akciznih markica.

Pripadnici GP BiH sprečili su krijumčarenje 300 kg duhana u graničnom pojasu na području Brčkog, a u graničnom pojasu na području Dobrljina nezakoniti promet 6.000 kutija cigareta i oko 500 kg rezanog duhana bez akciznih markica.

Na magistralnom putu Novi Grad – Bosanska Otoka, prilikom kontrole pmv bh. registarskih oznaka pripadnici GP BiH su pronašli 3.000 kutija cigareta marke „Marlboro“ i 1.500 kutija „Ronhill Lights“ bez akciznih markica, kao i 1.500 kutija „Merilyn Slims“ sa akciznim markicama R Hrvatske.

Privremeno oduzete robe:

Vrsta oduzete robe	2013.	2014.	± (%)
Cigarete (kutija)	22.720	19.769	-12,99
Alkohol (l)	104,50	0,75	-99,28
Stoka (kom)	305	216	-29,18

Tekstilni proizvodi (kom)	16.421	2.805	-82,92
Tehnički proizvodi (kom)	1.136	56	-95,07
Kafa (kg)	19,5	0	/

Pored navedenog pripadnici Granične policije (PGP Neum i JPK TK Jug Čapljina) su spriječili nezakonit promet oko 13.000 kg mandarina bez potrebne dokumentacije. U drugom slučaju u mjestu Blace prilikom granične kontrole teretnog motornog vozila hrvatskih registarskih oznaka, otkriveno je oko 7.000 kg, dok je u teretnom vozilu hrvatskih registarskih oznaka, koje je kontrolirano u mjestu Gradac pronađeno oko 5.500 kg mandarina. Pripadnici PGP Zvornik su na g/p Šepak spriječili krijumčarenje 650 grama topljenog zlata iz Republike Srbije u BiH. Zlato je otkriveno prilikom granične kontrole putničkog vozila, sakriveno ispod vozačevog sjedišta. Pripadnici PGP Bijeljina su na ulazu u BiH, na g/p Rača, prilikom kontrole putničkog vozila registarskih oznaka Slovenije otkrili 19.900 američkih dolara, za koje postoji sumnja da su falsificirani.

Procijenjene vrijednosti privremeno oduzetih roba:

- cigarete - 63.342,00 KM,
- alkohol - 15,00 KM,
- stoka - 45.604,00 KM,
- tekstilni proizvodi - 53.385,00 KM,
- tehnički proizvodi - 10.600,00 KM,
- novac u raznim valutama i apoenima ukupne vrijednosti 193.056,00 KM i
- ostale robe u vrijednosti 113.822,00 KM.

Ukupna procijenjena vrijednost privremeno oduzete robe je 479.824,00 KM. Dio privremeno oduzete robe predat je u nadležnost carinskim i inspeksijskim organima, dok je dio deponovan u sjedištima JGP.

Oduzeto oružje, streljivo, eksplozivna sredstva

U izvještajnom periodu nadležnim tužilaštvima Granična policija BiH podnijela je 11 izvještaja (2013. - 29) zbog izvršenih 14 krivičnih djela (2013. - 28), za koja je prijavljeno 13 lica (2013. - 41). Evidentirana su 23 prekršaja (2013. - 48) za koja su procesuirana 23 lica (2013. - 48).

Količina oduzetog oružja	2013.	2014.	± (%)
Puške i poluautomatske puške	18	6	-66,67
Automatske puške	10	4	-60,00
Pištolji i automatski pištolji	15	12	-20,00
Sprejevi	7	15	114,29
Hladno oružje	37	15	-59,46
Ostalo	5	4	-20,00
Ukupno	92	56	-39,13

Privremeno je oduzeto 709 komada municije različitog kalibra (2013. - 7.224): 211 komada pištoljske municije, 367 komada puščane municije i 131 komad lovačkih patrona. Od minsko eksplozivnih sredstava oduzeto je pet komada pirotehničkih sredstava i dva komada ostalih minsko- eksplozivnih sredstava.

U 2014. godini nisu evidentirana krivična djela terorizma. Granična policija (GP) BiH je preduzimala aktivnosti borbe protiv terorizma sukladno Godišnjem planu rada za 2014. godinu i Akcijskom planu GP BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma. GP je mjerodavnim organima tokom 2014. godine prosljedila 871 informaciju o prelasku državne granice za 180 sigurnosno interesantnih osoba, od kojih se neke odnose na prelazak državne granice osoba koja se mogu dovesti u vezu i sa terorizmom. Također, Granična policija je dostavila podatke o putnim dokumentima, osobama koje su bile u njihovom društvu, vozilima koja su te osobe koristile prilikom prelaska državne granice i sl.

Broj zapriječenih mjesta pogodnih za ilegalan prelazak državne granice

Projekt zaprečavanja lokacija pogodnih za ilegalni prelazak kopnene granice motornim vozilima između BiH i Republike Hrvatske realizovan je u 2008. godini kada je izvršeno zaprečavanje 68 lokacija na teritoriji BiH. Nadzor nad postavljenim preprekama vrši se kontinuirano.

U okviru realizacije projekta zaprečavanja sporednih puteva pogodnih za ilegalne prelaske državne granice između BiH i Crne Gore, a koji se realizira u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti BiH i švicarskom agencijom za razvoj i saradnju, izvršeno je zaprečavanje 22 predviđene lokacije na strani BiH.

U vezi projekta „Zaprečavanje puteva pogodnih za ilegalni prelazak državne granice između BiH i Republike Srbije prevoznim sredstvima“ sa predstavnicima Srbije održan je radni sastanak na kojem je dogovoren okvirni plan aktivnosti koje je potrebno učiniti kako bi se identificirala mjesta koja je potrebno obostrano zapriječiti. Od strane **Granične policije BiH** predloženo je ukupno 14 lokaliteta za zaprečavanje.

Ovo predstavlja jednu od metoda koja doprinosi efikasnijem nadzoru državne granice, a samim tim i suzbijanju svih oblika prekograničnog kriminala.

III KRETANJA KRIMINALA U BIH

1. Ukupan broj registriranih krivičnih djela (KD) u BiH u 2014. godini

	KD u 2013.	KD u 2014.	%
FMUP	25.068	23.247	-7,3
MUP RS	11.252	10.347	-8,0
Policija Brčko distrikt BiH	435	438	0,68
Granična policija BiH	202	184	-36,36
SIPA	594	489	-18
Ukupno u BiH	37.551	34.705	-7,57%

Ukupan broj registriranih krivičnih djela u Bosni i Hercegovini u 2014. godini (34.705) je manji za 7,57% u odnosu na 2013. godinu (37.551). To je rezultat složenih pozitivnih kretanja u više segmenata od kojih zavise ukupne sigurnosne prilike u Bosni i Hercegovini: od policijskog operativnog rada, napretka koordinacije i zajedničkog djelovanja sedam agencija koje samostalno djeluju pod okriljem Ministarstva sigurnosti BiH, određenih lokalnih, regionalnih i globalnih kretanja u oblastima kriminala, pa i nekih aspekata terorizma, odnosno drugih akata nasilja i netolerancije.

2. Ukupan broj registriranih izvršilaca krivičnih djela (KD) u BiH u 2014. godini

	Izvršilaca KD u 2013.	Izvršilaca KD u 2014.	%
FMUP	17.078	16.122	-5,6
MUP RS	8.906	8.266	-2,30
Policija Brčko distrikt BiH	519	457	-11,9
Granična policija BiH	415	501	20,7
SIPA	892	746	-16

Ukupno u BiH	27.810	26.092	-6,17
--------------	--------	--------	-------

Ukupan broj izvršilaca registriranih krivičnih djela u Bosni i Hercegovini u 2014. godini iznosio je 26.092 osobe, a u 2013. godini 27.810 osoba, što je manje za 6,17 % u odnosu na prethodnu godinu. Značajnom smanjenju broja registriranih izvršilaca krivičnih djela doprinijele su brojne policijske mjere, među kojima i preventivne.

U odnosu na prethodnih nekoliko godina, odnos u strukturi prijavljenih osoba je sve pozitivniji u korist maloljetnih izvršilaca krivičnih djela. U 2014. godini, na nivou BiH, od ukupnog broja izvršilaca, 4,77% se odnosi na maloljetne osobe (u 2007. godini bilo je preko 9%).

Prema podacima **Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske**, u 2014. godini registrirane su pozitivne tendencije u maloljetničkoj delinkvenciji. Tako je za 33,2% manje registriranih maloljetnih izvršilaca krivičnih djela nego 2013. godine, a znatno je opao i procenat maloljetnika u ukupnom broju izvršilaca i iznosi 5%.

Pozitivne tendencije u ovoj oblast registriralo je i **Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova**. U 2014. godini opao je broj maloljetnih izvršilaca krivičnih djela za 26% u odnosu na prethodnu godinu, kao i procenat maloljetnika u ukupnom broju izvršilaca, koji iznosi 5,29%.

Sličnu tendenciju bilježi i **Policija Brčko distrikta BiH**. Učešće maloljetnika u izvršenju krivičnih djela je u opadanju: manje ih je za 49% nego 2013. godine a njihovo učešće u ukupnom broju izvršilaca krivičnih djela je 8,5%

Kao značajan činilac u sprečavanju i otkrivanju kriminaliteta jeste i koeficijent ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela. Tako je u 2014. godini, u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske koeficijent ukupne rasvijetljenosti iznosio 69,8% (69% u 2013.), a po nepoznatom izvršiocu-NN 53,9% (52,8% u 2013.). Treba istaći da su u MUP-u Republike Srpske u 2014. rasvijetljena i 673 krivična djela po NN izvršiocu iz prethodnog perioda. U Federalnoj upravi policije, u 2014. godini, ukupna stopa otkrivenosti je 59,66%, te u odnosu na isti period 2013. godine, kada je ova stopa iznosila 58,82%, došlo je do porasta otkrivenosti od 0,84%. Slična kretanja su i u Policiji Brčko distrikt BiH.

U gore pomenutom kontekstu, Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) radila je u 2014. godini na ukupno 2.118 predmeta koji su se odnosili na otkrivanje i istraživanje krivičnih djela iz nadležnosti Suda BiH, od čega je okončala 993 ili 47%. Od ukupnog broja predmeta, 1.271 predmet je bio istražni, od čega je okončano 529 ili 42%, dok je obavještajnih predmeta bilo 847, od čega su okončana 464 ili 55%. Uporedbe radi, SIPA je u 2013. godini radila na 1.263 istražna predmeta, od čega je okončala 552 predmeta ili 43,7 %.

U oblasti zakonitosti u radu, na ovlaštene radnike policijskih agencija u BiH je u 2014. godini izvršeno 214 napada, 27% više nego prethodne godine. Opravdana upotreba sile je primijenjena 2.519 slučajeva, za 35% više nego 2013. godine.

Posljedice ovih napada su 312 teže povrijeđenih i 64 lakše povrijeđena policijska službenika. Protiv napadača su podnesena 103 službena izvještaja o počinjenom krivičnom djelu i izdato 13 prekršajnih naloga.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- Institucije i agencije za provođenje zakona u BiH aktivno su radile u 2014. godini na poslovima i zadacima iz svoje nadležnosti i zahvaljujući maksimalnom zalaganju ukupnog kadrovskog potencijala, pružile su odgovore na sve sigurnosne izazove i obaveze koje su proisticale iz njihovih planova rada i zahtjeva nadležnih tužilaštava i sudova u BiH.
- Pred Ministarstvom sigurnosti BiH su i u toku 2014.godine, pored ostalog, stajale obaveze da se stvore pretpostavke kojima će se osigurati bolja koordinacija ključnih institucija BiH

- u sigurnosnom sektoru, kao i unapređenje efikasnosti rada i profesionalizma u Ministarstvu.
- Bosna i Hercegovina će i u narednom periodu, kao zemlja koja još uvijek ima nedovoljno efikasne institucije, visok stepen korupcije državne strukture i lošu ukupnu socio-ekonomsku situaciju, predstavljati pogodno tlo za rađanje novih, kao i jačanje i izrastanje postojećih kriminalnih grupa u organizacije koje će novcem, moći i vezama biti još ozbiljnija prijetnja po sigurnost Bosne i Hercegovine i njenih građana. Zato, bez koordinirane aktivnosti svih instanci vlasti, izolirani postupci različitih organa i institucija na preveniranju, tretiranju ili sankcioniranju kriminaliziranih osoba i grupa, uglavnom ne mogu ozbiljnije otkloniti uočene prijetnje. Zato će pitanja još efikasnije saradnje policijskih agencija u Bosni i Hercegovini u razmjeni podataka kao i regionalna policijska saradnja biti prioritetni zadaci i u 2015. godini.
- S obzirom da posljednjih godina u BiH nije rađeno veće istraživanje stanja u oblasti maloljetničke delinkvencije, dobar korak u tom pravcu bilo bi organizovanje okruglog stola ili radionice na temu maloljetnici u sukobu sa zakonom.

3. Organizirani kriminal u BiH

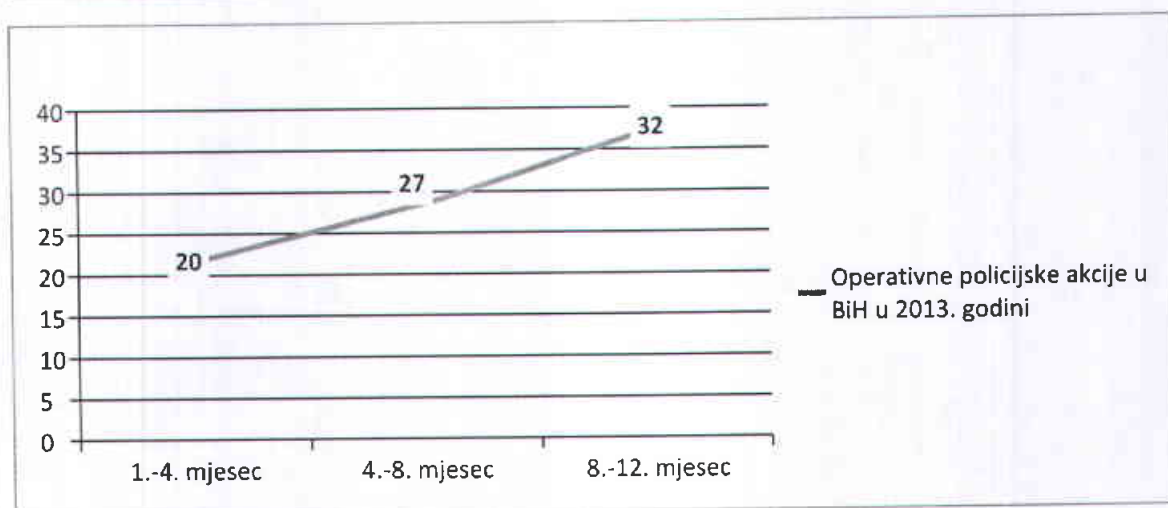
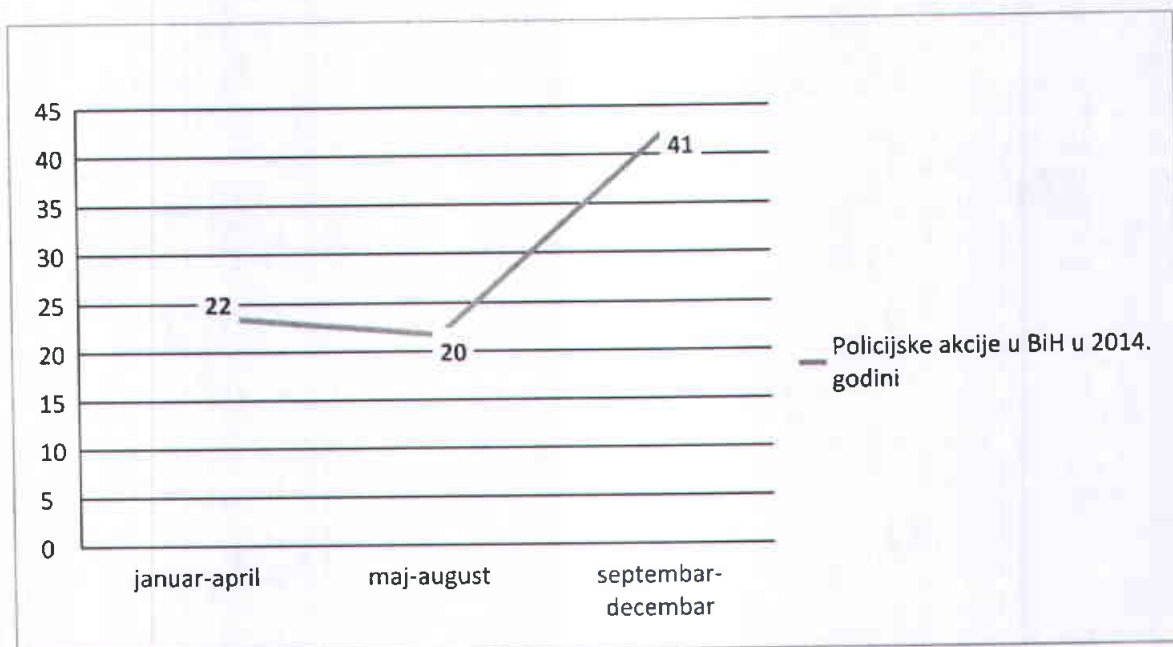
Organiziranom kriminalu su pogodovali tokovi ekonomske krize u čijem kontekstu se, uvećavanjem broja nezaposlenih i lica koja nastoje osigurati egzistenciju, uvećava i broj potencijalnih novih učesnika u njegovim različitim formama.

U toku 2014. godine, policijske strukture u BiH kontinuirano su pratile i istraživale djelovanje pojedinaca i grupa koji se dovode u vezu sa onim pojavnim oblicima kriminala koji imaju elemente organiziranog kriminala, a posebno pojedinaca i grupa za koje su postojale indicije da se mogu dovesti u direktnu vezu sa izvršenjem takvih djela.

U periodu januar-decembar 2014. godine, policijske agencije BiH i u BiH imale su 83 opsežnije policijske akcije u kojima je lišeno slobode preko 500 osoba i pretreseno nekoliko stotina lokacija.

Najbrojnije bile su akcije u vezi presjecanja krivičnih djela (KD) zloupotreba droga (34), u vezi KD korupcije (12), u oblasti KD krijumčarenje lijekova, akciznih i drugih roba (8), KD vezanih za terorizam (7), ratni zločin (6), KD krijumčarenje i trgovina ljudima (5) trgovine i posjedovanja ilegalnog oružja (5), KD piraterije (2), zelenašenja i kamatarenja (1) u vezi otkrivanja i sprečavanja razbojništva (1), u vezi pojačane kontrole isprava (1) te krivotvorenja novca (1).

Na sljedećim grafikonima prikazane su opsežnije operativne policijske akcije u BiH u 2014. godini (83) i u 2013. godini (79), u tri perioda od po četiri mjeseca:



U dvije naredne tabele dani su uporedni pokazatelji (za 2013. i 2014. godinu) o kretanju broja registriranih krivičnih djela (KD) iz Krivičnog zakona BiH. U drugoj tabeli dat je ukupan broj prijavljenih osoba u vezi s tim djelima.

A) Krivična djela iz KZ BiH

	2013. god.	2014.god.	%
FMUP	89	73	-17,97
MUP RS	67	81	20,89
Policija Brčko distrikt BiH	10	8	-20,0
Granična policija BiH	46	54	17,39
Uprava za indirektno oporezivanje BiH	12	3	-75,0
SIPA BiH	594	489	-17,67
Ukupno u BiH	818	708	-13,44

B) Izvršioci krivičnih djela iz KZ BiH

	2013.god.	2014.god.	%
FMUP	186	86	-53,8
MUP RS	61	78	27,86
Policija Brčko distrikt BiH	14	10	- 28,57
Granična policija BiH	292	319	9,24
Uprava za indirektno oporezivanje BiH	40	9	-77,5
SIPA BiH	892	746	-16,36
Ukupno u BiH	1.485	1248	-15,95

Statistički podaci ukazuju da je, u odnosu na ranije godine, zaustavljena stagnacija u borbi protiv najtežih i društveno najštetnijih krivičnih djela koja su kažnjiva po Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine, te da je u 2014. godini zabilježen pad njihovog izvršenja za značajnih 15,95%. (U 2013. godini pad je bio neznatan i iznosio je 0,58%.) **To čini da je stanje sigurnosti u BiH na nivou svih postkonfliktnih društava i na nivou stanja sigurnosti u ostalim zemljama regije, ali također pruža osnovu za još ozbiljniju borbu protiv organizovanog kriminala, posebno ako se takav trend nastavi i u 2015. godini.**

Od ukupnog broja policijskih akcija u BiH (83), SIPA je po kriminalističko-istražnoj problematiki sproveda 53 operativne akcije (66 u 2013. godini), od čega je 14 realizovano samostalno a 39 u saradnji sa policijskim agencijama u BiH i međunarodnim nadležnim organima. Intenzivno radeći na sprečavanju, otkrivanju i istraživanju krivičnih djela iz nadležnosti Suda BiH, SIPA je u 2014. godini lišila slobode 298 lice ili 24% više u odnosu na 2013. godinu kada je lišeno slobode 241 lice. Pored toga, u izvještajnom periodu izvršena su 432 pretresa, te saslušana 2.763 svjedoka (12% više nego 2013. godine). Od policijskih akcija u ovoj oblasti kriminala ističu se akcije kodnog naziva „Gibraltar“, u kojoj je uhapšena devetočlana grupa osumnjičena za organizovani kriminal, zloupotrebu položaja, poresku utaju, pranje novca, sklapanje štetnih ugovora, čime je Budžet BiH oštetila za oko 10 miliona KM, te akcija „Pandora“ u toku koje su lišeni slobode neki bivši rukovodioci Uprave za indirektno oporezivanje. Bila je to najveća i najsloženija operativna akcija u borbi protiv finansijskog kriminala i korupcije u BiH i rezultat je višegodišnje istrage koju je provela SIPA pod nadzorom Tužilaštva BiH.

U izvještajnom periodu nadležnim tužilaštvima SIPA je podnijela 31 izvještaj kojima je prijavljeno 232 fizička lica, tri NN lica 34 pravna lica, te 15 dopuna izvještaja kojima je prijavljeno 46 fizičkih lica i pet pravnih lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili **krivična djela organizovanog kriminala** (u 2013. godini 28 izvještaja kojima je prijavljeno 191 fizičko lice, 32 pravna lica i 10 NN lica i 30 dopuna izvještaja kojima je prijavljeno 119 fizičkih lica, 20 pravnih lica i 10 NN lica).

Izvještaji i dopune izvještaja o počinjenom krivičnom djelu sa elementima krivičnog djela iz člana 250. KZ BiH (Organizovani kriminal) i prijavljena lica u 2013. i 2014. godini				
	2013.	2014.	Razlika (+/-)	% povećanja/ smanjenja
Izvještaji i dopune izvještaja o počinjenom KD	58	46	-12	-21%
Broj prijavljenih lica	382	320	-62	-16%

Od ukupnog broja podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja sa obilježjem organizovanog kriminala, 26 izvještaja protiv 211 fizičkih lica, 32 pravna lica i 2 NN lica i 15 dopuna izvještaja kojima je prijavljeno 46 fizičkih lica i pet pravnih lica, odnosili su se na krivična djela iz člana 250. KZ BiH (organizovani kriminal), u vezi sa:

- finansijskim kriminalom i korupcijom – deset izvještaja protiv 108 fizičkih lica i 26 pravnih lica i 5 dopuna izvještaja protiv 18 fizičkih lica i dva pravna lica;

- b) neovlaštenim prometom opojnim drogama – 13 izvještaja protiv 80 fizičkih lica i dva NN lica i pet dopuna izvještaja protiv 11 lica;
- c) krivotvorenjem novca – jedan izvještaj protiv šest lica;
- d) trgovinom ljudima – jedan izvještaj protiv tri lica i jedna dopuna izvještaja protiv dva lica;
- e) krivotvorenjem dokumenata – dvije dopune izvještaja protiv tri lica;
- f) pranjem novca – jedan izvještaj protiv 14 fizičkih lica i šest pravnih lica i dvije dopune izvještaja protiv 12 fizičkih lica i tri pravna lica.

Preostalih pet izvještaja protiv 21 fizičkog lica, dva pravna lica i jednog NN lica odnosili su se na krivična djela iz člana 342. KZ FBiH (Organizovani kriminal), u vezi sa:

- a) finansijskim kriminalom i korupcijom – četiri izvještaja protiv 11 fizičkih lica i dva pravna lica;
- b) ostalim krivičnim djelima – jedan izvještaj protiv deset fizičkih lica i jednog NN lica.

Prema ukupnim podacima Obavještajno-sigurnosne *agencije (OSA-e)*, **različiti oblici organiziranog kriminala**, kao i **korupcija** koja im je prateća aktivnost, i tokom 2014. godine imaju najdirektnije i najaktivnije negativne uticaje na sigurnost BiH. Uglavnom je riječ od ranije prisutnim sigurnosnim aspektima koji su i po sadržaju i po intenzitetu u odnosu na prethodni period bili približno slični. Prisutni elementi potvrđuju ukupnu ugrožavajuću dimenziju organiziranog kriminala: rasprostranjenost, broj učesnika, međusobna uvezanost, korištenje nasilja, ilegalna sredstva koja se obrću, kontinuitet, prisustvo korupcije, prisustvo međunarodne dimenzije, itd.

Saznanja OSA-e ukazuju da na području BiH djeluje više *organiziranih kriminalnih grupacija*. Većina kriminalnih grupa nastoji se ne držati isključivo jedne djelatnosti. Ove grupacije se u svom djelovanju kreću u širokom dijapazonu: od aktivnosti dominantno kriminalnog karaktera, preko legalnih aktivnosti koje dijelom služe kao paravan za nesmetano odvijanje kriminalnih djelatnosti, sve do ulaganja nezakonito stečenog novca u legalne poslove čiji je krajnji cilj da se taj novac „opere“, a njihov vlasnik postepeno povuče iz nelegalnih poslova.

U cilju uvećanja vlastite moći i bogatstva, prema kapacitetima kojima raspolažu i uvjetima koji u datom momentu vladaju na „tržištu“ ili u području djelatnosti (profitabilnost određenog „posla“, fluktuacija cijena, rizici „poslovanja“), ove grupe upotpunjavaju svoje aktivnosti. Danas se, uglavnom, ne može napraviti jasna podjela među grupama prema kriteriju isključive djelatnosti kojom se bave, posebno ne onih finansijski najmoćnijih. Ove grupe su najčešće započinjale sa jednom djelatnošću, a potom, vremenom jačajući, „širile posao“.

Podaci (OSA-e) ukazuju da su najčešće zastupljeni oblici nezakonitih djelatnosti među kriminalnim grupama na području BiH one koji ujedno donose najveći i najbrži profit i to: **nezakonita trgovina narkoticima, ilegalna trgovina visokotarifnom robom, ilegalne imigracije, stavljanje u promet krivotvorenih novčanica, neovlašteno pozajmljivanje novca (tzv. kamatarenje), pranje novca te ilegalno posjedovanje, nabavljanje i preprodaja naoružanja i minsko-eksplozivnih sredstva.**

Ocjena je Obavještajno-sigurnosne agencije da značajnu prijetnju za BiH predstavlja sprega organiziranog kriminala i korupcije jer je većina kriminalnih grupa kroz razgranatu mrežu veza već izgradila čvrste pozicije u različitim strukturama i nivoima vlasti. U kontekstu te veze, pojedini državni zaposlenici različitih nivoa pripadnicima organiziranog kriminala povremeno za novac osiguravaju određene pogodnosti, a neki su i „stalno angažirani“ za takve usluge.

Naročito zabrinjavaju podaci da je jedan broj nositelja kriminalnih aktivnosti uspio da davanjem mita u novcu i drugim vrijednostima pridobije i pojedine predstavnike izvršne i sudske vlasti. Na taj način oni su uspjeli da stvore uslove da i u nekoj fazi otkrivanja i dokazivanja počinjenih djela uspijevaju prikriti ili bar minimizirati štetne posljedice tih dijela, teret i osude svedu na minimalne mjere ili zloupotrebom dvojnih državljanstava i drugih pravnih mogućnosti (sa kojima ih također upoznaju korumpirani službenici) u potpunosti izbjegnu sankcije. Podaci Agencije ukazuju da i kada budu poslani na izdržavanje zatvorske kazne, neki od njih u kazneno-popravnim ustanovama pronalaze načine da preko korumpiranih zaposlenika dobiju različite pogodnosti tokom boravka, smanjenje dužine trajanja zatvorske kazne kao i

da dalje, skoro nesmetano, upravljaju nelegalnim poslovima. U nekim slučajevima, osuđenici je bio omogućen unos i konzumiranje narkotika.

Kriminogena lica se pokušavaju približiti i zaposlenicima raznih policijskih i sudskih organa, a u tim slučajevima je u posljednje vrijeme uočena kombinacija koruptivnog djelovanja u klasičnom smislu, dakle raznim oblicima novčanih davanja ili skupocijenih poklona, ali i u određenom informativnom angažmanu. Na taj način zaposlenicima je, pored novčane dobiti, omogućeno i napredovanje u službi kroz „uspješan“ rad, odnosno presijecanje djelovanja različitih „konkurentskih“ kriminalnih skupina. Druga strana za uzvrat dobija odgodu ili umanjeње krivične odgovornosti za djela za koja se tereti, ali i eliminaciju konkurencije. Vremenom ovakav odnos rezultira i drugim oblicima saradnje, pa se kriminalno lice i zaposlenik institucije zadužene za provođenje zakona u krivičnom postupku udružuju u iznudama od lica koja bi trebala biti obuhvaćena budućim istragama ili akcijama, što je omogućeno informacijama kojima raspolaže zaposlenik i ranije stečenim „autoritetom“ kriminalnog lica. Na ovaj način se naplaćuju značajni novčani iznosi koji se dijele između njih, a da identitet korumpiranog službenika ostaje poznat samo licu koje direktno sarađuje s njim.

Sprega korupcije i organiziranog kriminala trenutno predstavlja jedan od najbitnijih faktora ugrožavanja daljeg razvoja i ekonomske stabilnosti Bosne i Hercegovine.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

- Treba zadržati trend smanjenja najtežih oblika kriminala. Vraćanje na stagnirajući ili negativni trend u oblasti najtežih krivičnih djela kažnjivih po Krivičnom zakonu BiH imao bi za Bosnu i Hercegovinu kao posljedicu vrlo izvjesno jačanje svih oblika ugrožavajućih djelatnosti, i u cjelini i u pojedinim njihovim segmentima. Realna posljedica su u tom slučaju i oni grublji i opasniji vidovi narušavanja sigurnosti, od širenja mreža organiziranog kriminala, njegovog uticaja na strukture vlasti, dezintegraciju njenih institucija, grubljih akata nasilja, do masovnih, teško kontroliranih izliva različito motiviranog nezadovoljstva.

Zato treba:

- Da bi se ostvario još veći napredak u borbi protiv organiziranog kriminala, potrebno je ojačati mjere generalne prevencije, s naglaskom na zakone i pravosnažne presude.
- Izrađena je **Strategija za borbu protiv organiziranog kriminala u BiH** (razdoblje 2014.-2016. godine). Na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Strategiju je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 91. sjednici, održanoj 16.04.2014. godine. Treba raditi na njenom realiziranju odnosno treba u punom kapacitetu pristupiti provedbi Akcionog plana.
- Urađena je **Procjena prijetnje od organiziranog kriminala u BiH**. Na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Procjena prijetnje usvojena od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine 30.07.2014. godine. Ona daje projekciju mogućih prijetnji.
- Predstavnici Ministarstva sudjelovali su u **Radnoj skupini za izradu Strategije za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini (2015-2019) i pratećeg Akcijskog plana**. Raditi na njihovoj provedbi.
- S tim u vezi, u saradnji sa Inspektoratom Ministarstva proveden niz aktivnosti na provedbi **Plana integriteta/djelovanja protiv korupcije u Ministarstvu sigurnosti BiH**, između ostalog, uspostava posebnog e-maila za prijavu korupcije u Ministarstvu sigurnosti Bosne i Hercegovine, izrada Pravilnika o prijavljivanju korupcije i zaštiti prijavitelja i organizirana obuka za uposlenike Ministarstva. Raditi na njegovoj provedbi.
- Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je koordiniralo **proces revizije implementacije Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije**, u skladu sa Pravilima mehanizma za reviziju implementacije Konvencije, utvrđenih Rezolucijom 3/1, koja je usvojena na trećoj sjednici Konferencije zemalja članica.

- U skladu sa Zakonom o programu zaštite svjedoka u BiH, pripremljen i Vijeću ministara BiH dostavljen **Prijedlog odluke o imenovanju Komisije za primjenu programa zaštite svjedoka u BiH.**
- Predstavници Ministarstva učestvovali su u radu: Grupe zemalja Vijeća Evrope protiv korupcije (**GRECO** te Koordinacijskog odbora **Regionalne antikorupcijske inicijative (RAI)**). Učestvovali su i u Koordinaciji provedbe **IPA Projekta 2010.** – Potpora provedbi zakona u BiH (Komponenta II – borba protiv organiziranog kriminala; Komponenta III – borba protiv korupcije, Komponenta IV – oduzimanje nelegalno stečene imovine).
- U narednom periodu Vijeće ministara BiH treba da utvrdi Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona BiH, s ciljem harmonizacije krivičnog zakonodavstva u BiH s međunarodnim pravom te usklađivanja s preporukama GRECO-a, MONEYVAL komiteta i FATF-a, međunarodnog tijela čiji je zadatak praćenje mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.
- Sudjelovalo se u projektu **UNDP-a „Mapiranje u oblasti borbe protiv korupcije u BiH; u EU projektu „Potpora u oblasti zaštite intelektualnog vlasništva u BiH”,** zatim u aktivnostima **iz Strategije za Dunavsku regiju** kao i u ekspertskom timu za reviziju implementacije UN konvencije protiv korupcije za Republiku Moldaviju.
- U složenim slučajevima organiziranog kriminala u BiH potrebno je formiranje zajedničkih istražnih timova SIPA-e i drugih sigurnosnih institucija.

4. Krivična djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine

SIPA je podnijela tri izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da su počinjena krivična djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine (napad na ustavni poredak, ugrožavanje teritorijalne cjeline) protiv osam lica i jedna dopuna izvještaja protiv šest lica, a u 2013. godini jedan izvještaj protiv jednog lica.

Izvještaji iz oblasti krivičnih djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine i prijavljena lica u 2013. i 2014. godini			
Godina	2013.	2014.	% povećanja/ smanjenja
Broj podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom KD	1	4	300%
Broj prijavljenih lica	1	14	1300%

Izvještaji i dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo podneseni tužilaštvima u BiH su:

- dva izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 162b. KZ BiH (Protivzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama), protiv dva lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 166. KZ BiH (Unošenje opasnih materija u BiH), protiv šest lica;
- jedna dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 166. KZ BiH (Unošenje opasnih materija u BiH), protiv šest lica.

5. Terorizam

Prema podacima SIPA-e, Granične policije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službe za poslove sa strancima, Obavještajno-sigurnosne agencije BiH, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Policije Brčko Distrikta BiH, **u Bosni i Hercegovini u 2014. godini nije izveden nijedan teroristički napad.**

U kontekstu mogućih **opasnosti od terorizma**, BiH dijeli poziciju mnogih zemalja. Suočena je sa određenim stalnim **rizicima**, a povremeno i konkretnim pojedinačnim **prijetnjama**. Neke potencijalne prijetnje su blagovremeno uočavane i preventivno suzbijane, a vinovnici privedeni odgovornosti.

Tako su u SIPA-i podnesena 22 izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da su počinjena krivična djela terorizma i krivična djela koja se mogu dovesti u vezu sa terorizmom, protiv 22 poznata lica i jednog NN lica, a u 2013. **godini tri** izvještaja protiv jednog poznatog lica i dva NN lica i **jedna dopunu** izvještaja protiv jednog lica (ukupno 4). **Povećanje je znatno.** To se vidi i u priloženoj tabeli:

Izvještaji iz oblasti terorizma i prijavljena lica u 2013. i 2014. godini			
Godina	2013.	2014.	% povećanja/ smanjenja
Broj podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom KD	3+1	22	450%
Broj prijavljenih lica	4	23	475%

Izvještaji zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo podneseni tužilaštvima u BiH su:

- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv jednog NN lica ili više njih;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202. KZ BiH (finansiranje terorističkih aktivnosti), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv dva lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 201. KZ BiH (terorizam) i člana 202d. KZ BiH (organizovanje terorističke grupe), protiv jednog lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202d. KZ BiH (organizovanje terorističke grupe), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv jednog lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202. KZ BiH (finansiranje terorističkih aktivnosti), 202a. KZ BiH (javno podsticanje na terorističke aktivnosti), 202b. KZ BiH (vrbovanje za izvođenje terorističkih aktivnosti) i člana 202d. KZ BiH (organizovanje terorističke grupe), a sve u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv jednog lica;
- sedam izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202d. (organizovanje terorističke grupe) i člana 248. KZ BiH (pripremanje krivičnog djela), a sve u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv sedam lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202. KZ BiH (finansiranje terorističkih aktivnosti), 202a. KZ BiH (javno podsticanje na terorističke aktivnosti), 202b. KZ BiH (vrbovanje za izvođenje terorističkih aktivnosti), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv jednog lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202d. KZ BiH (organizovanje terorističke grupe), 202. KZ BiH (finansiranje terorističkih aktivnosti), 248. KZ BiH (pripremanje krivičnog djela), a sve u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv jednog lica;
- pet izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202d. KZ BiH (organizovanje terorističke grupe), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv pet lica;

- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202. KZ BiH (finansiranje terorističkih aktivnosti), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 202b. KZ BiH (vrbovanje radi terorističkih aktivnosti), protiv jednog lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202. KZ BiH (finansiranje terorističkih aktivnosti), 202a. KZ BiH (javno podsticanje na terorističke aktivnosti), 202d. KZ BiH (organizovanje terorističke grupe), 162b. KZ BiH (protivzakonito formiranje i pripadanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama), 371. KZ FBiH (nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih stvari), u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), protiv jednog lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 202d. KZ BiH (organizovanje terorističke grupe), 248. KZ BiH (pripremanje krivičnog djela), a sve u vezi sa krivičnim djelom iz člana 201. KZ BiH (terorizam), i krivično djelo 371. KZ FBiH (nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija), protiv jednog lica.

U 2014. godini SIPA je vršila provjere većeg broja pojedinaca i organizacija koji se prema raspoloživim saznanjima dovode u vezu sa eventualnim planiranjem i pripremanjem terorističkih aktivnosti i sa međunarodnim terorističkim grupama, te udruženja i organizacija čiji članovi i simpatizeri svojim djelovanjem i nastupima ispoljavaju radikalizam i ekstremizam. Kontinuirano se prate i istražuju aktivnosti pojedinaca, grupa, organizacija i institucija koje se bave podržavanjem, podsticanjem, finansiranjem, planiranjem, pripremanjem ili na drugi način pomaganjem terorizma. Takođe, u saradnji sa drugim agencijama za sprovođenje zakona, pod nadzorom i smjernicama nadležnog tužilaštva, preduzimane su operativne mjere i radnje, s ciljem prikupljanja bezbjednosno interesantnih saznanja o licima koja organizuju i finansiraju odlazak na strana ratišta i koja odlaze i učestvuju na stranim ratištima. Navedena lica na području Sirije i Iraka uključuju se u grupe i organizacije koje se nalaze na listama UN, kao što su terorističke organizacije Al-Nusra i ISIL, dodatno se radikalizuju, a nakon što provedu određeni period u zoni sukoba, posebno u Siriji, vraćaju se u BiH, te vrbuju i šalju nove dobrovoljce. **Ova lica predstavljaju poseban bezbjednosni rizik nakon povratka u BiH.**

U okviru borbe protiv terorizma SIPA je bila uključena u antiterorističke operativne akcije „Damask” i „Damask 1” u kojima je lišeno slobode 29 lica. Pored toga, sprovedene su još dvije operativne akcije u kojima su pretreseni objekti i lica, te dostavljeni izvještaji Tužilaštvu BiH o sprovedenim mjerama i radnjama.

Granična policija (GP) BiH je preduzimala aktivnosti borbe protiv terorizma u skladu sa Godišnjim planom rada za 2014. godinu i Akcijskim planom GP BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma. GP je nadležnim organima tokom 2014. godine proslijedila 871 informaciju o prelasku državne granice za 180 sigurnosno interesantnih lica, od kojih se neke odnose na prelazak državne granice lica koja se mogu dovesti u vezu i sa terorizmom. Također, Granična policija je dostavila podatke o putnim dokumentima, licima koja su bila u njihovom društvu, vozilima koja su ta lica koristila prilikom prelaska državne granice i sl.

Policijski službenici Federalne uprave policije, postupajući u prethodnom periodu na identifikaciji počinitelja koji su 7. 2. 2014. godine izvršili paljenje zgrade Predsjedništva i Arhiva BiH, pod nadzorom Tužilaštva BiH, podnijeli su izvještaj o počinjenom krivičnom djelu Terorizam iz člana 201. a u vezi sa krivičnim djelom Napad na ustavni poredak iz člana 156. KZ BiH protiv sedam lica.

Prema podacima Obavještajno-sigurnosne agencije (OSA) BiH, na području BiH borave dva lica kojima je oduzeto državljanstvo BiH, koje su dobili na nelegalan način, a označeni su da mogu predstavljati prijetnju javnom redu i sigurnosti Bosne i Hercegovine. Jedno od pomenutih lica nalazi se u Imigracionom centru Službe za poslove sa strancima u Lukavici, Istočno Sarajevo, dok drugo boravi u Banovićima gdje ima prijavljeno mjesto boravka. (Podaci su iz 2014. godine.)

Prema istim podacima, u BiH i dalje boravi određeni broj stranih državljana porijeklom iz afro-azijskih zemalja, koji su u ranijem periodu bili u kontaktu sa osobama dovedenim u vezu sa međunarodnim terorizmom. Nije isključena mogućnost da, pod određenim okolnostima, ranija indikativna veza bude ponovo aktivirana i da se razvije u sigurnosno-interesantne aktivnosti.

Tokom 2014. godine (OSA) je prikupila i određeni fond operativnih podataka koji ukazuju da su neka

od ovih lica stranog porijekla još uvijek uključena i u aktivnosti ilegalnog prebacivanja novca u BiH, prvenstveno za potrebe bivših mudžahedina, ali moguće i s drugim namjerama (npr. za potrebe finansiranja širenja radikalnog selefizma u BiH, stvaranje novih tzv. selefijских zajednica i sl.). S tim u vezi, posebna pažnja tokom prošle godine bila je posvećena eventualnim nezakonitim modalitetima ovakvih novčanih transakcija. OSA je kroz svoje aktivnosti, uz saradnju sa nadležnim institucijama, spriječila dolazak nekoliko lica koja se dovode u navedeni kontekst. Isto tako, otkazan je boravak određenim licima koja su imala riješen status boravka u BiH, a bila su uključena u pomenute aktivnosti.

OSA ne raspolaže konkretnim podacima da na području BiH borave članovi i "Al-Kaide". Međutim, došlo se do podataka da se na području BiH regrutuju članovi međunarodnih ekstremističkih i terorističkih organizacija, prije svega „Islamske države Iraka i Levanta“-ISIL-a (kasnije promijenjen naziv u „Islamska država“) i „Al-Nusra fronte“, te da u BiH među pripadnicima radikalnog dijela tzv. selefijske zajednice ima i manji broj simpatizera ovih organizacija.

(Na Popisu Vijeća sigurnosti UN-a po Rezoluciji 1267, nalaze se terorističke organizacije: "Al- Kaida" u Iraku, odnosno „Islamska država Irak i Levant“ i „Al Nusra front“. Nusret Imamović, radikalni selefija iz Gornje Maoče, koji se nalazi (podatak iz 2014.) u Siriji kao pripadnik ekstremističke organizacije "Al Nusra front" je sa još osm lica 24.septembra 2014. godine stavljen na specijalnu globalnu listu terorista State Departmenta).

Identifikovano je nekoliko selefija u BiH koji su „glavna spona“ za odlazak državljana BiH u Siriju. Oni posreduju u novčanom i materijalnom potpomaganju odlazaka dobrovoljaca na sirijsko-iračko ratište. Također su angažirani i na prikupljanju raznih vrsta pomoći za porodice poginulih selefija iz naše zemlje, koji su boravili u Siriji. Prema podacima OSA-e, najveći broj radikalnih selefija iz BiH u Siriju je otputovao redovnim avio-linijama na relaciji Sarajevo-Istanbul. Manji broj dobrovoljaca iz BiH koristi i kopnenu rutu preko Srbije i Bugarske do Turske. Navedene rute koriste se i za njihov povratak u BiH.

Prema nekim od tih lica u BiH koja su vrbovala bh. državljane za odlazak na ratišta u Siriji i Iraku preduzeta je već pomenuta operativna akcija „Damask“

6. Pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti

U 2014. godini SIPA je podnijela **šest izvještaja** protiv 26 fizičkih lica i sedam pravnih lica i **dvije dopune izvještaja** protiv 12 fizičkih lica i tri pravna lica, koji se sumnjiče za krivična djela pranja novca i druga krivična djela, a u 2013. godini sedam izvještaja protiv 34 fizička lica i 12 pravnih lica. To je prikazano i u narednoj tabeli:

Izvještaji iz oblasti pranja novca i prijavljena lica u 2013. i 2014. godini			
Godina	2013	2014	% povećanja/ smanjenja
Broj podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom KD	7	8	14%
Broj prijavljenih lica	46	48	4%

Izvještaji i dopune izvještaja SIPA-e zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo podneseni tužilaštvima u BiH su:

- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 209. KZ BiH (pranje novca), protiv dva fizička lica, čime su stekli materijalnu korist u iznosu od 500.000,00 EUR, te za isti iznos oprali novac;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 252. KZ FBiH (sklapanje štetnog ugovora) i člana 209. KZ BiH (pranje novca), protiv četiri fizička lica i jednog pravnog lica, čime su stekli materijalnu korist u iznosu od 100.000,00 EUR, te izvršili pranje novca u istom iznosu;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 272. KZ FBiH (pranje novca) i člana 383. KZ FBiH (zloupotreba položaja ili ovlaštenja), protiv jednog fizičkog lica, čime je steklo materijalnu korist u iznosu od 1.005.446,70 KM na štetu pravnog lica, te izvršilo pranje novca u istom iznosu;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je fizičko lice u pravnom licu počinilo krivično djelo iz člana 383. KZ FBiH (zloupotreba položaja ili ovlaštenja), 273. KZ FBiH (poreska utaja) i krivično djelo iz člana 33. KZ FBiH (pomaganje), protiv četiri lica, čime su oštetili pravno lice za iznos od 6.918.695,06 KM, a za sebe pribavili protivpravnu imovinsku korist u istom iznosu, dok su budžet FBiH oštetili za iznos od najmanje 691.869,56 KM;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 250. KZ BiH (organizovani kriminal), 211. KZ BiH (neplaćanje poreza), 210. KZ BiH (poreska utaja ili prevara), 209. KZ BiH (pranje novca), 31. KZ BiH (pomaganje) i krivično djelo iz člana 261. KZ FBiH (krivotvorenje ili uništenje poslovnih ili trgovačkih knjiga ili isprava), protiv 14 fizičkih lica i šest pravnih lica koja se sumnjiče da su izvršili pranje novca u iznosu od 11.697.179,97 KM;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 226. KZ BiH (krivotvorenje službene isprave), 209. KZ BiH (pranje novca), 393. KZ RS (neovlašteno bavljenje određenim zanimanjem) i krivično djelo iz člana 396. KZ RS (lažno predstavljanje), protiv jednog lica za koje se sumnja da je opralo novac u iznosu od 2.303.046,79 KM (1.520.307,40 USD);
- jedna dopuna izvještaja protiv zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 250. KZ BiH (organizovani kriminal), 210. KZ BiH (poreska utaja ili prevara), 216. KZ BiH (carinska prevara), 220. KZ BiH (zloupotreba položaja ili ovlaštenja) i krivično djelo iz člana 226. KZ BiH (krivotvorenje službene isprave), sedam fizičkih lica i jednog pravnog lica, pri čemu je budžet BiH oštećen za iznos od 259.637,21 KM;
- jedna dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 250. KZ BiH (organizovani kriminal), 226. KZ BiH (krivotvorenje službene isprave), 218. KZ BiH (davanje dara i drugih oblika koristi), 209. KZ BiH (pranje novca), 217. KZ BiH (primanje dara i drugih oblika koristi) i krivično djelo iz člana 210. KZ BiH (poreska utaja ili prevara), protiv pet fizičkih i dva pravna lica, za koje se sumnja da su utajili porez na dobit FBiH u iznosu od 319.133,20 KM i izvršili pranje novca u iznosu od 1.624.658,00 EUR (3.177.554,85 KM);

Prema raspoloživim podacima SIPA-e, kroz finansijski sistem BiH u legalne novčane tokove ubačeno je 19.356.726,31 KM nelegalno stečenog novca, a u 2013. godini 18.817.788,61 KM, dok je pričinjena materijalna šteta od prijavljenih krivičnih djela po budžete u BiH iznosila 9.106.864,84 KM, a u 2013. godini 5.401.241,20 KM.

Obveznici iz člana 4. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti prijavili su ukupno 380.940 transakcija, a u 2013. godini 350.356 transakcija, u ukupnom novčanom iznosu od 17.367.877.932,89 KM, a 16.104.400.870,45 KM u 2013. godini. Od ukupnog broja prijavljenih transakcija, 166 je sumnjivih transakcija u ukupnom iznosu od 40.053.524,19 KM, a u 2013. godini 193 sumnjive transakcije u ukupnom iznosu od 51.653.996,76 KM.

Na osnovu naredbi Tužilaštva BiH izdato je devet naloga za privremenu obustavu transakcija u iznosu od 3.817.995,27 KM na računu šest fizičkih lica i dva pravna lica.

U SIPA-i realizovana je jedna operativna akcija kodnog naziva „Gibraltar“ u kojoj je lišeno slobode devet lica, pretreseni objekti na 23 lokacije, te privremeno oduzet novac u iznosu od 42.640,00 KM i 900,00 lira.

Budući da do sada nije identifikovan nijedan novi metod pranja novca, procjene rizika ukazuju da bi se i u narednom periodu mogle zadržati tradicionalne tehnike pranja novca, i to kroz bankarski sektor, sektor nekretnina, kroz poslove sa vrijednosnim papirima, ubacivanje gotovine u legalne novčane tokove, kroz pozajmice vlasnika preduzeća sopstvenom preduzeću, izvlačenje novca iz privrednih društava preko off shore kompanija, krijumčarenje gotovine, valutne konverzije, internet bankarstvo, upotrebom kompanija i preduzeća, kroz PDV prevare i dr.

Trendovi preduzetih mjera i naznake narednih koraka

U okviru borbe protiv terorizma SIPA i druge policijske strukture u BiH preduzimale su sljedeće mjere i radnje:

- Potrebno je aktivirati Udarnu operativnu grupu za borbu protiv terorizma u punom kapacitetu.
- Kontinuirano preduzimati operativno-taktičko-tehničke i istražne radnje za rasvjetljavanje krivičnih djela koja imaju obilježje terorizma i krivičnih djela koja se mogu dovesti u vezu sa terorizmom kao što su eventualno finansiranje terorističkih organizacija, ugrožavanje lica pod međunarodno pravnom zaštitom, izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti, neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom i drugih sličnih krivičnih djela.
- Praćenje nedozvoljenog posjedovanja i trgovine oružjem, vojnom opremom i proizvodima dvojne upotrebe radi sprečavanja ilegalne trgovine oružjem i njegove upotrebe u izvršenju krivičnih djela, te otkrivanje lokacija sa skrivenim oružjem.
- Vršiti operativne provjere i prikupljanje potrebnih sigurnosnih saznanja za određeni broj lica bezbjednosno interesantnih sa aspekta borbe protiv terorizma, kako putem međuagencijske saradnje u BiH, tako i putem međunarodne saradnje sa agencijama za sprovođenje zakona.
- Provoditi praćenje otvorenih izvora informacija, interneta, elektronskih i printanih medija, koji su pogodni za raspirivanje mržnje, plasiranje dezinformacija u vezi sa navodnim terorizmom, podsticanje na terorizam, kao i „regrutaciju“ potencijalnih terorista.
- Vršiti se prikupljanje svih bezbjednosno interesantnih saznanja o odlasku državljana BiH na ratišta u Siriju ili neka druga ratišta kao i o njihovom povratku u BiH.
- Iako je polovinom 2014. godine donesen Zakon o dopuni Krivičnog zakona BiH kojim se sankcionira odlazak na strana ratišta i učešće u stranim paravojnim i paramilitantnim organizacijama, trend odlaska bh. državljana u Siriju i Irak i njihovo priključivanje vojnim formacijama tzv. „Islamske države“ nije prestao, ali je u odnosu na prethodni period bio nešto smanjen.

7. Privredni i finansijski kriminal na nivou BiH

Evidentirana krivična djela privrednog kriminala su u padu. U 2014. godini u Bosni i Hercegovini su registrirana 1063 krivična djela protiv privrede, poslovanja i sigurnosti platnog prometa iz oblasti poreza i carina, što je za 7,56% manje nego u prethodnoj godini.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj evidentiranih krivičnih djela		
		2013.	2014.	+/-%
1.	FMUP	360	377	4,7
2.	MUP RS	664	550	-17,2
3.	Policija Brčko distrikt BiH	9	8	-11
4.	SIPA	75	64	-15
5.	Granična policija BiH	31	61	96,77
6.	Uprava za indir. oporezivanje	11	3	-72,72
Ukupno u BiH		1150	1063	-7,56

Procijenjena materijalna šteta za budžete BiH, obuhvaćena izvještajima Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA-e) i Uprave za indirektno oporezivanje o ovim krivičnim djelima u 2014. godini iznosi 33,123.476 KM, što je za 973.132 KM manje nego u 2013. godini.

Među najbrojnijim krivičnim djelima privrednog kriminala nalaze se: zloupotreba ovlaštenja u privredi, obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti, prevara u privrednom poslovanju, falsifikovanje ili uništenje službene isprave, porezna utaja, pronevjera u službi, nedozvoljena trgovina, organizovani kriminal a u vezi s poreznom utajom i carinskom prevarom i tako dalje. U privrednom kriminalu sve je više počinjenih djela iz člana 250.KZ BiH (organizovani kriminal), što ukazuje u kojem se pravcu kreće ova vrsta kriminala ukoliko se ne preduzmu preventivne i druge mjere.

Snimljeni tokovi novca određenih kriminalnih grupa čija je aktivnost presječena policijskim akcijama, pokazuju da se novčana sredstva i imovina koji su nezakonito prisvojena vršenjem pobrojanih krivičnih djela iz ove oblasti kriminala, uglavnom legalizuju kupovinom nekretnina, izgradnjom poslovnih i drugih objekata, privatizacijom preduzeća, a u pojedinim slučajevima i transferisanjem novčanih sredstava u inostranstvo.

Ekonomski kriminal, kao jedan od aspekata organiziranog kriminala, direktno utiče na sve društvene aktivnosti i sve slojeve stanovništva kroz smanjenje ekonomske moći BiH. Ova pojava uočava se u svim fazama poslovanja privrednih subjekata i uvijek je praćena koruptivnim aktivnostima prema pojedincima koji su zaposleni u institucijama nadležnim za provođenje zakonitosti. U tom smislu, **Obavještajno-sigurnosna agencija (OSA) BiH** je tokom 2014. godine intenzivirala svoje aktivnosti na prikupljanju podataka o ovom aspektu organiziranog kriminala, te je ostvarivana čvršća saradnja sa drugim sigurnosnim institucijama BiH kako bi posljedice bile ublažene, a uključena lica sankcionirana.

Podaci OSA-e ukazuju da ekonomske aktivnosti investitora koji su do kapitala došli na nezakonit način za posljedicu imaju izvlačenje novca iz BiH i dalje siromašenje njenih institucija i građana, te smanjenje obima privredne aktivnosti. Tako su se, na primjer, pojedini vlasnici firmi prilikom poslovanja postepeno zaduživali kod domaćih privrednih subjekata, a gotovinu ostvarenu u poslovanju prebacivali u matične države. Zatim bi izvršili likvidaciju ili preregistraciju firmi i na taj način izbjegli plaćanje dospjelih obaveza, nanoseći time velike štete firmama u BiH i budžetima BiH. Tokom poslovanja takvih firmi se najčešće na različite načine vrši i utaja poreza. U pojedinim slučajevima se podižu i veći iznosi poslovnih kredita koje vlasnici kasnije ne vraćaju.

Također, prema podacima OSA-e, izražena je i pojava da pojedine firme koje se bave poslovima spoljne trgovine, a čiji su većinski vlasnici ino-kompanije, prilikom međunarodne razmjene vrše razne mahinacije u cilju prelijevanja kapitala putem međunarodnih kompanija, na način da prodajom robe u tranzitu kroz više različitih zemalja promijene porijeklo, sirovinski sastav, te konstantno uvećavaju cijenu te robe. Krajnji cilj je izbjegavanje plaćanja zakonskih obaveza. Finansijski efekti ovakvih mahinacija (dobit) se upućuju u tzv.poreske oaze (off-shore kompanije) koje su postale ključne za poslovanje multinacionalnih kompanija jer prebacuju profit-dobit iz zemlje gdje je ostvaren, u ovom slučaju BiH, na mjesta gdje ne moraju plaćati porez na ostvarenu dobit.

Podaci ove agencije ukazuju da je ekonomski kriminal i dalje prisutan kod postupaka privatizacije, mada u nešto manjem obimu zbog toga što su ti procesi u prethodnoj godini bili malobrojniji nego ranijih godina. Aktuelni su procesi koji se vode u zemljama regiona, a vezano za privatizaciju imovine firmi iz BiH, te je primjetan pojačan interes kriminalnih lica za uključivanje u te procedure u kojima je moguće ostvariti značajna novčana sredstva.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini je istakla da BiH ostvaruje određeni napredak u borbi protiv organizovanog kriminala. S druge strane, problemi tranzicije ka tržišnoj ekonomiji i nizak nivo privrednih investicija, pogoduju funkcioniranju sive ekonomije i crnog tržišta, a materijalne štete izazvane krivičnim djelima u ovoj oblasti, također, utiču na povećanu nezaposlenost i ukupno lošu ekonomsku situaciju. Sve to uzrokuje „regrutiranje“ mlađih osoba u grupe koje se bave kriminalnim radnjama.

- Da bi se poboljšala ukupna situacija u ovoj oblasti, neophodno je preduzeti mjere kojima će se smanjiti stopa nezaposlenosti i općeg siromaštva u Bosni i Hercegovini, ali i ojačati istražni kapaciteti policijskih agencija za otkrivanje i rasvjetljavanje ovih djela.
- Nedostatak stručnog osoblja predstavlja prepreku daljem razvoju javne i interne finansijske kontrole (PICF), što ima uticaja na stanje u ovoj oblasti kriminala.
- Pravni okvir za zapljenu imovine nije potpuno proveden, a oduzimanje imovine stečene kriminalnim radnjama je i dalje naujednačeno na prostoru BiH. Nedostaju efikasne strukture za upravljanje oduzetom imovinom i njeno održavanje (osim u Republici Srpskoj).

A) Krivotvorenje novca

U toku 2014. godine, u Bosni i Hercegovini je registrirano 87 krivičnih djela krivotvorenja novca i stavljanja u promet krivotvorenih novčanica (prethodne godine 84 krivična djela), što je više za 3,57 % u odnosu na 2013. godinu.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) podnijela je osam izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo krivotvorenje novca i druga krivična djela, protiv 24 lica i jedna dopuna izvještaja protiv dva lica, a u 2013. godini tri izvještaja protiv 11 lica i jednog NN lica.

SIPA je u toku prošle godine realizirala dvije operativne akcije kodnih naziva „Frenklin“ i „Titanium“ tokom kojih su privremeno oduzete falsifikovane novčanice američkih dolara u nominalnoj vrijednosti od 20.000 (u prvoj akciji učestvovala i Granična policija BiH) te falsifikovane novčanice eura u nominalnoj vrijednosti od 7.500. Spriječeno je djelovanje jedne organizovane grupe.

Zajednička karakteristika u ovoj vrsti krivičnih djela, u posljednje vrijeme, izrazito je poboljšanje kvaliteta krivotvorina. Evidentirano je distribuiranje različitih valuta-KM, eura i US dolara, te povećano djelovanje stranih državljana u ovim nezakonitostima na teritoriji BiH.

B) Registrirana korupcijska krivična djela

Posebno veliku prijetnju za Bosnu i Hercegovinu i dalje predstavljaju široko rasprostranjene **koruptivne aktivnosti, posebno sistemska korupcija**. Koruptivne aktivnosti nisu samo puki pokušaji da se osigura neka nepripadajuća pogodnost, već gotovo uvijek završavaju uspjehom po inicijatora korupcije i sa odgovarajućom kompenzacijom za onog koji je određenu pogodnost inicijatoru nezakonito osigurao.

U toku 2014. godine, policijske agencije BiH i u BiH su registrirale ukupno 454 krivična korupcijska djela, što u odnosu na prošlu godinu (484), predstavlja smanjenje broja ovih krivičnih djela za 6,19%. U toku 2014. godine za korupcijska krivična djela ukupno je prijavljeno 668 lica.

Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja te ovlaštenja u privredi preovladavaju kao najčešća korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini. U 2014. godini registrirano je 298 takvih krivičnih djela (prethodne godine 252), što predstavlja čak 43,6% svih korupcijskih krivičnih djela. Na krivična djela primanje i davanje dara i drugih oblika koristi (41 krivično djelo) odnosi se 9% od ukupnog broja korupcijskih djela, a zatim slijede i druga krivična djela protiv poslovanja i sigurnosti platnog prometa te krivična djela iz oblast poreza i carina.

U toku 2014. godine provedeno je 12 policijskih akcija s ciljem sprječavanja korupcijskih krivičnih djela, a izdvajaju se akcije kodnog naziva „Gold“, „Koverta“ i „Tref 2“. Među uhapšenim licima su bili službenici Uprave za indirektno oporezivanje i Granične policije BiH, a u drugoj akciji i poreski inspektor.

Posebno značajnu prijetnju za BiH predstavlja *sprega organiziranog kriminala i korupcije*. Činjenica je da je većina kriminalnih grupa kroz razgranatu mrežu veza već izgradila čvrste pozicije u različitim strukturama i nivoima vlasti.

Registrirani su brojni modaliteti i slučajevi zloupotrebe službenog položaja, između kojih su odavanje informacija o akcijama sigurnosnih struktura BiH pojedinim sigurnosno-interesantnim grupama i licima, pomaganje pri prikrivanju ili uništavanju kompromitirajućih dokaza, davanje informacija o inspekcijskim kontrolama firmi i objekata koje provodi porezna uprava, niz različitih zloupotreba u kontekstu carinjenja roba, pružanje informacija lokalnim krijumčarima o rasporedu patrola policije na terenu, te o terminu i lokaciji najpogodnijoj za ilegalno prebacivanje roba preko državne granice, osiguravanje nesmetanog prevoza preko određenih destinacija i si.

Naročito zabrinjavaju podaci koje je Obavještajno-sigurnosna agencija (OSA) prikupila da je jedan broj nositelja kriminalnih aktivnosti uspio da davanjem mita u novcu i drugim vrijednostima pridobije i pojedine nosioce izvršne i sudske vlasti. Na taj način oni su uspjeli da stvore uvjete da i u nekoj fazi otkrivanja i dokazivanja počinjenih djela uspijevaju prikriti ili barem minimizirati štetne posljedice tih djela, teret i osude svedu na minimalne mjere ili zloupotrebom dvojnih državljanstava i drugih pravnih mogućnosti (sa kojima ih također upoznaju korumpirani službenici) u potpunosti izbjegnu sankcije. Podaci OSA-e ukazuju da i kada budu poslani na izdržavanje zatvorske kazne neki od njih u kazneno-popravnim ustanovama pronalaze načine da preko korumpiranih zaposlenika isposluju različite pogodnosti tokom boravka, smanjenje dužine trajanja zatvorske kazne kao i da dalje, skoro nesmetano, upravljaju nelegalnim poslovima.

Sagledavajući **aspekte korupcije**, u skladu sa Strategijom za borbu protiv korupcije u BiH, OSA je prikupila određen fond podataka čiji sadržaj ukazuje na mogućnost kršenja zakona i koruptivne aktivnosti u nekim značajnim segmentima društvenih djelatnosti u BiH. Tako je izdiferencirano koruptivno ponašanje pojedinih zaposlenika institucija **zaduženih za nadzor državne granice, inspekcijskih organa, peneoloških institucija, entiteskih i kantonalnih ministarstava, pojedinih zaposlenika u bankama i privrednim komorama, visokoškolskim i zdravstvenim ustanovama, općinskim organima vlasti** i dr.

Prikupljeni podaci apostrofiraju koruptivno ponašanje ovih zaposlenika koji određenim vidom zloupotrebe svog položaja, uz određenu materijalnu stimulaciju, omogućavaju pojedincima ili osobama koje pripadaju organiziranim kriminalnim miljeima ostvarenje nekog prava ili vršenje nezakonitih radnji (izbjegavanje ili znatno umanje plaćanje carine i poreza prilikom uvoza robe u našu zemlju ili omogućavanja krijumčarenja raznih vrsta roba, traženje dodatnog plaćanja pregleda robe i uzimanja određenih uvoznih artikala (za sebe) od pojedinih uvoznika, „reketarenja“ malih uvoznika tekstilne i druge robe od kriminogenih lica, a za račun pojedinih zaposlenika za kontrolu uvoza robe uzimanje novčanih sredstava od potencijalnih kandidata prilikom konkursa za prijem u radni odnos, prilikom dodjele činova policijskih službenika i si.).

Pojedine ovlaštene službene osobe su uključene i u realizaciju nezakonitih poslova za osobe iz kriminalnog miljea, i to u ucjene, iznude i kamatarenje. Nezakonite aktivnosti od strane pojedinih zaposlenika u kazneno-popravnim ustanovama vidljive su kroz omogućavanje određenih pogodnosti (učestali vikend izlasci, izbjegavanje fizičkog pregleda prilikom povratka u ustanovu, neke karakteristike koje mogu uticati na eventualno smanjenje dužine trajanja zatvorske kazne i bolji status u spomenutoj ustanovi) licima koja služe zatvorske kazne za određeni novčani iznos. U pojedinim slučajevima, osuđenima je bilo omogućen unos i konzumiranje narkotika.

Dosadašnja saznanja ukazuju da su davaoci mita, u svim slučajevima gdje je materijalni osnov ili interes veliki, osobe iz različitih društvenih slojeva (potencijalni zaposlenici, službenici, odgovorne osobe, visokopozicionirane osobe i dr.) i iz miljea organiziranog kriminala, pa je teško povući granicu između ove dvije pojave.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Bosna i Hercegovina je još uvijek u ranoj fazi na polju borbe protiv korupcije. Korupcija je i dalje rasprostranjena u mnogim oblastima i predstavlja ozbiljan problem širom javnog i privatnog sektora.
- Ministarstvo sigurnosti BiH sudjelovalo je u radu GRECO-a (Grupa zemalja Vijeća Evrope protiv korupcije) te Koordinacijskog odbora Regionalne antikorupcijske inicijative (RAI). Učestvovalo je i u Koordinaciji provedbe IPA Projekta 2010.-Potpora provedbi zakona BiH (Komponenta II-borba protiv organiziranog kriminala; Komponenta III-borba protiv korupcije; Komponenta IV-oduzimanje nelegalno stečene imovine). Sudjelovalo se u projektu UNDP-a „Mapiranje u oblasti borbe protiv korupcije u BiH“ te u ekspertskom timu za reviziju implementacije UN Konvencije protiv korupcije za Republiku Moldaviju.
- Ministarstvo sigurnosti BiH objavilo je novi izvještaj o usklađenosti GRECO-ovih preporuka nakon održanog trećeg kruga evaluacije. U tom izvještaju navedeno je da je BiH u 2014. godini postigla mali napredak, jer je tek pet od 22 preporuke implementirala na zadovoljavajući način.
- Predstavnici Ministarstva sudjelovali su u Radnoj skupini za izradu Strategije za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini (2015.-2019.) i pratećeg Akcijskog plana.
- Radom Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH, trebalo bi da se ostvari zadaća preventive u ovoj oblasti i podigne nivo svijesti javnosti o štetnosti ovog oblika kriminala, a samim tim i da se poveća i stepen razotkrivanja ovih krivičnih djela.
- Kao značajan, treba izdvojiti i potpisivanje Memoranduma o saradnji u okviru projekta USAID-a ACCOUNT- borba protiv korupcije, čime je Bosna i Hercegovina zatvorila nekoliko važnih otvorenih pitanja u odnosima sa Evropskom unijom.
- U skladu sa obavezama koje proizlaze iz Strategije za borbu protiv korupcije u BiH (2009.-2014.), u Ministarstvu je sačinjen Plan integriteta/ djelovanja protiv korupcije. S tim u vezi, proveden je niz aktivnosti predviđenih Planom, pored ostalog, uspostava posebnog e-maila za prijavu korupcije u Ministarstvu.

8. Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga na nivou Bosne i Hercegovine

Broj registriranih krivičnih djela (KD) u vezi sa zloupotrebom droga u BiH u 2014. godini (1.411) je u porastu u odnosu na 2013. godinu (1.345) za 4,90%. Prema podacima policijskih agencija i institucija, ova krivična djela počinilo je 1.614 osoba, što je za 2,67% počinitelja više nego prethodne godine. Najbrojnije je krivično djelo (KD) posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga, nakon kojeg slijedi neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga. U prvoj tabeli dat je pregled registriranih KD po sigurnosnim agencijama, a u drugoj po broju počinilaca.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija	Broj registriranih KD zloupotreba droge		
		2013.god.	2014.god.	+/-%
1.	FMUP	1.094	1.149	5,0
2.	MUP RS*	190	192	1,1
3.	Policija Brčko distrikt BiH*	13	19	46,15
4.	Granična policija BiH	20	21	5,0
5.	SIPA	28	30	7,14
Ukupno u BiH		1.345	1.411	4,90

U Republici Srpskoj i u Brčko Distriktu BiH se nezakonito posjedovanje (manjih količina) opojnih droga vodi po prekršajnom postupku. U Republici Srpskoj protiv 235 lica pokrenut je prekršajni postupak, za 44,2% više.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj počinilaca	KD zloupotreba droge	
		2013.god.	2014.god.	+/-%
1.	FMUP	1.165	1.162	-0,3
2.	MUP RS	231	263	13,9
3.	Policija Brčko distrikt BiH	24	47	95,8
4.	Granična policija BiH	28	39	39,3
5.	SIPA	124	103	-17%
Ukupno u BiH		1.572	1614	2,67

Ilegalno prometovanje narkoticima preko teritorije BiH se odvija u kontinuitetu sa povremenim manjim i kratkotrajnim oscilacijama uglavnom izazvanim uspješnim policijskim akcijama izvedenim u našoj zemlji ili u regionu prilikom kojih se oduzimaju veće količine droge. Nakon kraćeg vremena, lica koja su izbjegla hapšenje ili pripadnici suparničkih grupacija nastavljaju sa snabdijevanjem konzumenata u istom omjeru.

Kriminalna lica uključena u ove nezakonite aktivnosti su najčešće povratnici u kriminalu, te i u periodima izdržavanja zatvorske kazne nastavljaju da organiziraju ilegalnu trgovinu preko svojih saradnika. Osnovni razlog za navedeno je visoka stopa zarade na krijumčarenju i preprodaji narkotika, ali i razgranate veze među dobavljačima i kupcima koje, kada se jednom uspostave, kasnije pružaju osnov za bavljenje ovim nezakonitostima.

Prema do sada prikupljenim podacima i obrađenim slučajevima, u BiH preko Crne Gore i manjim dijelom Srbije, iz Albanije najčešće se krijumčari marihuana (skank). Budući da je marihuana pogodna za proizvodnju i na području BiH, plantaže marihuane pronađene su u skoro svim krajevima zemlje. Na osnovu broja pronađenih stabljika, evidentno je da se radi o manjim zasadima. Otkrivene su i laboratorije za proizvodnju marihuane u vještačkim uslovima, što omogućava uzgoj stabljika indijske konoplje tokom cijele godine.

Put krijumčarenja heroina iz Jugoistočne Evrope poznat je pod imenom „Balkanska ruta“ i često se koristi za ilegalni transport heroina. Krijumčarenje heroina iz Irana ide u više pravaca, a jedan od njih ide tzv. „Balkanskom rutom“ iz pravca Irana i Turske, zatim preko Bugarske i Makedonije, BiH, Srbije i Hrvatske. BiH se nalazi na „Balkanskoj ruti“ kretanja heroina, iako prema procjenama najveći dio „zaobiđe“ BiH zbog loše putne komunikacije, tako da se vozila, posebno kamioni i autobusi, koji idu iz Jugoistočne Azije uglavnom kreću autoputevima kroz Bugarsku, Srbiju i Hrvatsku.

Kokain se do Evrope krijumčari morskim putem iz Južne Amerike. Evropske luke su destinacija brodovima koji su natovareni kokainom (manji dio kokaina iz Južne Amerike se prebacuje avionima). BiH nema takve luke, ali se nalazi u blizini luka u Hrvatskoj i Crnoj Gori, koje mogu biti destinacija za pošiljke kokaina. Analizom pojedinih slučajeva zaključeno je da na području BiH postoje grupe koje se bave krijumčarenjem kokaina, a velike količine kokaina deponuju se na područje Zapadne Evrope, tako da na taj način lica ostvaruju profit od preprodaje kokaina.

Sintetičke droge, a posebno „ecstasy“ i „amfetamin speed“ po pravilu u BiH stižu iz Holandije, najčešće autobusima ili teretnim vozilima koji saobraćaju prema BiH. U BiH su zabilježene povećane količine sintetičkih droga koje već nakon prvog konzumiranja izazivaju teške posljedice po konzumenta. U zadnjih nekoliko godina znatno je porastao broj konzumenata ovih droga. Sintetičke droge se veoma često koriste kao sredstvo plaćanja drugih vrsta droga i iz tog razloga dolaze na područje zemalja Balkana, gdje se vrši zamjena za druge vrste droga koje se vraćaju u EU.

Za razliku od drugih oblika kriminala, u slučajevima organizovanih grupa koje se mogu dovesti u vezu sa krivičnim djelima trgovine drogama, vrlo je teško dati jednu opštu procjenu budući da se radi o transnacionalnom organizovanom kriminalu i veći dio članova i saradnika grupe i organizacije nisu poznati. Na osnovu „grube“ procjene, kriminalne grupe u BiH koje zaprimaju krijumčarenju drogu sastoje se od desetak članova, ali nisu stalnog karaktera jer se udružuju prema potrebi, a u grupi stalnog karaktera je do pet lica. Budući da se udružuju prema potrebama, to zahtijeva stalno regrutovanje novih članova koji veoma često služe za „jednokratnu ili dvokratnu upotrebu“.

Prema raspoloživim podacima, kriminalne grupe uglavnom međusobno sarađuju na području BiH, ali i sa kriminalnim grupama izvan granica BiH, posebno sa kriminalnim grupama koje djeluju u zemaljama nastalim raspadom bivše Jugoslavije. Između njih postoji podjela poslova, podjela odgovornosti, kao i lica koja su uključena bez posebnog znanja o vrsti posla koju obavljaju (misli se, prije svega, na kurire).

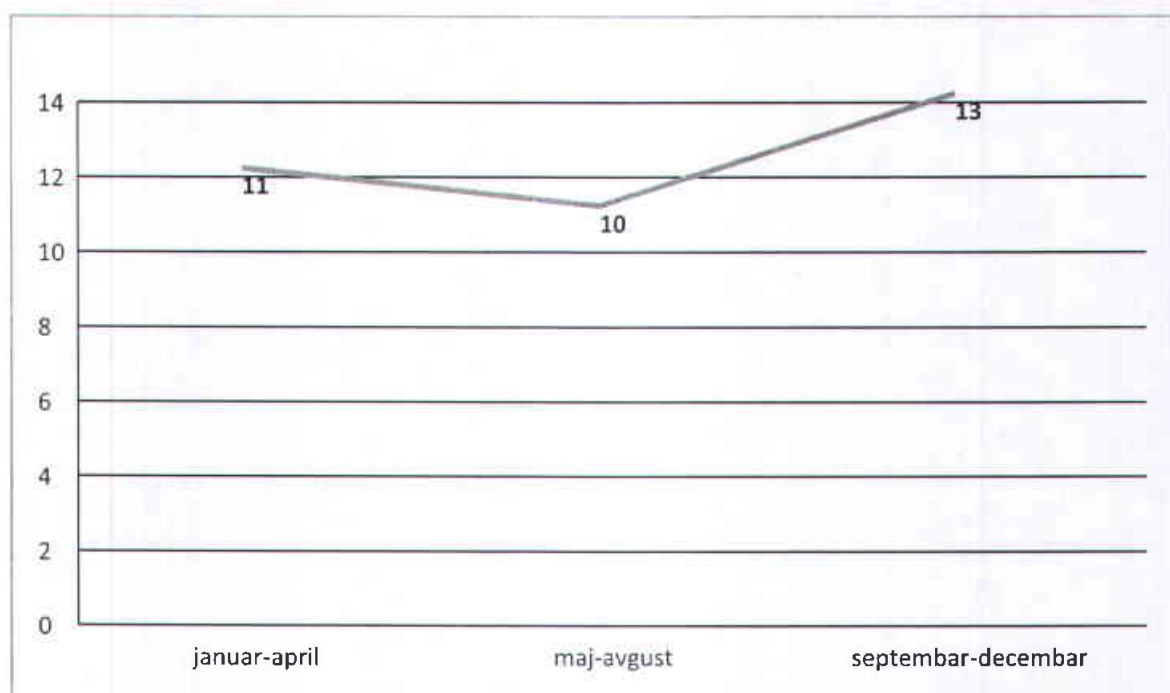
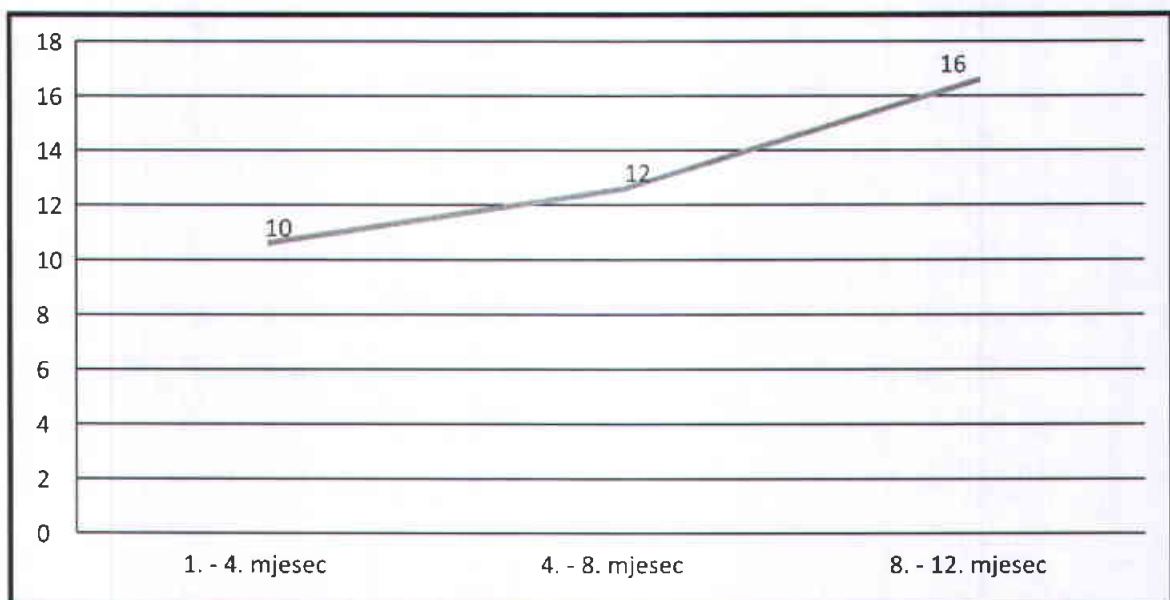
Najčešće se za aktivnosti nabavke i organizacije nedozvoljenog prometa opojnih droga dovode u vezu lica koja su porijeklom iz Sandžaka, Kosova i Albanije. Kriminalne grupe sarađuju preko moderne i sofisticirane opreme i komunikacijskih sredstava (sve više koriste neke od društvenih mreža, a naročito facebook, zatim aplikacije za slanje poruka Skype, Viber, VVhatsApp i dr.), direktnim sastancima i drugim njima prihvatljivim metodama.

Kao i u ranijim vremenskim periodima, za krijumčarenje preko državne granice koriste se privatni automobili, redovne međunarodne autobusne linije, pogranično stanovništvo koje se rijetko ili nikako ne kontrolira prilikom prelaska granice, prevoz narkotika preko riječnih prelaza brodovima ili skelama, skrivanje narkotika u raznim robama koje se legalno prevoze, ili u različitim skrovištima namjenski ugrađenim u prevozna sredstva. Za krijumčarenje se obično angažiraju osobe koje su manje sumnjive policijskim organima, a u krijumčarskom lancu koriste se i pojedini korumpirani zaposlenici na graničnim prelazima. Kroz dugogodišnje bavljenje ovim nezakonitim aktivnostima, većina značajnijih „distributera“ u BiH je uspostavila dobre veze sa „snabdjevačima“, te razgranala mrežu sitnijih preprodavača prilagođenih potražnji tržišta i sposobnih za njegovo širenje. Tako je u posljednje vrijeme učestala pojava pronalaženja potencijalnih konzumenata putem društvenih mreža. Uglavnom se radi o maloljetnim licima čiji su roditelji boljeg imovinskog stanja, sa kojima stupaju u kontakt direktno ili putem posrednika, a nakon izvjesnog vremena ostvaruje se i direktan susret. Evidentirani su i slučajevi prodaje narkotika u blizini škola i drugih mjesta na kojima se okupljaju maloljetnici, što u narednom periodu može izazvati različite sigurnosne posljedice.

U 2014. godini policijske agencije u BiH izvele su 34 obimnije akcije presjecanja i sprečavanja krivičnih djela u vezi zloupotrebe i prodaje droga (u 2013. godini 38).

Na narednim grafikonima prikazani su tajminzi tih akcija u razdoblju od po četiri mjeseca u 2013. i 2014. godini radi uporedbe. Uočljivo je da su aktivnosti policijskih agencija intenzivnije u drugoj polovini godine.

Policijske akcije u vezi sprečavanja zloupotrebe i rasturanja droga u 2013. godini



Veći broj otkrivenih krivičnih djela vezanih za zloupotrebu opojnih droga kao i izvršilaca tih djela nego u prethodnom periodu, rezultat je "širine" ali i brojnosti policijskih akcija na svim nivoima u posljednje dvije-tri godine. Da li su adekvatno zahvatile i "po dubini", vidjeće se već u 2015. godini. Ipak, s obzirom da u 2014. godini nije bilo značajnijeg presjecanja međunarodnih krijumčarskih kanala, može se reći da je zapljena droge (izuzev marihuana) bila manje -više na nivou uličnog dilanja.

U narednoj tabeli dat je pregled (po učešću agencija i institucija) zapljene droga po vrstama i količinama na nivou BiH u 2013. i 2014. godini. Veći dio droga zaplijenjen je u policijskim akcijama, od kojih su neke bile i međunarodne. Uglavnom su bile izvedene na tzv. balkanskoj ruti droga.

Tabelarni prikaz količina zaplijenjene droge u 2013. godini u BiH

Agencija	Heroin	Kokain	Marihuana	Stabljike	Ekstazi	Amfetamin	Hašiš
----------	--------	--------	-----------	-----------	---------	-----------	-------

				kanabisa			
SIPA	2.140 gr	1.501 gr	32.850 gr	2 kom	-	-	-
GP	0,5 gr	0,125 gr	28.080,78 gr	6 kom	8 kom	9,491 gr	6,4 gr
FMUP	2.742 gr	80 gr	49.900 gr	3.048 kom	2,4 gr	9.003,2 gr	10.208 gr
MUP RS	1.827,16 gr	386,661 gr	183.416,446 gr	1.232 kom	-	2.811,001 gr	4.897,45 gr
Pol.Brčko dist.BiH	1.169,915 gr	0,778 gr	402,214 gr	-	-	4,311 gr	-
Ukupno	7.879,575 gr	1.968,564 gr	294.649,44 gr	4.288 kom	2,4 gr i 8 kom	11.828,003 gr	15.111,85 gr

Tabelarni prikaz količina zaplijenjene droge u 2014. godini u BiH

Agencija	Heroin	Kokain	Marihuana - skank	Stabljike kanabisa	Ekstazi	Amfetamin-spilid	Hašiš
SIPA	1.851,0 gr.	-	7.653 gr. (skank)	-	-	2.600 gr.	-
GP BiH	10,4 gr.	1,6 gr.	13.517,9 gr	4 stabljike	2kom.	90,6 gr.	-
FMUP	1.269,7gr.	30,5 gr. i 2 kom.	42.714,8 gr.- 400ml i 465 kom.	2.657 kom.i 39,7gr.	99 kom.i 2,8 gr.	15.408,1gr i 144 kom.	3,8 gr. i 5 kom.
MUP RS	943,8gr.	96,5 gr.	262.882,8 gr.	3.467 kom.	63 kom.i 1,2 gr	282,4gr. i 2 ml.	3,7 gr.
P.Brčko dist.BiH	274 gr.	-	310 gr.	13 kom.	-	-	-
Ukupno	4.349,7gr.	128,6 gr. i 2 kom.	327.078,5gr.- 400ml.i 465 kom.	6.141 kom. i 39,7gr.	164 kom.i 4,0 gr.	18.381,1 gr.-144 kom. i 2 ml.	7,5 gr. i 5 kom.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Navodimo samo neke od važnijih policijskih akcija u BiH u 2014. godini u vezi presijecanja krivičnih djela zloupotreba droga u BiH tokom 2014. godine (akcije kodnih naziva): „Taksi“, „Oskar“, „Rosulje“, „Gas“, „Volujak“, „Štampač“, „Opijat“, „Sigurnost 1“, „Sigurnost 2“, „Maped“, „Golf“, „Global“, „Čistač 1“, „Čistač 2“, „Hum“, „Glečer“, „List“, „Tref“, „Hrid“, „Šetač 2“, „Rubikon“, „Alf“, „Palermo“, „Šiling“, „Baštovan“, „Brod“, „Kazanova“, „Kiseljak“, „Bastion“, „Aneks“, „Bety“, „Malta“, „Maestral“ i dr.
- Državni akcioni plan borbe protiv zloupotrebe opojnih droga u BiH 2009.-2013. implementiran je zaključno sa 2013. godinom. U 2014. godini radilo se na izradi Prijedloga odluke o formiranju Radne grupe za izradu nove državne strategije i državnog akcionog plana u oblasti borbe protiv zloupotrebe opojnih droga u BiH. Prijedlog odluke je upućen Vijeću ministara BiH na usvajanje. Također, radna grupa radi na izradi prijedloga izmjena i dopuna postojećeg Zakona o sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga.
- Suzbijanje organizovanog kriminala u vezi sa neovlaštenim prometom opojnim drogama zahtijeva adekvatno djelovanje i saradnju bezbjednosnih agencija. Razmjena informacija kao osnovni oblik saradnje stalna je potreba, ali predstavlja samo prvi korak u zajedničkom radu. Zato bi razmjena informacija trebalo da bude uvod za još intenzivniju saradnju koja bi podrazumijevala formiranje zajedničkih istražnih timova i obezbjeđenje finansijskih sredstava za rad ovakvih timova na duži vremenski period.

Ministarstvo sigurnosti BiH je u 2014. koordiniralo aktivnosti na pristupanju BiH Grupi za saradnju u borbi protiv zloupotrebe opojnih droga i nezakonite trgovine opojnim drogama-Pompidou grupe Vijeća Evrope, što je od velike važnosti za BiH.

9. Registrirana krivična djela trgovine ljudima na nivou Bosne i Hercegovine

U 2014. godini zabilježen je pad registriranih krivičnih djela u ovoj oblasti. Registrirano je 16 krivičnih djela u vezi sa trgovinom ljudima, uključujući i navođenje na prostituciju, što u odnosu na 2013. godinu, kada je zabilježeno 17 ovakvih krivičnih djela, predstavlja pad od 5,88 %. Registrirana djela počinilo je ukupno 19 izvršilaca.

Red. broj.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj otkrivenih KD	
		2013.god.	2014.god.
1.	FMUP	11	9
2.	MUP RS	0	1
3.	Policija Brčko distrikt BiH	0	2
4.	Granična policija BiH	0	0
5.	SIPA	6	4
Ukupno u BiH		17	16

Bosna i Hercegovina je zemlja tranzita i krajnjeg odredišta, a u posljednje vrijeme i zemlja porijekla žrtava trgovine ljudima. Glavni pojavni oblik trgovine ljudima je seksualna eksploatacija ženskih osoba među kojim se nalaze i maloljetnice. Evidentirani su i slučajevi radne eksploatacije žrtava u svrhu prosjačenja.

SIPA je sprovedla tri operativne akcije u kojima je lišeno slobode sedam lica zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivična djela trgovine ljudima i krijumčarenje ljudi. Po rezultatima se ističe međunarodna akcija u kojoj su, pored SIPA-e, učestvovali policijski organi Austrije i Njemačke.

Policija Brčko Distrikta BiH realizirala je operativne akcije kodnog naziva „Palermo“ i „Palermo 2“ usmjerene na suzbijanje seksualne eksploatacije maloljetnica i trgovine ljudima, pri čemu je protiv osam osoba upućen izvještaj o počinjenim kaznenim djelima Tužilaštvu Brčko Distrikta BiH.

Otkriveni slučajevi trgovine ljudima u BiH ukazuju da su počinioi krivičnog djela uglavnom pripadnici manjih grupa ili pojedinci koji nemaju jake međusobne, široku organizaciju i vertikalnu hijerarhiju. Prema policijskim podacima, većina počinilaca ovih krivičnih djela u BiH su državljani BiH ili zemalja regiona: muškarci, mlađe i srednje dobi. Prema podacima SIPA-e, žrtve trgovine ljudima su ženske maloljetne osobe, žrtve međunarodnog vrbovanja radi prostitucije mlađe ženske osobe, a najčešće žrtve krijumčarenja su muškarci srednje dobi.

Kriminalna grupacija koju uglavnom čine osobe romske nacionalnosti već neko vrijeme organizira odvođenje maloljetnih osoba iz BiH u zemlje Evropske unije gdje ih angažiraju na aktivnostima prostitucije, prosjačenja, džeparenja i krađa. Najčešće krajnje destinacije su Francuska, Španija, Italija, Bugarska, Rumunija, Hrvatska, Belgija i Njemačka. Ova djeca se „kupuju“ uglavnom od romskih porodica slabijeg imovnog stanja, ali i od socijalno ugroženih porodica druge nacionalnosti iz BiH i Srbije, te se putničkim automobilima prevoze do željene destinacije sa falsificiranim dokumentima.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- U skladu sa tačkom 2. Aneksa Protokola o saradnji i osiguranju adekvatnog i sigurnog smještaja i zbrinjavanja stranaca-žrtava trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, Ministarstvo sigurnosti je, u okviru svojih zakonskih nadležnosti, odobrilo dio sredstava za realizaciju nekoliko projekata nevladinih organizacija koji se tiču njihovih sigurnih kuća i skloništa. U narednom periodu od ključne važnosti su: proaktivna identifikacija žrtava, te učinkovit i dobro funkcionirajući državni mehanizam za upućivanje u sigurne kuće.

Također, stalna obuka policije i tužilaca, konstantna razmjena informacija, koordinirano planiranje i provođenje policijskih akcija.

- Ministarstvo sigurnosti BiH je prvo u regiji izradilo (a Vijeće ministara BiH usvojilo) novu Strategiju za borbu protiv trgovine ljudima pa je USAID, nakon nekoliko godina čekanja, uplatio 300.000 dolara budžetu BiH kao podršku provođenju pomenute strategije, što je jasan znak potpunog međunarodnog povjerenja u Ministarstvo i njegove kapacitete.

10. Registrirana krivična djela krijumčarenje osoba na nivou Bosne i Hercegovine

Red. broj.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj otkrivenih KD	
		2013. god.	2014. god.
1.	FMUP	0	2
2.	MUP RS	0	3
3.	Policija Brčko distrikt BiH	0	0
4.	Granična policija BiH	19	9
5.	SIPA	5	3
Ukupno u BiH		24	17

Broj registriranih krivičnih djela (KD) krijumčarenje osoba u BiH u 2014. godini je u padu za značajnih 29,16% u odnosu na prethodnu godinu. Ova krivična djela počinilo je 38 osoba, sugerirajući elemente organiziranosti.

Realizovane su dvije veće policijske akcije na prostoru BiH s ciljem presjecanja djelovanja organizovanih grupa koje su se bavile krijumčarenjem stranih državljana, akcije kodnog naziva „Veza“ i „Road“, u kojima je razbijena mreža krijumčara.

BiH je zemlja tranzita za migrante koji iz zemalja visokog migracijskog rizika nastoje doći do zemalja EU. Nakon što je uveden bezvizni režim za građane BiH koji putuju u zemlje EU, promijenjena je i struktura ilegalnih migranata, tako da su to sada uglavnom državljani Turske, Pakistana, Afganistana, Somalije, Iraka, Sirije i drugih afro-azijskih zemalja. Državljanima pomenutih zemalja preko Albanije dolaze na sjever Makedonije, odakle se prebacuju na jug Srbije, te dalje preko rijeke Drine ilegalno ulaze u BiH, a potom u Hrvatsku. Izvršioci ovog krivičnog djela, pojedinci ili grupe, za pružanje usluga ilegalnog prebacivanja migrantima naplaćuju veće sume novca. Globalna ekonomska kriza kao i nestabilna socijalna situacija u zemljama visokog migracijskog rizika doprinose trendu rasta ovog vida kriminala.

Teritorija BiH se uglavnom koristi kao tranzitno područje za ilegalne migrante iz istočnih zemalja (Turska, Albanija, Srbija, Kosovo) prema zemljama EU i predstavlja južni krak „Balkanske rute“. Najkritičnije žarište ilegalnih migracija je koridor koji ide od Turske prema Grčkoj, Makedoniji, Srbiji, odnosno Turska-Grčka-Makedonija-Albanija- Crna Gora, odakle preko teritorije BiH odlaze na krajnje destinacije.

Način izvršenja ovih krivičnih djela je promijenjen u odnosu na prethodni period, pa su evidentirani slučajevi da su ilegalni migranti dolazili kamionima koji su prevozili različite robe, ali u većini slučajeva vlasnici i vozači kamiona nisu znali da se migranti nalaze u vozilu i nakon otkrivanja migranata, prijavljivali

su ih policiji. Evidentirani su i slučajevi angažmana državljana BiH kao vodiča ili kao vozača i onda kada rute ne vode preko BiH.

U odnosu na prethodni period kada su krijumčarenje ljudi uglavnom vršile organizovane kriminalne grupe, sada takva djela vrše pojedinci ili manje grupa lica.

Organizatori krijumčarenja ljudi su u većem broju slučajeva lica iz inostranstva, dok se državljani BiH najčešće izvršioci pojedinih faza ili zadataka (pomoć pri prelasku granice, prevoz kroz teritoriju BiH, osiguranje privremenog smještaja i si.). Osnovne karakteristike lica umiješanih u ovu vrstu krivičnih djela je nizak ili srednji nivo obrazovanja, nezaposlenost, želja za brzom zaradom, neuredan način života, nestabilne porodične prilike i dr.

Budući da je granica EU pomjerena na granicu Hrvatske, dodatni je pritisak migranata na teritoriju Bosne i Hercegovine. Otežavajuću okolnost za BiH čini velika dužina granice i geografske karakteristike prostora (rijeke, planinski vijenci, šume, itd.). Intenzitet pritiska zavisice prvenstveno od razvoja političke i ekonomske situacije u zemljama porijekla migranata.

Zabilježeni su i odlasci BiH državljana, najčešće romskog porijekla, u potrazi za „boljim životom“ u zemlje EU (Njemačku, Švedsku, Francusku, Belgiju, Švicarsku, Italiju i dr). U tom smislu, nastavljene su operativne aktivnosti s ciljem prikupljanja saznanja o okolnostima povećanog broja odlazaka građana BiH u zemlje EU. Prema raspoloživim saznanjima, razlog odlaska pomenutih lica iz BiH je ekonomska kriza i nezaposlenost. Do sada prikupljena saznanja ukazuju da su odlasci bili samoinicijativni, bez organizovanja trećih lica ili naplaćivanja nekog oblika usluge. Uglavnom se radi o pojedinačnim ili grupnim odlascima građana u zemlje EU, koji u potrazi za boljim životom odlučuju napustiti BiH.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Zatvoren je IOM regionalni projekat „Istraživanje potreba: regionalna situacija u borbi protiv trgovine ljudima u Zapadnom Balkanu“. Ovaj projekat je implementiran u regionu Zapadnog Balkana i usmjeren je na obavljanje sveobuhvatnog istraživanja stanja borbe protiv trgovine ljudima, te procjenu trenutnih potreba regiona.

Ovaj i slični projekti u nekoliko proteklih godina doveli su, pored ostalih mjera, i do značajnih rezultata u borbi protiv trgovine ljudima u BiH. Tome svjedoče i brojni pokazatelji kao i ocjena kako je ovaj problem i dalje prisutan u BiH ali u znatno manjem obimu nego ranijih godina.

11. Registrirana krivična djela izazivanje opće opasnosti

U Bosni i Hercegovini je u 2014. godini za 14,25% registrirano manje krivičnih djela izazivanja opće opasnosti nego u istom periodu prošle godine .

Za izvršenje ovih krivičnih djela, prijavljeno je 267 osoba, za 18,59% manje nego 2013. godine.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD izazivanje opće opasnosti		
		2013.god.	2014god.	+/%
1.	FMUP	355	305	-14,08
2.	MUP RS	101	92	-8,9
3.	Policija Brčko distrikt BiH	7	0	-
Ukupno u BiH		463	397	-14,25

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Izvršioi KD izazivanje opće opasnosti		
		2013.god.	2014.god.	+/%
1.	FMUP	231	185	-19,9
2.	MUP RS	90	82	-8,88
3.	Policija Brčko distrikt BiH	7	0	-
Ukupno u BiH		328	267	-18,59

Višegodišnji prosjek krivičnih djela izazivanje opće opasnosti **upotrebom vatrenog oružja i MES-a** u odnosu na ukupan broj djela izazivanje opće opasnosti iznosi oko 1/3. To znači da su 2/3 takvih djela izazvana požarima, električnom ili drugom energijom i kakvom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom.

Poseban sigurnosni problem je sve prisutnije oružano razračunavanje pojedinaca i kriminalnih grupa na javnim mjestima, prije svega u ugostiteljskim objektima, lako je broj takvih obračuna-oružanih incidenata u 2014. godini manji nego prethodne godine, zabrinjava broj poginulih i ranjenih osoba u takvim razračunavanjima, često i slučajnih prolaznika ili posjetilaca ugostiteljskih objekata. Takvi incidenti stvaraju percepciju kod građana da je stanje opće a posebno lične sigurnosti u BiH na niskom nivou. Zato efikasno kriminalističko rješavanje takvih razračunavanja i njihova prevencija mogu dovesti do poboljšanja opće percepcije.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Krivično djelo izazivanja opće opasnosti po svome sadržaju predstavlja izazivanje opasnosti za život ljudi ili imovinu većeg opsega požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim plinom, jonizirajućim zračenjem, električnom ili drugom energijom ili pucanjem iz vatrenog oružja ili kakvom općeopasnom radnjom ili općeopasnim sredstvom.
- Mjere na otkrivanju motiva ovih napada, treba da uozbilje i pristup nadležnih organa u radu na ovim predmetima, jer se napad ili podmetanje eksplozivne naprave pod automobil policijskog službenika, sudije ili inspektora, može smatrati i napadom na vlast i državu.
- Imajući u vidu brojnost požara, ljudske žrtve i visinu materijalne štete, posebno tokom ljetnog perioda, treba raditi na boljem funkcioniranju zaštite od požara u Bosni i Hercegovini, na kupovini moderne i adekvatne opreme i si.
- Jačanje kapaciteta u borbi protiv nelegalne trgovine oružjem.
- Unapređenje kontrole unutrašnjeg i vanjskotrgovinskog prometa malog oružja i lakog naoružanja.
- Pri proizvodnji, ispitivanju, prometu, upotrebi, skladištenju, reciklaži, uništavanju i rukovanju s eksplozivnim materijama, pravne i fizičke osobe moraju voditi brigu o zaštiti života i zdravlja ljudi i njihove materijalne imovine, te provoditi sve zakonske mjere i propise iz te oblasti.

12. Ilegalno držanje i trgovina oružjem, municijom i minsko-eksplozivnim sredstvima u BiH

Smanjen je broj registriranih krivičnih djela (KD) iz oblasti ilegalnog posjedovanja i trgovine oružja na nivou Bosne i Hercegovine u odnosu na prethodnu godinu za **21,85%**.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD nedozvoljeno držanje oružja ili eks.materijala		
		2013.god.	2014.god.	+/-%
1.	FMUP	360	290	-19,4
2.	MUP RS	400	319	-20,3
3.	Policija Brčko distrikt BiH	8	13	62,5
4.	Granična policija BiH	28	14	-50,0
5.	SIPA	46	22	-52,2
Ukupno u BiH		842	658	-21,85

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Izvršioi KD nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materijala		
		2013.god.	2014.god.	+/-%
1.	FMUP	341	274	-19,6
2.	MUP RS	346	271	-21,7
3.	Policija Brčko distrikt BiH	8	14	75,0
4.	Granična policija BiH	41	13	-68,2
5.	SIPA	51	30	-41,1
Ukupno u BiH		787	602	-23,5

Protiv 602 osobe, za koje se sumnja da su izvršioi ovih krivičnih djela, podnijeti su krivični izvještaji nadležnim tužilaštvima u BiH, što je za 23,5% manje nego 2013. godine.

I dalje se može konstatirati da veliki broj građana Bosne i Hercegovine ilegalno posjeduje oružje i minsko-eksplozivna sredstva i njima trguje.

SIPA je, u saradnji sa drugim policijskim agencijama, u toku 2014. godine provela šest operativnih policijskih akcija u cilju sprječavanja neovlaštenog prometa oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne upotrebe. U tim akcijama lišena su slobode četiri osobe, te je privremeno oduzeto 19 komada dugih cijevi, 14 komada kratkih cijevi, 540 komada minsko-eksplozivnih sredstava i municije raznog kalibra. Izdvajaju se akcije kodnog naziva „Čopat“, „Narcis“, „Pink“ i „Metz“.

SIPA je, inače, u 2014. godini tužilaštvima u BiH podnijela ukupno 11 izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom, te proizvodima dvojne upotrebe, nedozvoljeno držanje i krađa oružja i vojne opreme protiv 13 lica i dva NN lica i jedna dopuna izvještaja protiv jednog NN lica, a u 2013. godini podneseno je 20 izvještaja protiv 40 lica i jednog NN lica i tri dopune izvještaja protiv deset lica.

Izvještaji iz oblasti neovlaštenog prometa, nedozvoljenog posjedovanja i krađe oružja i vojne opreme i prijavljena lica u 2013. i 2014. godini			
Godina	2013	2014	% povećanja/smanjenja
Broj podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom KD	23	12	-48%
Broj prijavljenih lica	51	16	-69%

Od ukupnog broja podnesenih izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom krivičnom djelu, šest izvještaja protiv devet lica i jednog NN lica odnosili su se na krivična djela **neovlaštenog prometa**

oružja i vojne opreme, a u 2013. godini podneseno je 15 izvještaja protiv 25 lica i jednog NN lica i tri dopune izvještaja protiv deset lica.

Izvještaji zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo podneseni tužilaštvima u BiH su:

- dva izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 193. KZ BiH (Neovlašteni promet oružjem i vojnom opremom), protiv pet lica i jednog NN lica;
- četiri izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 399. KZ RS (Nedozvoljena proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija), protiv četiri lica.

Izvještaji iz oblasti neovlaštenog prometa oružjem i vojnom opremom i prijavljena lica u 2013. i 2014. godini			
Godina	2013	2014	% povećanja/ smanjenja
Broj podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom KD	18	6	-67%
Broj prijavljenih lica	35	10	-71%

Nadležnim tužilaštvima podnesena su četiri izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo **nedozvoljeno posjedovanje oružja i vojne opreme**, protiv četiri lica, a u 2013. godini podneseno je pet izvještaja protiv 15 lica.

Izvještaji zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo podneseni tužilaštvima u BiH su:

- tri izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 371. KZ FBiH (Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija), protiv tri lica;
- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 52. Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije Kantona Sarajevo, protiv jednog lica.

Izvještaji iz oblasti neovlaštenog posjedovanja oružja i vojne opreme i prijavljena lica u 2013. i 2014. godini			
Godina	2013	2014	% povećanja/ smanjenja
Broj podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja o postojanju osnova sumnje o počinjenom KD	5	4	-20%
Broj prijavljenih lica	15	4	-73%

U 2014. godini podnesen je i jedan izvještaj i jedna dopuna izvještaja zbog sumnje na počinjenje krivičnog djela **krađa oružja i vojne opreme**, a u 2013. godini nije bilo podnesenih izvještaja i dopuna izvještaja za krađu oružja i vojne opreme.

Izvještaj i dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo podneseni tužilaštvima u BiH su:

- jedan izvještaj zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 246/m. KZ BiH (Krađa oružja i vojne opreme), protiv jednog NN lica ili više NN lica;
- jedna dopuna izvještaja zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno krivično djelo iz člana 246/m. KZ BiH (Krađa oružja i vojne opreme), protiv jednog NN lica ili više NN lica.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Trebalo bi razmotriti mogućnost organiziranja dobrovoljne predaje ilegalnog oružja i u Federaciji BiH, s obzirom da je u Republici Srpskoj takva kampanja uspješno završena prošle godine.
- Ministarstvo sigurnosti BiH je prvo u regiji iniciralo a potom i formiralo Operativnu grupu protiv ilegalne trgovine oružjem i zajedno s Francuskom, od koje je za to dobilo veliko priznanje, angažovanjem pripadnika SIPA-e, učestvovalo u međunarodnoj akciji.
- Predstavnici Ministarstva sigurnosti BiH učestvovali su u Radnoj grupi za izradu Prijedloga strategije kontrole malog i lakog naoružanja u BiH za razdoblje 2013.-2016. koji je Vijeće ministara BiH razmotrilo i usvojilo na svojoj 52. Sjednici.
- Raznim policijskim akcijama i mjerama, u toku 2014. godine u BiH je oduzeto 4.438 komada raznog ilegalnog vatrenog oružja (prethodne godine 3.927 komada), počevši od teškog oružja (puškomitraljezi i PAM-ovi, 16 komada), protivoklopnog oružja (ručni bacači, rakete i zolje, 6 kom.), preko pušaka i poluautomatskih pušaka, 101 kom.), automatskih pušaka (87 kom.), pištolja i automatskih pištolja (308 kom.), lovačkih pušaka (161) te brojnih različitih minsko-eksplozivnih naprava i sredstava. Istovremeno, oduzeto je i 14.573 komada metaka različitog kalibra (prethodne godine 42.501 komad).
- Na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH usvojene su izmjene i dopune Instrukcije o načinu pristupa centraliziranim elektronskim evidencijama i razmjeni podataka o kontroli kretanja oružja i vojne opreme.
- Usvojen je godišnji Plan redovnog nadzora i kontrole nad provedbom Zakona o kontroli kretanja oružja i vojne opreme i realizirana njegova provedba.
- Vršena je dosljedna provedba Zakona o kontroli vanjskotrgovinskog prometa roba i usluga od strateške važnosti za sigurnost BiH.
- Ministarstvo sigurnosti BiH pripremiло je i uputilo u proceduru usvajanja Izmjene i dopune Odluke o određivanju međunarodnih graničnih prijelaza za promet naoružanja i vojne opreme, opasnih, eksplozivnih i radioaktivnih materija i sredstava dvojne namjene

13. Registrirana krivična djela protiv imovine u BiH

Od ukupnog broja krivičnih djela (KD) registriranih u 2014. godini (34.705), 20.845 KD ili 60% odnosi se na krivična djela protiv imovine, što je neznatno manje nego 2013. godine. Zabilježeno je smanjenje broja krivičnih djela protiv imovine (20.845) za 9,96% u odnosu na 2013. godinu (23.151). Smanjen je i broj izvršilaca ovih krivičnih djela za 10,11%.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD protiv imovine		
		2013.god.	2014.god.	+/-%
1.	FMUP	16.251	14.635	-9,94
2.	MUP RS	6.596	5.906	-10,46
3.	Policija Brčko distrikt BiH	301	300	-0,33
4.	Granična policija BiH	3	4	33,3
Ukupno u BiH		23.151	20.845	-9,96

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Osumnjičene osobe za KD protiv imovine		
		2013.god.	2014.god.	+/-%
1.	FMUP	7.564	6.923	-8,50
2.	MUP RS	4.114	3.685	-10,4
3.	Policija Brčko distrikt BiH	282	147	-47,87
4.	Granična policija BiH	10	4	-60
Ukupno u BiH		11.970	10.759	-10,11

13.1. Registrirana krivična djela krađa (otuđenja) motornih vozila u BiH

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD krađa motornih vozila		
		2013.god.	2014. god.	+/-%
1.	FMUP	1.228	1.208	-1,6
2.	MUP RS	141	143	1,4
3.	Policija Brčko distrikt BiH	7	10	42,85
Ukupno u BiH		1.376	1.361	-1,09

U 2014. godini, u BiH je zabilježeno smanjenje krivičnih djela krađe (otuđenja) motornih vozila za 1,09% u odnosu na 2013. godinu.

U Federaciji BiH, u 2014. godini, izvršeno je 1.208 krivičnih djela otuđenja motornih vozila, manje za 20 djela (-1,6%) u odnosu na uporedni period, od kojih je rasvijetljeno 60 (4,96%). Za ova djela prijavljeno je 145 osoba, među kojima je 75 povratnika u vršenju krivičnih djela i 5 maloljetnika. Rasvijetljeno je i 50 otuđenja motornih vozila izvršenih u ranijem periodu. Najviše motornih vozila otuđeno je na području Kantona Sarajevo, 825 ili 68,29% od ukupno otuđenih vozila u Federaciji BiH.

U Republici Srpskoj, u 2014. godini prijavljena su 143 krivična djela koja se odnose na otuđenje motornih vozila (2013.godine 141), za 1,4% više nego prethodne godine. Od ukupnog broja prijavljenih, u 71 slučaju se radilo o teškoj krađi vozila, u 27 slučajeva o krađi vozila, a u 45 slučajeva o oduzimanju vozila na motorni pogon. U po osam slučajeva se radilo o falsifikovanju isprave vezano za vozila i prikrivanju krađe motornog vozila, dok se u dva slučaja radilo o lažnom prijavljivanju vezano za vozila.

U Brčko distrikt BiH, pored ostalog, okončane su istrage u dva slučaja otuđenja putničkog motornog vozila i protiv dvije osobe su upućeni izvještaji Tužilaštvu Brčko distrikta. U oblasti suzbijanja autokriminala posebno ograničenje predstavlja činjenica da se u kontinuitetu Policija Brčko distrikt BiH suočava s lažnim prijavama otuđenja automobila koje su vrlo kompleksne za dokazivanje i koje u značajnoj mjeri utiču na realne procjene ugroženosti imovine građana kroz ovaj vid kriminala.

13.2. Registrirana krivična djela razbojništvo

Razbojništva su u 2014. godini neznatno smanjena na nivou Bosne i Hercegovine (1.025), za 0,87% u odnosu na 2013. godinu (1.034), a broj izvršilaca je također manji za 27,65 %.

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD razbojništva		
		2013.god.	2014.god.	+/%
1.	FMUP	904	914	1,1
2.	MUP RS	124	108	-12,9
3.	Policija Brčko distrikt BiH	6	3	-50
Ukupno u BiH		1.034	1.025	-0,87

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	Broj počinitelja KD razbojništva		
		2013.god.	2014.god.	+/%
1.	FMUP	414	287	-30,7
2.	MUP RS	95	83	-12,6
3.	Policija Brčko distrikt BiH	8	4	-50
Ukupno u BiH		517	374	-27,65

13.3. Razbojničke krađe

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD razbojničke krađe		
		2013.god.	2014god.	+/%
1.	FMUP	34	23	-32,4
2.	MUP RS	5	4	-20
3.	Policija Brčko distrikt BiH	0	0	-
Ukupno u BiH		39	27	-30,7

U 2014. godini u BiH su u padu registrirana krivična djela razbojničke krađe za 30,7%

Najčešći objekti napada su bile benzinske pumpe, sportske kladionice, samostalne trgovinske radnje, kuće i stanovi, apoteke, zlatare i banke.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Raspoloživa saznanja o krivičnim djelima protiv imovine, ukazuju da je ovo izrazito međukantonalni vid kriminala, a sve više i međuentitetski.
- Pad krivičnih djela razbojnička krađa u BiH rezultat je poboljšanih načina zaštite najčešćih objekata napada: od vanjskih i unutarnjih nadzornih kamera do bolje stručno osposobljenih pripadnika zaštitarskih firmi.
- Smanjenje izvršenja krivičnog djela krađe motornog vozila u 2014. godini dijelom je rezultat planski sprovedenih operativnih akcija kontrole autootpada na prostoru cijele BiH. Ove akcije, rezultirale su pronalaskom ukradenih automobila i presjecanjem sprega kriminalnih grupa. Međutim, s obzirom na sigurnost i brzu zaradu, ovaj vid kriminala u BiH podložan je obnavljanju, uz veliki broj povratnika u izvršenju krivičnog djela.
- Radna grupa za izradu i praćenje provedbe Akcionog plana za sprečavanje i suzbijanje krivičnih djela u vezi sa motornim vozilima (2012-2015.) prikupila je podatke te započela izvještaj o njegovoj realizaciji u 2014. godini.

14. Zločini iz mržnje - Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD		
		2013.god.	2014god.	+/%
1.	FMUP	15	6	-60,0
2.	MUP RS	2	2	0
3.	Policija Brčko distrikt BiH	0	1	0
Ukupno u BiH		17	9	-47,0

Krivično djelo izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti u BiH (9) je u 2014. godini u padu za 47% u odnosu na 2013. godinu.

Obavještajno-sigurnosna agencija BiH (OSA) je tokom 2014. godine na prostoru cijele Bosne i Hercegovine, registrirala određen broj akata nasilja prema pripadnicima pojedinih nacionalnih, vjerskih ili drugih grupacija ili njihovoj imovini, objektima i obilježjima, ali i drugih incidenata, koji su negativno uticali na međunacionalne odnose i stanje opće sigurnosti građana na nekim lokalnim nivoima (uništenja, oštećenja i pljačke sakralnih objekata, nadgrobnih obilježja, spomen-obilježja i znamenja svih konfesija u

BiH, slučajevi narušavanja javnog reda i mira na nacionalnoj osnovi, aktiviranje eksplozivnih naprava, te pisanje i rasturanje provokativnih, uvredljivih i prijetećih poruka i ekstremno-radikalnih stajališta).

Agencija je u proteklom periodu došla do saznanja da su i tokom 2014 .godine (u manjoj mjeri nego ranije) nastavljene prijetnje i napadi na pojedine povratnike i njihovu imovinu, te slučajevi narušavanja javnog reda i mira na nacionalnoj osnovi, pri čemu su isti zabilježeni na više mjesta na prostoru cijele BiH.

Nastavljene su provocirajuće i destruktivne aktivnosti jednog broja navijačkih skupina i njima bliskih ultradesničarskih organizacija i pokreta poznatih i po krajnje ekstremno radikalnim (čak i neofašističkim i neonacističkim) istupima, uglavnom na sportskim ali i drugim javnim manifestacijama na prostoru BiH.

I tokom 2014. godine nastavljena su ranija nastojanja pojedinaca iz BiH, okruženja i šire, koji djeluju sa određenih ekstremno-radikalnih pozicija (vjerskih, ideoloških, nacionalnih i dr.) da vrlo intenzivno koriste modernu informacijsku tehnologiju (prvenstveno Internet portale, mobitele i društvene mreže) za promoviranje svojih ekstremno-radikalnih stavova, čak i prijetećih. Naime, oni savremene tehnologije najčešće stavljaju u funkciju međusobnog komuniciranja, zatim za širenje, indoktrinaciju i distribuciju ekstremno-radikalnih stavova i ideologije, za prikupljanje i razmjenu podataka i informacija, za prikupljanje novčanih sredstava, za vrbovanje, regrutiranje, mobilizaciju i obučavanje novih članova; za međusobno umrežavanje i povezivanje članova, grupa i skupina, te za planiranje, koordinaciju i kontroliranje svojih aktivnosti. Posebno su za njih atraktivne tzv. „Chat-Facebook“ stranice na pojedinim portalima, na kojima je komunikacija u osnovi netrpeljiva i isključiva na nacionalnoj, vjerskoj i političkoj osnovi, čije teme i stavovi su izrazito prožeti ekstremizmom i radikalizmom, naročito povodom obilježavanja značajnih istorijskih datuma i događaja u BiH i okruženju.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Policijske i sigurnosne agencije i institucije preduzimaju sve operativne radnje na identifikaciji počinitelja krivičnih djela izazivanja nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti. Prema identifikovanim osumnjičenim licima, nadležni organi preduzimaju zakonske mjere.
- Treba više educirati policijske službenike u oblasti cyber kriminala, ali i inicirati donošenje adekvatnih zakonskih rješenja u oblasti uređivanja raznih internetskih portala.

15. Registrirana krivična djela protiv polnog integriteta

U BiH je u 2014. godini povećan broj krivičnih djela (KD) protiv polnog integriteta (152) za 12,59% u odnosu na 2013. godinu. Smanjen je broj počinjenja krivičnog djela silovanje (28) za 15,15%, ali su u porastu ostala krivična djela protiv polnog integriteta: obluba nad nemoćnim licem (15) za 25,0%, polno nasilje nad djetetom (29) za 7,40%, iskorištavanje djece i malodobnih osoba za pornografiju (2013. četiri KD, 2014. osam KD), itd.

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD		
		2013.god.	2014.god.	+/%
1.	FMUP	98	102	4,08
2.	MUP RS	37	47	27,00
3.	Policija Brčko distrikt BiH	0	3	-

Ukupno u BiH	135	152	12,59
--------------	-----	-----	-------

Treba naglasiti da je u ovoj oblasti kriminala izuzetno visok koeficijent rasvijetljenosti: u Republici Srpskoj je u 2013. godini bio 100% a u 2014. koeficijent je 95,7%. U Federaciji BiH je u 2014. godini 93,1%.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznake narednih koraka

- Formirana Radna grupa za sačinjavanje nacrtu Akcionog plana za poboljšanje sistema zaštite od dječije pornografije i drugih oblika seksualnog iskorištavanja i zloupotrebe djece u BiH (2014-2015.). Nosilac aktivnosti s tim u vezi je Odsjek za borbu protiv trgovine ljudima Ministarstva sigurnosti BiH.

16. Registrirana krivična djela protiv života i tijela

Na nivou BiH, u 2014. godini registriran je pad krivičnih djela protiv života i tijela (1.750) za 1,40% u odnosu na prethodnu godinu.

Red. br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	KD		
		2013.god.	2014.god.	+/-%
1.	FMUP	1.075	1.058	-1,58
2.	MUP RS	663	637	-3,92
3.	Policija Brčko distrikt BiH	37	55	48,64
Ukupno u BiH		1.775	1.750	-1,40

Koeficijent rasvijetljenosti ovih krivičnih djela u Republici Srpskoj je preko 97% a u Federaciji BiH 96%, što su ohrabrujući podaci koji ukazuje na visok stepen profesionalne obučenosti pripadnika policijskih agencija, što vraća povjerenje građana u rad policijskih službenika i istražitelja.

U odnosu na prethodnu godinu, u 2014. godini došlo je na nivou BiH do povećanja broja ubistava (49) za 6,5% kao i ubistava u pokušaju (70) za 18,64%. U padu su krivična djela nanošenje teške tjelesne ozljede za 1,90%, nanošenje lake tjelesne povrede za 0,90% te učestvovanje u tuči za 75,40%

IV Javni red i mir

Stanje javnog reda i mira u Bosni i Hercegovini je, u odnosu na isti period prošle godine, povoljnije. Smanjen je broj prekršaja za 10,58%.

Red. Br.	MUP-ovi entiteta i Policija Brčko distrikt BiH	PREKRŠAJI		
		2013. god.	2014. god	+/-%
1.	FMUP	18.350	16.964	-7,6
2.	MUP RS	8.754	7.259	-17,1
3.	Policija Brčko distrikt BiH	122	126	3,27
4.	Granična policija BiH	9	2	-77,78
Ukupno u BiH		27.235	24.351	-10,58

U strukturi prekršaja javnog reda i mira najbrojnije su tuče, fizički napadi, vrijeđanje, svađe, nedolično ponašanje, sprječavanje pripadnika policije u obavljanju javnih funkcija, neovlaštena upotreba oružja, nasilničko ponašanje, ugrožavanje prijetnjom napada, prosjačenje itd.

Najveći broj prekršaja je registriran na ulici, potom ugostiteljskim objektima, sportskim stadionima i dvoranama, vozilima javnog saobraćaja, te školama i školskim dvorištima.

U ovom periodu je bilo znatno manje nego ranije destruktivnog ponašanja jednog broja navijačkih skupina (uglavnom, mlađe starosne dobi) na sportskim okupljanima, odnosno stadionima u BiH, čemu je u znatnoj mjeri doprinijela i Odluka o uvođenju zabrane organiziranog odlaska navijača klubova na gostujuće utakmice.

Jedan broj incidentata, narušavanja javnog reda i mira, odnosno iskazivanja određenih oblika sigurnosno-interesantnih reagiranja (tj. iskazivanja otvorenog socijalnog bunta zbog nezaposlenosti i osiromašenja građana, protivljenja načinu privatizacije preduzeća, te verbalnih prijetnji spram pojedinih predstavnika vlasti u BiH) bilo je motivirano lošim socijalnim i ekonomskim stanjem. **U tom smislu, tokom februara 2014. godine socijalni nemiri u Federaciji BiH, narušili su sigurnosnu situaciju, došlo je do paljenja zgrade Predsjedništva i Arhiva BiH, što su Federalna uprava policije i Tužilaštvo BiH kvalificirali kao terorizam; u Zeničko-dobojskom kantonu došlo je do uništavanja javne i privatne svojine, a slično se dešavalo i u Tuzlanskom, Unsko-sanskom i Srednjobosanskom kantonu.**

Trendovi u preduzetim mjerama i naznaka narednih koraka

- Službenici policije će i u narednom periodu preduzimati planske aktivnosti na osiguranju javnih skupova, kao što su sportske, kulturne i druge manifestacije, te protestna okupljanja građana. Prošlogodišnji protesti su pokazali da su u ovoj oblasti sve prisutniji razni oblici pojedinačnog nasilnog ekstremizma koji mogu eskalirati i do krivičnih djela koja se mogu kvalificirati kao terorizam.
- Fenomenu navijačkog nasilja još uvijek se pristupa senzacionalistički i površno. Neophodan je dublji pristup kroz studije slučajeva u kojim se analiziraju kompleksni fenomeni u jednom konkretnom slučaju i prikazuju jednostavnim rječnikom, te su zato pogodne za predstavljanje složenih sadržaja široj javnosti.
- Organizirana je konferencija na temu „Cjelovita i stručna analiza trenutnog stanja u oblasti sprječavanja nasilja na sportskim terenima u BiH“. Informacija o zaključcima sa ove konferencije upućena je Vijeću ministara BiH.
- Analiziranjem stanja javnog reda i mira ukazuje se potreba poboljšanja materijalno-tehničkih uslova rada policijskih službenika, zaposlenih na njegovom održavanju.

V Aktivnosti Sektora za zaštitu i spašavanje Ministarstva sigurnosti BiH u katastrofalnim poplavama

Obilne kišne padavine koje su zahvatile teritoriju Bosne i Hercegovine u periodu od 10.-14.05.2014. godine dovele su do povećanja vodostaja svih rijeka i pojave bujičnih vodotoka uzrokujući katastrofalne poplave. 2/5 države bilo je u potpunosti poplavljeno, a više od 70 gradova je djelomično ili u potpunosti zahvaćeno poplavama.

Okvirnim zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodne ili druge nesreće u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj: 50/08) su propisane nadležnosti Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite i spašavanja, te s tim u vezi su poduzete sve aktivnosti kako bi se djelovalo brzo i efikasno, a prvenstveno u onim područjima gdje su bili ugroženi ljudski životi.

Svi raspoloživi timovi civilne zaštite, Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, vatrogasaca, gorskih službi spašavanja, rafting klubova i lokalno stanovništvo su bili angažovani na terenu ulažući nadljudske

napore kako bi se evakuiralo ugroženo stanovništvo, izvršila doprema hrane, vode, lijekova i druge pomoći.

Usljed ograničenih resursa i kapaciteta civilne zaštite i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine procijenjeno je da Bosna i Hercegovina nije bila u mogućnosti da u potpunosti odgovori svim zahtjevima. Na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 15. maja 2014. godine donijelo Odluku o traženju međunarodne pomoći.

Na osnovu donešene Odluke Vijeća ministara Bosne i Hercegovine Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je uputilo zahtjev za međunarodnu pomoć putem Mehanizma civilne zaštite Evropske unije i putem NATO ERDCC.

Sektor za zaštitu i spašavanje Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine je kroz Operativno-komunikacijski centar Bosne i Hercegovine -112 odigrao ključnu ulogu u sistemu zaštite i spašavanja koje se prije svega odnose na unutrašnju koordinaciju, kao i međunarodnu saradnju u vidu prijema opsežne međunarodne pomoći Bosni i Hercegovini, s ciljem spašavanja ljudi i materijalnih dobara i oporavka u poplavama pogođenim područjima.

Naime, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je putem Operativno-komunikacijskog centra Bosne i Hercegovine -112, a u skladu sa Okvirnim zakonom, vršilo koordinaciju mjera zaštite i spašavanja na terenu. U saradnji sa oficirima za vezu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, Društva Crvenog križa Bosne i Hercegovine, Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, entitetskih uprava civilne zaštite, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine, Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Republike Slovenije, Oružanih snaga Republike Hrvatske, EUFOR-a i drugih predstavnika međunarodnih organizacija, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je koordiniralo akcije spašavanja i evakuacije koje su provodili domaći i međunarodni timovi u Bosni i Hercegovini, isporuku hrane, vode, lijekova, goriva i ostale pomoći.

Zemlje članice Evropske unije su u najvećem broju slučajeva pomoć Bosni i Hercegovini uputile putem Mehanizma civilne zaštite Evropske unije i to u vidu helikoptera, timova za spašavanje ljudi, modula sa pumpama visokog kapaciteta, jedinica za prečišćavanja vode, timova za sanaciju terena od poplava, opreme i humanitarne pomoći.

Djelovanjem međunarodnih timova za spašavanje ljudi od poplava, kao i aktivnostima helikoptera evakuisano je i spašeno više od 3000 ljudi. Prečišćeno je oko 4 miliona litara vode, dok je radom pumpi visokog kapaciteta ispumpano preko 4 miliona m³ vode iz poplavljenih područja.

U operacijama međunarodnih timova na teritoriji Bosne i Hercegovine, a koji su upućeni u Bosnu i Hercegovinu putem Mehanizma civilne zaštite Evropske unije učestvovalo je ukupno 850 spasioaca. Ovo je bila najveća operacija Mehanizma civilne zaštite Evropske unije u proteklih 12 godina na teritoriji Evrope.

Tokom poplava raseljeno je ukupno 89 981 osoba. U potpunosti je uništeno 1 943, a djelomično 41 306 objekata za stanovanje. 300.000 stanovnika bilo je direktno, a više od milion indirektno ugroženo poplavama. Kao posljedica velikih kišnih padavina i poplave došlo je do pojave velikog broja klizišta.

Još uvijek postoji veliki broj ljudi koji se nisu vratili svojim domovima. Na nivou entiteta su formirana vladina tijela koja se bave aktivnosti na oporavku od poplava. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, kao i entitetske vlade su izdvojile finansijska sredstva za oporavak od poplava. Međutim, to je još uvijek nedovoljno za potpuni oporavak. Prema međunarodnim porocjenama, štete uzrokovane poplavama u Bosni i Hercegovini iznose oko 4 milijarde KM.

Trendovi u preduzetim mjerama i naznaka narednih koraka

- U toku 2014. godine u Ministarstvu sigurnosti je izrađen a na Vijeću ministara BiH i usvojen Plan zaštite i spašavanja institucija i organa BiH; izrađene su standardne operativne procedure komunikacije i obavješćavanja javnosti u zaštiti i spašavanju i menadžmentu Ministarstva upućene na odobrenje; izrađen je Program i plan obučavanja i osposobljavanja državnih službenika i uposlenika institucija i organa BiH iz zaštite i

spašavanja. Također, izrađen je Okvirni program i plan obučavanja i osposobljavanja u oblasti zaštite i spašavanja u BiH, u skladu sa međunarodnim standardima.

- Provedene su aktivnosti na unapređenju rada Koordinacionog tijela BiH za zaštitu i spašavanje.
- Planirane obaveze BiH koje proističu iz partnerstva sa NATO u domenu civilnog planiranja za vanredne situacije u 2014. godini su ispunjene.
- Izrađen je i potpisan Protokol o saradnji i uspostavljanju tačke kontakta za saradnju sa mehanizmom civilne zaštite EU.
- Urađen je i usvojen Projekat prekogranične saradnje između BiH i Crne Gore u oblasti zaštite od požara i vatrogastva.
- Izrađen je i usvojen projekat „Inicijativa za smanjenje rizika od katastrofa u BiH“.
- Tokom 2014. godine potpisano je nekoliko memoranduma o saradnji u oblasti zaštite i spašavanja između Ministarstva sigurnosti BiH i nevladinih organizacija i asocijacija građana: Asocijacija građana za upravljanje rizicima- AZUR, GlobalGPS BH d.o.o. i Udruženja „Specijalni spasilački tim BiH“
- Opremanje strukture sistema zaštite i spašavanja u BiH je proces koji kontinuirano traje i aktivnosti opremanja struktura zaštite i spašavanja u BiH će se nastaviti i u 2015. godini.
- Da bi se ova oblast dovela na potreban nivo, neophodna su veća budžetska izdvajanja u okviru Ministarstva sigurnosti odnosno Vijeća ministara BiH, jer će nedostatak materijalnih sredstava imati za posljedicu nemogućnost efikasnog djelovanja Ministarstva u slučaju prirodnih ili drugih nesreća, što će uticati i na stanje sigurnosti u Bosni i Hercegovini.



Na osnovu bitnih pokazatelja, iznijetih kako u Sažetku Informacije tako i u njenoj razradi, može se reći da je stanje sigurnosti u BiH u 2014. godini na nivou svih postkonfliktnih društava i na nivou stanja sigurnosti u ostalim zemljama regije, uz jačanje saznanja da BiH mora biti svjesna da ima problem s terorizmom i radikalnim ideologijama, koje mogu da zloupotrijebe nezadovoljstvo građana političko-ekonomskom situacijom.

Također, mjerodavni organi, u okviru svojih zakonom utvrđenih nadležnosti, treba da preduzmu sve neophodne mjere kako bi se u Bosni i Hercegovini smanjio rizik od katastrofa i time sigurnost građana učinila većom.

Bosna i Hercegovina, kao i druge zemlje, svjesne su postojanja tamne brojke kriminaliteta koja se, prema istraživanjima kreće oko 60%. Da bi se taj procenat smanjio, potrebno je u strateškim opredjeljenjima i istraživanjima sigurnosnih institucija i agencija pomjeriti fokus na karakteristike žrtava koje ne prijavljuju krivična djela, što, pored ostalog, ove žrtve čini ranjivim i nevidljivim za kreatore politike i sistem krivičnog pravosuđa.